

PRIJEDLOG PLANA UPRAVLJANJA DESTINACIJOM OPĆINA VIŠKOVO

Naručitelj: Turistička zajednica Općine Viškovo

Izrađivač: Quadrans d.o.o.

prosinac, 2025.

SADRŽAJ

UVOD	4
POLAZIŠTA I CILJEVI	4
METODOLOGIJA	4
ANALIZA STANJA	6
PROFIL OPĆINE VIŠKOVO.....	6
TURISTIČKI PROIZVODI I USLUGE.....	9
UGOSTITELJSKA PONUDA	15
TURISTIČKI RESURSI	17
TURISTIČKE ATRAKCIJE.....	36
TURISTIČKE USLUGE.....	40
TURISTIČKA INFRASTRUKTURA	41
KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA	42
STANJE DIGITALIZACIJE	47
KOMUNIKACIJSKE AKTIVNOSTI	48
PRISTUPAČNOST OSOBAMA S INVALIDITETOM.....	49
ANALIZA LJUDSKIH POTENCIJALA.....	50
KONKURENCIJA.....	51
IZVJEŠĆE O ANALIZI STANJA.....	53
POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA.....	55
ANALIZA ANKETE MEĐU TURISTIMA U VIŠKOVU 2025.	62
ANALIZA ANKETE MEĐU STANOVNICIMA VIŠKOVA 2025.	71
POKAZATELJI ODRŽIVOSTI DESTINACIJE	83
SWOT ANALIZA	85
OPĆA NAČELA I CILJEVI TURIZMA.....	88
OBLIKOVANJE STRATEŠKOG PRAVCA I PRIORITETA.....	90
Strateški prioritet 1: Turistička valorizacija kulturne baštine.....	90
Strateški prioritet 2: Turistička valorizacija prirodne baštine i održivo upravljanje prostorom	90
Strateški prioritet 3: Turistička valorizacija lokalne gastronomije.....	91
Strateški prioritet 4: Podizanje kvalitete i raznovrsnosti smještajnih kapaciteta	91
Strateški prioritet 5: Uključivanje lokalne zajednice i razvoj kapaciteta TZ-a	92
Strateški prioritet 6: Brendiranje, pozicioniranje, promocija i digitalna transformacija.....	92
IDENTIFICIRANJE CILJEVA.....	94
MJERE I AKTIVNOSTI	96

SMJERNICE I PREPORUKE ZA OPĆINU VIŠKOVO.....	110
SMJERNICE ZA TZ OPĆINE VIŠKOVO	113
SMJERNICE I PREPORUKE ZA OSTALE DIONIKE U DESTINACIJI VIŠKOVO	116
PROJEKTI	120
MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI	140
ZAKLJUČAK.....	141
POPIS GRAFOVA	143
POPIS TABLICA	145
POPIS LITERATURE I IZVORA	146

UVOD

POLAZIŠTA I CILJEVI

Plan upravljanja destinacijom općine Viškovo je strateški planski dokument koji usmjerava razvoj turizma u skladu s načelima održivosti, ravnoteže i uključivosti. Njegova temeljna uloga je osigurati usklađen i dugoročno održiv razvoj destinacije, vodeći se nacionalnim zakonodavnim okvirom, prostornim i razvojnim planovima, kao i važećim propisima i sektorskim strategijama.

Plan je pravno utemeljen na odredbama Zakona o turizmu (NN 156/23) kao i na svim podzakonskim aktima koje je za izradu Plana pripremio Ministarstvo turizma i sporta. Osnovna svrha Plana upravljanja je unaprijediti kvalitetu boravka posjetitelja, osigurati očuvanje prirodnih i kulturnih resursa te kvalitetu života lokalne zajednice. Dokument ujedno služi kao temelj za donošenje odluka lokalnih tijela i institucija u području upravljanja turizmom.

Plan ima zadaću prepoznati i artikulirati ključna pitanja vezana uz turizam u destinaciji, pri čemu se razmatraju izazovi i prilike u kontekstu razvoja, promocije i provedbe turističkih politika. Njegova je svrha omogućiti Viškovu da se razvija u smjeru otpornog i odgovornog turizma, uz očuvanje lokalnih vrijednosti i aktivno uključivanje zajednice.

Proces izrade Plana temeljio se na suradnji svih relevantnih dionika – od predstavnika lokalne uprave, gospodarstva i civilnog sektora, do samih građana i turista – s ciljem oblikovanja zajedničke vizije i konkretnih mjera koje će unaprijediti upravljanje destinacijom.

Dugoročno, kvalitetno osmišljen plan doprinosi prepoznatljivosti i atraktivnosti destinacije Viškovo, privlačeći goste, ulagače i nove prilike, ali i omogućujući razvoj infrastrukture i podizanje kvalitete života lokalnog stanovništva. Usto, Plan uključuje sustav za praćenje učinaka turizma, kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje prirodnim i infrastrukturnim resursima, uz minimalizaciju negativnih utjecaja na okoliš i zajednicu.

METODOLOGIJA

Metodološki plan se temelji na smjernicama i pravilnicima Ministarstva turizma, na anketnom istraživanju stanovništva i turista, na desktop istraživanju relevantnih strateških dokumenata, na prikupljanju potrebnih podataka iz javnih baza i njihovoj analizi. Sudjelovanje lokalnih dionika osigurano je kroz provođenje dvije radionice. Metodološki je proces osmišljen s ciljem uključivanja širokog spektra dionika iz javnog i privatnog sektora, kao i predstavnika lokalne zajednice, čime se osigurava transparentnost, razmjena informacija i stvaranje temelja za učinkovitu implementaciju planiranih mjera.

Izrada ovog Plan upravljanja odvijala se u dvije faze. Prva faza započela je inicijalnom radionicom na kojoj je konzultant različitim dionicima koji su na njoj sudjelovali predstavio

koncept izrade i sadržaj Plana upravljanja. Na radionici su definirani matrica SWOT (strength, weakness, opportunity & threats) i ciljevi razvoja destinacije, a napravljena je analiza resursne osnove. U ovoj fazi je također provedeno anketiranje stanovništva i turista u destinaciji, a istraženi su svi relevantni izvori informacija za ovaj dokument. Rezultat prve faze je pripremljen tekst analize stanja i popis resursne osnove.

U drugoj fazi, na drugoj radionici, dionicima razvoja turizma su predstavljeni rezultati prve faze (istraživanja, analiza resursi) te su raspravljene mjere i aktivnosti, kao i projekti za realizaciju ciljeva Plana upravljanja. Nakon druge radionice dovršen je dokument s dijelovima: pokazatelji održivosti, mjere i aktivnosti, smjernice i preporuke, te popis projekata za realizaciju Plana kao i projekata posebnog značaja.

Konzultant je cjelokupni dokument prijedloga Plana predao Turističkoj zajednici Viškova te je o njemu otvoreno javno savjetovanje. Nakon završetka savjetovanja i razmatranja pristiglih primjedbi, Turističko vijeće TZ Viškova će uputiti plan na usvajanje Općinskom vijeću Viškova. Nakon usvajanja dokumenta, on će biti objavljen u službenom glasniku općine Viškovo, a popisi projekata bit će dostavljeni Ministarstvu turizma i sporta.

Izrada Plana obuhvatila je detaljno prikupljanje i analizu sekundarnih izvora podataka, pri čemu su korišteni sljedeći izvori:

- demografski podaci (Popis stanovništva 2021. i druge dostupne statistike)
- informacije o gospodarskoj aktivnosti, prometu i komunalnoj infrastrukturi
- podaci o smještajnim kapacitetima i turističkom prometu iz sustava eVisitor i Državnog zavoda za statistiku
- anketno ispitivanje lokalnog stanovništva i dionika u turizmu o percepciji turističkog razvoja
- uvid u stavove lokalne samouprave o prioritetima i smjernicama razvoja
- relevantni prostorni planovi i dokumentacija općine Viškovo
- izvješća javnih službi i poduzeća (električna energija, vodoopskrba, odvodnja, javni prijevoz)
- strateški dokumenti razvoja turizma i gospodarstva Primorsko-goranske županije.

Ovakav sveobuhvatan pristup omogućio je dubinsko razumijevanje trenutnog stanja i razvoj potreba destinacije Viškovo, kao i oblikovanje realnih i izvedivih smjernica za njezino održivo turističko pozicioniranje.

ANALIZA STANJA

PROFIL OPĆINE VIŠKOVO

Pisanih podataka o počecima povijesti područja na kojem se danas prostire općina Viškovo vrlo je malo. Na uzvisinama su pronađeni tragovi ilirskih utvrda, a u šumi Marišćini još su vidljivi ostaci Limesa, što svjedoči da je ovaj kraj nastanjen od najstarijih vremena.

Područje današnje Općine Viškovo sastoji se od Smokvarije i Halubja. Smokvarija je područje od Furićeva prema Kvarnerskom zaljevu, okrenuto „od bure“. Nagnuto je moru i suncu, pa i sam naziv dolazi od činjenice da smokve na području Smokvarije rode obilnije i ranije nego na Halubju. Tradicionalno su stanovnici Smokvarije bili industrijski radnici i težaci. Halubje je kraj pastirske tradicije, a naziv potječe od riječi „halupa“ što znači pastirska koliba. Ovčarstvo je bilo glavna privredna grana do 19. st. kada se, zahvaljujući industrijskom uzletu obližnje Rijeke, pojavila pojačana potreba za mlijekom. Halubljeni tada napuštaju uzgoj ovaca i nabavljaju krave koje postaju hraniteljice obitelji. Obradive površine su male, a klimatski uvjeti nepovoljni za zahtjevnije kulture tako je svaka obitelj obrađivala više manjih ljeha i dolaca da se prehrane. Muškarci su u bližim i udaljenijim šumama proizvodili drveni ugljem koji su žene prodavale u Rijeci i Opatiji.

Od srednjeg vijeka pa do polovice 20. stoljeća cijelo je područje današnje općine pripadalo Kastavskoj komuni, kojom su u početku vladali feudalni gospodari Devinci, Walseeovci, a na kraju Habsburgovci. Administrativno sjedište bio je gradić Kastav. Razvoj kraja povezan je s izgradnjom ceste koja je povezivala Rijeku i Ljubljanu i otvarala put prema Italiji, Austriji i Europi. Ta prometnica spominje se još u 16. stoljeću kada je to bio jedini put između Rijeke, Trsta, Ljubljane pa sve do Graza i Beča. Uz nju su počela nicati gostionice, kovačnice i drugi potrebni sadržaji.

Prema procjeni povjesničara naselje Viškovo je nastalo u 18. stoljeću. Ubrzo je izgrađena kapelica posvećena sv. Mateju po kojoj je i mjesto prozvano Sveti Matej. Prvi spomen imena mjesta Sveti Matej zabilježen je na austrijskom zemljovidu iz druge polovice 18. stoljeća. Godine 1862. na mjestu kapelice izgrađena je crkva posvećena istom svecu.

Općina Viškovo osnovana je 15. travnja 1993. godine izdvajanjem iz bivše Općine Rijeka.

Prilikom osnivanja Općine područje broji 6.918 stanovnika, da bi 2011. godine taj broj porastao na 14.445 stanovnika. Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. godine, Viškovo ima 16.084 stanovnika.

Općina Viškovo je poslije Rijeke druga najnaseljenija jedinica lokalne samouprave u Primorsko-goranskoj županiji. Proteže se na površini od 19 km² i obuhvaća sedam naselja: Marinići, Viškovo, Sroki, Kosi, Marčelji, Saršoni i Mladenići. Viškovo je smješteno 7,5 km sjeverozapadno od Rijeke i jedno je od najpropulzivnijih područja, ne samo u Primorsko-goranskoj županiji, već i u Hrvatskoj.

Viškovo je danas upotpunjeno svim sadržajima neophodnim za suvremeni način življenja i poslovanja. U središtu mjesta nalaze se crkva, osnovna škola "Sveti Matej", dječji vrtići, pošta, zdravstvena stanica, ljekarne, knjižnica, banka, kreditno-štedna i osiguravajuća društva, poslovnica FINE, benzinske crpke te niz obrtničko-uslužnih djelatnosti. Viškovo je već dugi niz godina prepoznato kao jaka poduzetnička općina u kojoj tvrtke otvaraju svoje poslovne prostore i pogone.

Viškovo ima četiri dobra upisana na UNESCO-vu listu nematerijalne kulturne baštine: Godišnji pokladni ophod zvončari s područja Kastavštine, Dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja, Umijeće suhozidne gradnje i Mediteranska prehrana na hrvatskom Jadranu, njegovoj obali, otocima i dijelu zaleđa.

Lokacija	Tzv. Riječki prsten, Primorsko-goranska županija
Prometna povezanost	S državnim cestama Viškovo je spojeno preko čvorova Škurinje i Rujevica, a lokalnim cestama povezano je s Rijekom i naseljima u županiji. Kroz Viškovo prolazi ukupno 7 županijskih i 4 lokalne ceste. Nema direktni pristup željezničke, zračne ili brodske infrastrukture.
Udaljenost od glavnog grada i emitivnih tržišta	Rijeka, najbliži veliki grad, je udaljena 7,5 km, a glavni grad Zagreb oko 160 km cestom. Glavna emitivna turistički tržišta su Njemačka (oko 500 km do Minhena, BIH (oko 200 km do Bihaća), Poljska (oko 950 km do poljske granice) i Italija (70 km do Trsta).
Geografska obilježja (reljef, planine, rijeke i dr.)	Zaleđe Rijeke, brežuljkasto područje prijelaza između Kvarnerskog primorja i goranskog zaleđa. Nema većih rijeka ni planina, a okružena je šumovitim predjelima i manjim naseljima.
Klimatska obilježja (prosječni broj sunčanih dana, količina padalina, prosječne sezonske temperature)	Submediteranska klima, toplija ljetna i hladnije i vlažnije zime. 2250 sunčanih sati godišnje, 1522,7 mm kiše godišnje i prosječna temperatura zimi oko 6 stupnjeva Celzijusa, a ljeti oko 22 stupnja
Broj stalnih stanovnika	16.084 (popis stanovništva 2021.)
Broj turista (po zemlji porijekla, demografska obilježja i dr.)	4.839 dolazaka u 2024. Tri glavna tržišta: Njemačka, BiH, Poljska.
Prosječna duljina boravka	8,6 noći
Turistički kapaciteti (po vrstama, po kvaliteti)	470 kreveta u komercijalnom smještaju (+ 109 dodatna kreveta), 2354 kreveta u nekomercijalnom smještaju
Ugostiteljski sadržaji	Restorani, gostione, fast-food, kafići
Najpopularnije turističke atrakcije	Kuća halubajsega zvončara, ophod halubajskih zvončara, crkva sv. Mateja, tornice, šterne, šetnice i planinarske staze, biciklističke staze, suhozidi, Spomen dom Ivana Matetića Ronjgova, niz događanja
Glavni turistički proizvodi	Sportski, rekreativni, kulturni, izletnički turizam
Prostor – turističke zone i površine	Turističko-ugostiteljska zona Ronjgi (T1), oko 10 hektara
Turistička infrastruktura (kongresni kapaciteti, pješačke/planinarske/biciklističke staze, plaže i dr.)	Šetnice, staze, bike staze, bočališta, nogometni stadion, HALUbike

Tablica 1. PROFIL OPĆINE VIŠKOVO

TURISTIČKI PROIZVODI I USLUGE

Ova analiza temelji se na podacima Turističke zajednice Viškova o smještajnim kapacitetima i u 2024. godini kao i o podacima o turističkom prometu za razdoblje od 2020. do 2024. godine. Podaci su iz sustava e-visitor.

Analiza je procjena trenutačne tržišne situacije, a ujedno treba poslužiti kao osnova za identificiranje mogućnosti za daljnji razvoj i donošenje odluka o investicijama i upravljanju destinacijom.

Smještajni kapacitet

Cilj analize smještajnih kapaciteta Viškova je identificirati glavne značajke ponude te dati uvid u kvalitetu i strukturu ovih kapaciteta.

Nekomercijalni smještaj

Nekomercijalni smještaj podrazumijeva boravak turista kod rodbine, prijatelja ili u vlastitim kućama i vikendicama, izvan tržišne ponude i bez plaćanja smještaja. On može biti koristan jer povećava ukupni broj noćenja i posjetitelja destinaciji te potiče lokalnu potrošnju, ali istovremeno ne donosi izravne prihode od smještaja, a ne postoji niti kontrola njegove kvalitete. Za destinaciju je povoljan zbog stvaranja društvenih veza i povezanost gostiju s destinacijom, ali može ograničiti razvoj komercijalnog turizma. S druge strane kad je velik udio smještaja nekomercijalan, destinacija gubi potencijalne prihode od smještaja, ti smještaji nisu kategorizirani a od njih nema niti poreznih prihoda. Osim toga, takvi gosti rijetko koriste organizirane turističke pakete ili agencijske usluge. U Viškovu je 83 % ukupnih smještajnih kapaciteta nekomercijalno, što predstavlja ograničenje u turizmu jer se većinom radi o kapacitetima koji prijavljuju osobe koje borave, ali se tu ne radi o turistima. Npr. u Hrvatskoj je tek 34 % ukupnih kreveta u nekomercijalnom smještaju.

Nekomercijalni smještaj			
Vrsta	Broj objekata	Broj kreveta	Broj dodatnih kreveta
Kuća stanovnika	460	1642	12
Kuća za odmor (vikendica)	2	7	0
Stan stanovnika	184	696	5
Stan za odmor (vikendica)	3	9	0
Ukupno	649	2354	17

Tablica 2. Pregled nekomercijalnog smještaja

U 2024. godini Viškovo ima evidentirano ukupno 649 objekata u nekomercijalnom smještaju, što uključuje kuće i stanove stanovnika Viškova te kuće (vikendice) i stanove za odmor.

Ukupan broj kreveta u ovom segmentu iznosi 2.354, uz dodatnih 17 pomoćnih kreveta. Većina objekata su kuće i stanovi stanovnika Viškova. Niti jedan objekt u nekomercijalnom smještaju nema kategorizaciju.

Komercijalni smještaj

Komercijalni smještaj u Viškovu obuhvaća objekte u domaćinstvu i ostale ugostiteljske objekte za smještaj. Viškovo nema niti jedan hotel, a ima jedan manji hostel, objekt koji iznajmljuje sobe te većinu smještaja u objektima u domaćinstvu i u ostalim objektima.

Komercijalni smještaj				
Vrsta	Kategorizacija	Broj objekata	Broj kreveta	Broj dodatnih kreveta
Objekt u domaćinstvu	2 zvjezdice	4	25	3
	3 zvjezdice	62	266	75
	4 zvjezdice	18	71	23
	5 zvjezdica	1	8	2
	Ukupno	85	370	103
Ostali ugostiteljski objekti za smještaj (Druge vrste - skupina kampovi)	2 zvjezdice	0	0	
	3 zvjezdice	4	25	4
	4 zvjezdice	2	8	2
	5 zvjezdica	0	0	0
	Nema kategorizacije	1	67	0
	Ukupno	7	100	6

Tablica 3. Pregled komercijalnog smještaja

U objektima u domaćinstvu evidentirano je ukupno 85 objekata s 370 kreveta i 103 pomoćna kreveta.

Struktura kategorizacije pokazuje dominaciju objekata u domaćinstvu s 3 zvjezdice, a zatim slijede objekti s 4 zvjezdice. Ovo ukazuje na solidnu kvalitetu sadašnje ponude, ali istovremeno je jasno da postoji značajan prostor za povećanje kvalitete ponude.

Ostali ugostiteljski objekti za smještaj čine manji segment ponude (100 kreveta), od kojih najveći dio kreveta otpada na objekte bez kategorizacije, najveći broj kreveta otpada na hostel. Prisutnost jednog objekta s 5 zvjezdica doprinosi diverzifikaciji ponude, no viša kategorija i dalje čini zanemariv udio.

Smještajna ponuda Viškova pokazuje izraženu dominaciju nekomercijalnog smještaja u raspoloživom broju kreveta. Komercijalni smještaj je raznolik, no još uvijek relativno malen u odnosu na ukupne kapacitete. Struktura kategorizacije ukazuje da je glavnina ponude srednje kvalitete, dok je ponuda objekata više kategorije slaba. Potencijal za razvoj leži u povećanju udjela viših kategorija i diversifikaciji tipova smještaja

Obilježja turističkog prometa

Cilj analize turističkog prometa u razdoblju od 2020. do 2024. je pružiti cjelovitu sliku trendova rasta dolazaka i noćenja, strukture gostiju te iskorištenosti kapaciteta Viškova što treba poslužiti za donošenje utemeljene odluke o daljnjem razvoju turizma ove destinacije.

Analizirani su ukupni dolasci u nekomercijalnom i komercijalnom smještaju i noćenja te njihov postotni rast, struktura dolazaka po emitivnim tržištima u 2024. godini, odnos domaćih i stranih gostiju, prosječna duljina boravka te godišnja popunjenost stalnih kreveta.

Godina	Dolasci	Noćenja	Trend y/y dolasci	Trend y/y noćenja
2020.	363	9782		
2021.	611	13642	68 %	39 %
2022.	728	14374	19 %	5 %
2023.	932	20462	28 %	42 %
2024.	760	18214	- 18 %	- 11 %
Razlika 2024./2020.			109 %	86 %

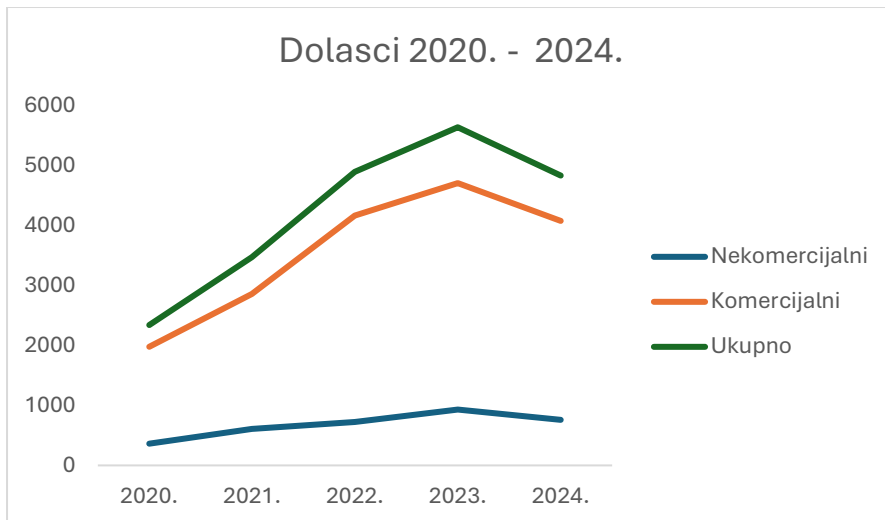
Tablica 4. Nekomercijalni smještaj

Godina	Dolasci	Noćenja	Trend y/y dolasci	Trend y/y noćenja
2020.	1980	14429		
2021.	2864	17088	45 %	18 %
2022.	4171	22623	46 %	32 %
2023.	4712	25790	13 %	14 %
2024.	4079	23240	-13 %	-10 %
Razlika 2024./2020.			106 %	61 %

Tablica 5. Komercijalni smještaj

U promatranom razdoblju (2020. – 2024.) Viškovo je, nakon pandemije COVID-a koja je obilježila 2020. godinu, ostvarilo u sljedeće četiri godine rast i u dolascima i u noćenjima. No, u 2024. dogodio se pad noćenja i dolazaka u odnosu na godinu ranije. Ukupno u navedenih pet godina broj gostiju u komercijalnom smještaju je porastao za 106 %, a broj noćenja za 61 %.

Trend kretanja komercijalnih, nekomercijalnih i ukupnih dolazaka vidljiv je na sljedećem grafu.

Graf 1. Dolasci 2020. – 2024.

Analiza turističke potražnje

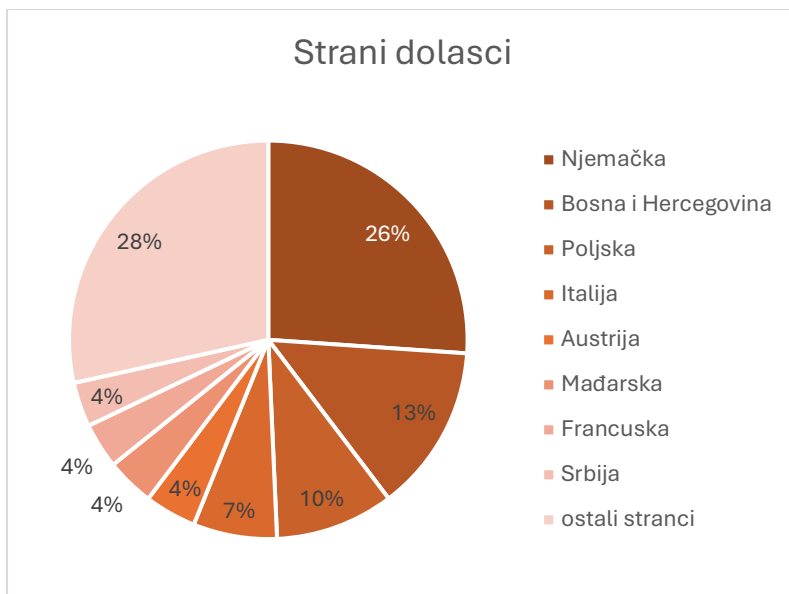
Velika većina gostiju su stranci, a kroz godine se smanjuje udio domaćih gostiju u ukupnom broju gostiju i u ukupnom broju noćenja. Ovaj trend donosi veći prihod po osobi jer strani gosti prosječno troše više te daje bolju otpornost na gospodarske oscilacije u Hrvatskoj.

Godina	Domaći gosti			Strani gosti		
	Dolasci	Noćenja	Udio domaćih dolazaka	Dolasci	Noćenja	Udio stranih dolazaka
2020.	569	3303	24 %	1774	20908	76 %
2021.	617	2394	18 %	2858	28336	82 %
2022.	692	2001	17 %	3481	34996	83 %
2023.	787	3073	14 %	4857	43179	86 %
2024.	695	2729	14 %	4144	38725	86 %

Tablica 6. Struktura gostiju prema državi porijekla

S druge strane u situacijama poput pandemije, kada putovanja iz inozemstva staju, manji udio domaćih gostiju može značiti drastičan pad prometa. Ovakva struktura upućuje na to da razvoj ponude i komunikacije treba biti orijentiran prema inozemnim tržištima, uz zadržavanje proizvoda i događanja koji motiviraju dolazak domaćih gostiju u kraćim razdobljima.

Struktura stranih gostiju u 2024. pokazuje snažnu prisutnost Nijemaca koji čine petinu ukupnih stranih gostiju te gostiju iz zemalja regije tj. iz susjedstva kojih je ukupno nešto više od trećine.

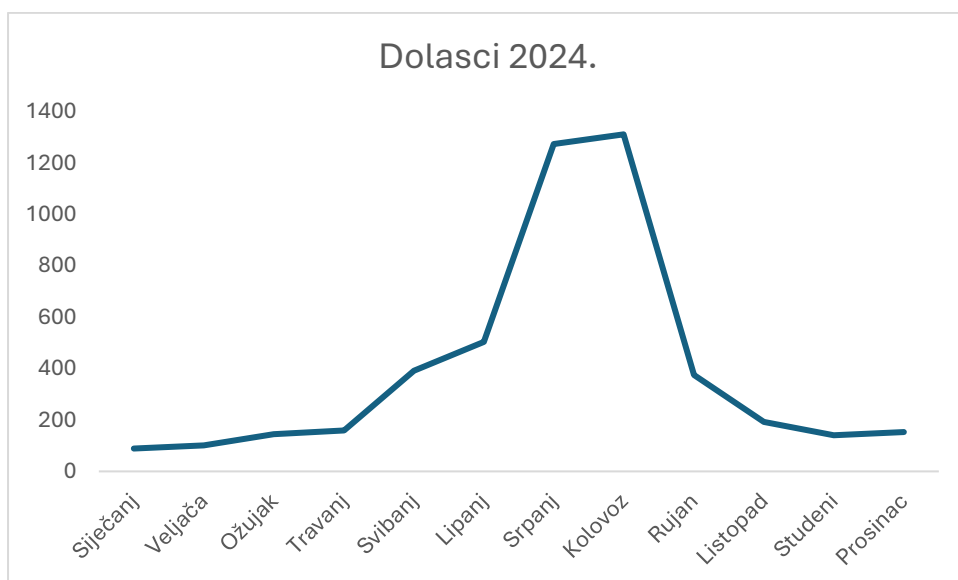
Graf 2. Struktura stranih dolazaka u 2024.

Udio prvih pet tržišta prikazuje koncentraciju potražnje koja sugerira da su ciljana promocija i prilagodba proizvoda ključne za daljnji rast.

Struktura dolazaka stranih gostiju (u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju) u Viškovu pokazuje visoku koncentraciju ključnih tržišta, pri čemu Njemačka i Bosna i Hercegovina zajedno ostvaruju znatan udio ukupnog stranog prometa. Takva ovisnost o nekoliko tržišta nosi rizik u slučaju gospodarskih ili političkih promjena koje bi mogle smanjiti interes gostiju iz tih zemalja. Istovremeno, prisutnost srednjoeuropskih tržišta poput Poljske, Austrije i Mađarske otvara prostor za ciljanu promociju i razvoj ponude prilagođene njihovim preferencijama. Značajan broj dolazaka iz kategorije "ostali stranci" upućuje na široku bazu tržišta koja se može dodatno segmentirati i razvijati kako bi se smanjila ovisnost o dominantnim emitivnim zemljama. Tržišta poput Njemačke i Austrije mogu biti ključna za produženje sezone kroz kulturne i outdoor sadržaje, dok blizina tržišta Bosne i Hercegovine i Srbije pruža potencijal za kratke, učestale posjete tijekom cijele godine.

Prosječna duljina boravka u 2024. iznosila je 8,6 noći što je rezultat utjecaja nekomercijalnog smještaja. Duljina boravka u komercijalnom smještaju je 5,7 noći. Za destinaciju u zaleđu primorja to je relativno visoko, što može ukazivati na specifične motive putovanja (npr. posjeti rodbini i prijateljima, dulji boravci specifičnih skupina gostiju ili ograničen broj smještajnih jedinica s većom prosječnom duljinom najma).

Turizam u Viškovu ima obilježja visoke sezonalnosti. Čak 50 % gostiju u destinaciji boravi u srpnju i kolovozu, a razdoblje od svibnja do listopada pokriva 80 % ukupnih gostiju.

Graf 3. Dolasci po mjesecima u 2024.

Na temelju podataka o komercijalnom smještaju – ukupno 470 kreveta – i podatka o 23.240 komercijalnih noćenja godišnja popunjenost u 2024. iznosila je 14 %.

Komercijalni turistički promet Viškova u razdoblju 2020.–2024. pokazuje rast i stabilizaciju uz dominantan udio stranih gostiju. Profil potražnje u 2024. sugerira potrebu za ciljanom promocijom, boljom dostupnošću informacija na relevantnim jezicima i prilagodbom ponude njihovim očekivanjima. Relativno visoka prosječna duljina boravka i umjerena godišnja popunjenost upućuju da je prostor rasta u produženju sezone, spajanje više različitih usluga i sadržaja u jedan paket (npr. aktivni odmor, kulturne i gastro rute u Riječkom prstenu) te u jačanju kvalitete dijela kapaciteta. S obzirom na kapacitete, potencijal leži i u boljoj povezanosti s Riječkim prstenom i Kvarnerom (izleti, zajedničke kampanje), uz naglasak na održivosti i očuvanje lokalnog identiteta.

UGOSTITELJSKA PONUDA

Ugostiteljsku ponudu Viškova čini 40-ak ugostiteljskih objekata raspoređenih u više kategorija:

- Restorani – 9 objekata (uključujući konobe, oštarije i bistroe)
- Pizzerije – 5 objekata
- Fast food objekti – 4 objekta
- Slastičarnice – 3 objekta
- Kafići – 23 objekta
- Ugostiteljski sadržaji u sklopu klubova i sportskih objekata – 3 objekta.

Ponuda obuhvaća raznolike formate – od klasičnih restorana i konoba s naglaskom na tradicionalnu kuhinju do objekata s brzom hranom i kafića. Veliki broj kafića i ponude brze hrane te marendi ukazuje na dominantno lokalnu funkciju ugostiteljstva, dok specijalizirani restorani usmjereni na turiste čine manjinu.

Među restoranima ističe se nekoliko objekata koji svojim konceptom i kvalitetom mogu biti temelj razvoja gastronomskog identiteta Viškova. Restoran Mladenka, koji od 1968. njeguje autohtone recepte, poznat je po tradicionalnim jelima poput zarebrnika u vinu, domaćih kobasica s kiselim kupusom, jote i presnaca. Restoran Zvončar, smješten u Kući halubajskog zvončara, nudi domaća jela u autentičnom ambijentu lokalne tradicije, dok Restoran Ronjgi spaja autohtone primorske specijalitete i meso divljači s modernim gastronomskim pristupima, uz jedinstven pogled na Kastavštinu i Kvarner. Ističu se još konoba Maretina s ponudom tradicionalnih ribljih jela ovoga kraja kao i konoba Kume poznata po tradicionalnim lokalnim jelima. Potrebno je još spomenuti i Oštariju Trampov Breg koja uz lokalnu kuhinju nudi i niz gurmanskih specijaliteta.

Ponudu Viškova nadopunjuju i restorani modernog koncepta poput JIST-a, prepoznatog po vrhunskim steakovima, odležanom mesu i bogatoj vinskoj karti, te Nono Frane, koji se ističe odležanim steakovima, jelima ispod peke i domaćom tjesteninom s lokalnim sastojcima. Ugostiteljski objekti otvoreni su cijele godine.

Gastronomska tradicija Viškova

Tipično jelo ovoga kraja, kao i cijelog riječkog prstena, je palenta konpirica. Pored nje lokalno su se pripremala i jela na žlicu poput npr. maneštre. Uzgajala se i vinova loza te se proizvodilo vino, rakiju i vinski ocat. Tipične slastice su supice (pohane zašećerene kriške staroga kruha), fritule i presnac (kolač od dizanoga tijesta s punjenjem koje varira od mjesta do mjesta, najčešće na bazi riže, ali umjesto riže može biti i usitnjen stari kruh).

Unatoč nekoliko takvih snažnih pojedinačnih primjera, ugostiteljska scena Viškova još uvijek nema izražene gastro-brendove ni sustavan oslonac na lokalne poljoprivredne ili tradicijske

proizvode. To otvara prostor za jačanje prepoznatljivosti destinacije kroz razvoj autentičnih jela, korištenje domaćih namirnica i organizaciju gastronomskih manifestacija. U odnosu na destinacije s razvijenom gastronomskom scenom Viškovo se ne ističe prepoznatljivim jelovnicima koji bi mogli privući veći broj posjetitelja izvan lokalnog stanovništva.

TURISTIČKI RESURSI

Turistička resursna osnova predstavlja polazište za oblikovanje turističke ponude svake destinacije, a Viškovo raspolaže vrijednim elementima kulturne i nematerijalne baštine, uređenim šetnicama, sportskim stazama i pojedinim prepoznatljivim lokalitetima koji mogu postati temelj za daljnji razvoj turističkog proizvoda.

Prirodni resursi

Općina Viškovo ne obiluje prirodnim znamenitostima velikih razmjera, no raspolaže prostorima u prirodnom okruženju koji su već djelomično valorizirani kroz šetnice i biciklističke staze, a dio prostora ostaje neiskorišten. Na području Viškova nalazi se više od 200 većih i manjih krških oblika – ponikvi, vrtača, dolaca, jama i ponora, kalića, griža. Dolci su u prošlosti bili korišteni za poljoprivredu ili uzgoj stoke, te kao pašnjaci i livade. Zbog toga je velika većina površine Viškova premrežena s kamenim suhozidima. Osim dolaca, krajolik karakteriziraju i kalići, prirodno stvorene lokve odnosno vodene površine u dnima vrtača, te griže, prirodne nakupine kamena i stijena. Tu je još i desetak jama i ponora, od kojih su samo dvije upisane u javno dostupne speleološke katastre. Ove krške vrijednosti i šumovitost područja vrednuju se kroz poučne planinarske, pješačke i biciklističke staze.

Viškovo nema zaštićene dijelove prirode na nacionalnoj razini, ali ima na lokalnoj razini.

Prostorni plan štiti sljedeća krajobrazno i prirodno vrijedna područja:

- Rekreativski zanimljivo područje između Plešivca, naselja Petrci, naselja Benčani i Saršona
- Ponikvice - Lončeva griža
- Šumski predjeli Marišćine i Nežnice te ruba Lužine.

Planom su također zaštićena područja:

- Bezjakov dol (naselje Marinići – u Prostornom planu Primorsko-goranske županije (Ponikva podno Trampovog Brega) – kraška vrtača
- područje vrtače Kapitov dol
- dol istočno od Juraša i travnjaci sjeverno od dola - staništa orhideja
- Kosov dol.

Griža je naziv za mnoštvo stijena i kamenja na jednoj hrpi. Lončeva griža je šumovit prostor nekadašnjeg kamenoloma, prijevaj na sredini hrpta koji dijeli Kastavštinu od Grobinštine na 500-tinjak nadmorskih metara visine. S te lokacije prostire se prekrasan vidikovac na sve četiri strane svijeta, od „Grobničkih Alpi“, preko Gorskog kotara, Velebita, cijelog Kvarnera s otocima, zatim prelazi cijelom dužinom Učke i pogledom prema Sloveniji. Šetnja do vidikovca prolazi šumom graba, jasena i hrasta u kojoj se nalaze brojne vrtače omeđene suhozidima.

Lončeva griža je uređena šetnica s interpretacijskim pločama o vađenju kamena i lokalnom klesarstvu. U blizini se nalazi i izložba replika klesarskog alata te slike s raznim lokalnim motivima.

Poseban dio prirodne baštine čine kalići – prirodni izvori vode smješteni u vrtačama ili podnožju padina, omeđeni suhozidima, koji su nekada imali ključnu ulogu u opskrbi stanovništva pitkom vodom. Kalići su bili mjesta susreta i druženja, na njemu se pojila stoka, djeca su učila plivati, žene su prale rublje.

- Kalić Kapitovac, smješten pokraj sela Milohni, okružen je bukovim šumama i prepoznatljiv po velikom eliptičnom bazenu koji zadržava vodu tijekom cijele godine i nikada nije presušio. Smješten je na dnu najveće vrtače u Halubju. Uređen je obnovom suhozida, postavljanjem poučnih ploča i klupa te prilagođen pristupu posjetitelja, čime je postao mjesto odmora, promatranja ptica i interpretacije lokalnog naslijeđa. Postoji vjerovanje kako su se u njemu noću kupale vile. Važan je i za očuvanje bioraznolikosti jer je mrijestilište vodozemaca, posebno smeđe krastače. Šetnja do njega prolazi bjelogoričnom šumom, ispresijecanom suhozidima.
- Kalići Blažići, u istoimenom naselju, nekada su bili važan izvor vode, a danas predstavljaju dio tradicijskog krajobraza Viškova i svjedočanstvo o načinu života nekadašnjih stanovnika. Od tri lokve na toj lokaciji dvije su očišćene, a suhozid je obnovljen. Posebno je značajno mjesto za ptice koje se tu gnijezde, hrane i piju vodu. Postavljene su kućice za ptice, te dvije klupice i stol.

Ukupno je prostornim planom zaštićeno 12 lokava, kala i kalića kao prirodno vrijednih područja lokalnog značaja.

Dolci su površine plodnoga tla, obično na dnu vrtača i ponikvi. Na njima je povećana koncentracija biljnog i životinjskog svijeta i gljiva. Dolce krasi razni oblici suhozidnih građevina, gromače i terase. Mnogi dolci su zarasli u šikaru ili šumu. Već spomenuti Kapitelov dol jedan je od četiri najveće vrtače na području Viškova. Šuma oko lokve Kapitovac stanište je ptica. Kraška vrtača Bezjakov dol također ima lokvu na dnu i šumsku vegetacijom različitu od okolnih šuma, jer ovdje raste crni grab i rijetki grm klokočike. U lokvi u Juraševom dolu mrijeste se vodozemci, posebno vodenjaci, a na jednom dijelu dola nalaze se staništa orhideja i narcisa. Najveća ponikva na području Viškova je Kosov dol koji zbog toga što se tijekom zime tu skuplja hladniji zrak često ima maglu. Ponikva ima ulogu lokalnog centra bioraznolikosti, s vrlo raznolikim šumskim i životinjskim vrstama.

Planom su zaštićena i jame i ponori kao prirodno vrijedna područja lokalnog značaja:

- Špilja u predjelu Žustovo
- Jama Blažići 1 na Plešivcu
- Jama Tuljan na rubu šume Lužina.

Na ovom području raste velik broj ljekovitih i medonosnih biljaka, majčina dušica, gospina trava, kao rijetke vrste orhideja i narcisa. Na stjenovitim mjestima rastu endemične biljne vrste piramidalni zvončić, mrežasta lukica, tršćanski karanfil. Od životinja u Viškovu se mogu

pronaći srne, lisice, divlje svinje, zečevi, kune, jazavci, u šumovitim predjelima i jeleni. Od ptica susreću se grlice, kukavice, ćukovi, veliki djetlići, zviždaci, dugorepe sjenice, brgljezi, vuge, zebe šljuke, divlji golubovi, sivi ždralovi, a često i škanjci, kopci i jastrebovi. Borove šume privlače crne žune, a poluistrunula debela privlače neke vrste djetlića. U urbaniziranim dijelovima s vrtovima najčešća ptica je pjevica crni kos, a susreću se i crvendač, velika i plavetna sjenica, šojka, golub grivnjaš, češljugar i zelendur.

Šetnice i biciklističke staze

Šetnice Lončeva griža

Ova šetnica prolazi kroz šumu graba, jasena i hrasta, a susreću se i ponikve, suhozidi i stjenovite glavice, a posebno je dojmljiva griža na najvišoj točki ove šetnice, na 506 m.n.v. s koje se pruža impresivan pogled. Postoji kraća kružna pješačka šetnica i dulja i zahtjevnija planinarska staza. Šetnici je pridodana i interpretacijska komponenta. Osim ploče koja šetače dočekuje na samom ulazu u šumu, u blizini griže na vrhu nalaze se interpretacijske ploče na čakavskom, književnom hrvatskom i engleskom jeziku koje opisuju rad kamenoloma na Lončevoj griži iz kojeg se nekada vadio kamen samac. Tu je i izložba replika klesarskog i kavadorskog alata te izložba slika s motivima Viškova Udruge likovnih umjetnika amatera Braća Baštijan.

Šetnica Od kalića do kalića

Od kalića do kalića nezahtjevna je staza koja se prolazi za oko sat vremena, a koju prate ploče s opisima karakterističnih biljnih vrsta, dok se na vidikovcu nalazi foto point i ploča s opisom karakterističnih vrsta ptica. Proteže se između naselja Blažići i Mladenići. Prolazi kroz šumske predjele i otkriva krški krajolik, s neočekivanim vidikovcima. Duž staze susreću se i skroviti kalići. Šetnica se lagano spušta i penje, obilazi dolce, širi se u proplanke, pa opet zalazi u šumarke. Dio šetnice ide kroz kolne puteve omeđene suhozidima. Šetnica je u neposrednoj blizini naselja i oba kraja šetnice lako su dostupna s glavnih prometnica.

Putić od Miće i Vele sopele

Putić od Miće i Vele sopele nalazi se preko puta rodne kuće Ivana Matetića Ronjgova. Ova staza poveznica je sa životnom pričom jednog od najznačajnijih imena Halubja i Kastavštine. Odmorište na ovoj stazi oblikovano je s pomoću suhozida u prigodnom obliku dvaju nota. Laganom i kratkom šetnjom dolazi se do vidikovca s kojeg se pruža pogled na nedirnutu prirodu i povijesni gradić Kastav.

Šetnica Milohni

Šetnica Milohni, kružna pješačka staza, značajna je zbog toga što jednim svojim trakom vodi do kalića Kapitovac, koji se nalazi u najvećoj i najdubljoj vrtači na području općine, pokraj sela Milohni. Šumski prilazni put omeđen suhozidima vodi do duboke vrtače, a strmom stazom šetači se spuštaju do obzidanog kalića okruženog bjelogoričnim drvećem. Iz sela Milohni kroz šumske predjele staza vodi kolnim putem u smjeru Kastva. Nakon odmorišta, skretanjem ulijevo otvaraju se dvije staze. Desnom se stiže do Šporove jame i grada Kastva, a

lijevom prema mjestu Bezjaki i predivnom pogledu na Kvarner. Smjer prema Bezjakima pruža također dvije mogućnosti. Lakšim usponom dolazi se do križanja – lijevi pravac vodi natrag do sela Milohni, a zadržavanjem pravca stiže se u Bezjake. Iz Bezjaka put vodi i prema Srdočima i Zametu.

Šetnica Plešivac

Plešivac je prostrani šumovit teren koji je ime dobio po svom najvišem vrhu, Plešivcu, koji se nalazi na 429 metara nadmorske visine, koji je nekada bio plešiv, gol, nalik muškoj glavi s malo kose. Sam teren je pogodno tlo za rast šmriki (brinja), koja se koristila za dobivanje ljekovite rakije i ulja, koji su liječili želučane tegobe. Šetnica Plešivac pogodna je za sve uzraste i razine spretnosti. Blagih je uspona te pruža mogućnost rekreacije i uživanja u šumskim krajolicima. Šetnica, koja povezuje Marčelje s Tibljašima, je trenutačno prekinuta cestom, ali u planu je izgradnja nathodnika. Na šetnicu se spaja i biciklistička staza koja vodi do mjesta Ronjgi i rodne kuće Ivana Matetića Ronjgova. Krećući od stare škole u Marčeljima prema selu Biškupi i odmorištu, putovi šetnice se počinju račvati. Odvojci vode prema Mladenićima, Petrcima i Tibljašima. Jednim odvojkom dolazi se i do mjesta Kablari na Drenovi. Iz mjesta Tibljaši može se uključiti na riječku stazu Drenova-Pehlin i krenuti prema Rijeci. Na ovoj šetnici mogu se susresti ostatci dvaju drevnih kamenih kuća. To su Jeberinova i Tonjakova kuća.

Zvončarska ruta

Dio tradicionalnog ophoda zvončara moguće je iskusiti u ovoj kružnoj i nezahtjevnoj pješačkoj ruti. Ova ruta, pruža doživljaj ophoda izvornim lokacijama obilježenim i obogaćenim edukativnim sadržajima. Počinje na Milihovu i obilježenom stazom vodi kroz Gornje Juge prema kaliću Kapitovac pa nastavlja lijepom i jednostavnom šumskom stazom do centra Kastva iz kojeg se spušta prema Žegotima i nastavlja do sela Bani. Starim putovima, omeđenima suhozidima zaogrnutima mahovinom stiže se do mjesta Donji Turki. Prije povratka u središte Viškova dolazi se i do Kuće halubajškega zvončara.

Biciklizam

HALUbike

HALUbike javni je servis najma i korištenja brdskih i električnih bicikala (na 2 lokacije) općine Viškovo. Servis je zaživio 2018. Lokacije na kojima se nalaze bicikli su parkiralište Milihovo te u neposrednoj blizini rodne kuće Ivana Matetića Ronjgova. Usluga je jednostavna za korištenje.

Viškovo ima 1 označenu biciklističku stazu, označenu signalizacijom Kvarner Outdoor. Radi se o stazi Tragom Halubajških zvončara. Ostale četiri staze spajaju Viškovo s ostalim gradovima i općinama u okruženju i zajedničke su s tim jedinicama lokalne samouprave.

Staza Viškovo

Staza Viškovo idealna je obiteljska staza koja vodi prema Ronjgima, rodnom mjestu kompozitora Ivana Matetića Ronjgova. Ukupna duljina staze je 9 km. Iz Ronjgi, gdje se nalazi HALUbike stanica, put vodi do Zorzića, malog mjesta sa šternom iz 1904. godine, pa se penje do obližnjih Globića, mjestu rođenja književnika Berta Lučića, odakle se pruža prekrasan

pogled na Kvarner. Daljnji uspon otkriva mjesto Lučiće. Prije mjesta Skvažići staza skreće na šetnicu Plešivac kojom se stiže do sela Biškupi, u kojem se može doživjeti tipična arhitektura ovoga kraja. Preko Mladenića dolazi se u centar Viškova.

Staza Kastav

Staza Kastav nešto je zahtjevnija. Duljina joj je 12,5 km. Staza zaobilazi središte Viškova koristeći sporedne ceste i šumske putove. Kreće u smjeru istoka, prema Furićevu, gdje skreće lijevo i lagano se uspinje kroz naselje Trtni prema naselju Mladenići. Prelaskom preko ceste i dolaskom na stari kolni put nastavlja prema Mavrima kroz koje stiže i do Gornjih Sroka. Spustom do Srokovog kala i skretanjem udesno put nastavlja u smjeru grada Kastva. Za one željne izazova, u Gornjim Turkima se nudi skretanje prema Jelovičanima i šumi Lužini. Za lakšu varijantu, u Gornjim Turkima nastavlja ravno, izlazi na cestu i uključuje se na šumski put prema mjestošću Donji Jugi u čijoj se neposrednoj blizini nalazi lokva Kapitovac.

Staza Studena

Staza Studena duljine 14,3 km vodi u smjeru Saršona i Petrolejske ceste kojom se nastavlja do mjesta Zorzići. Starim kolnim putom kroz šumu Nežnicu staza kreće u smjeru Studene, a zatim se Petrolejskom cestom spušta prema Marčeljima. Iz Marčelja skreće prema mjestu Kosi pa prolaskom kroz mjestošća Jardasi, Dovičići i Široli stiže do centra Viškova.

Staza Izvor Rječine

Staza Izvor Rječine duljine je 23 km, a kreće iz centra Viškova. Vodi preko Mladenića u smjeru Saršona i Lučića. Nakon kratkog uspona dolazi na prijeko Lončeva griža, a zatim se serpentinama spušta do sela Trnovica. Prelaskom Rječine i skretanjem prema Kukuljanima uzvodno prati tok Rječine sve do njenog izvora. Istim putem vraća se do Saršona pa nastavlja Petrolejskom cestom do Garića, mjesta sa stoljetnim kućama, očuvanim primjercima tradicionalne arhitekture. Spuštajući se preko Marčelja, stiže se do centra Viškova.

Staza Breza

Staza Breza duljine je 15 km i vodi prema Saršonima i Ronjgima, do mjesta Zorzići i Petrolejskoj cesti gdje nastavlja u smjeru Klane. Na Pogledu skreće na šumski put koji vodi do mjesta Breza. Putem se nailazi na zanimljive ostatke fortifikacijskih građevina iz doba talijanske okupacije, budući da je upravo tuda prolazila granica između Kraljevine Italije i Kraljevine SHS. Cesta vodi u centar Breze, a na raskršću skreće lijevo i šumskim putem dolazi do mjesta Jardasi, pa preko Dovičića u mjesto Široli gdje sporednom cestom stiže do centra Viškova.

Tragom Halubajskih zvončara

Ruta započinje na Milihovu. Od tamo nastavlja prema Milohnima, a potom šumskim putem do Bezjaka. Kombinacijom asfalta, makadama i šumskih putova prolazi kroz Mariniće i Trtne do Ronjgi, a potom preko Saršona i Marčelja, pa vodi do Kastva te se, obilazeći veća i manja kastavska naselja, šumskim putovima vraća prema Viškovu.

Staze Riječkoga prstena

Prirodne ljepote Viškova i njegovih naselja kojima prolaze biciklističke staze dijelom su i velike biciklističke transverzale Riječkoga prstena. Biciklističke staze Riječkog prstena obuhvaćaju područja općina i gradova Kastav, Klana, Viškovo, Rijeka, Jelenje, Čavle, Kostrena i Bakar. Biciklistička transverzala Riječkog prstena, cijelom svojom dužinom od 63 kilometra, provest će vas uz atrakcije i zanimljivosti čak 8 gradova i općina Riječkog prstena. Više od 100 kilometara njezinih poveznica koje se mogu kombinirati na razne načine, atraktivna konfiguracija terena i visinska razlika koja se proteže od same razine mora do planinskih prijevoja i vrhova s kojih se pružaju jedinstveni pogledi na Riječki zaljev, čine ovu biciklističku pustolovinu ispunjenom i nezaboravnom.

Kulturno-povijesni resursi

Materijalna baština

Viškovo ima četiri zaštićena kulturna dobra. Kuća Širola-Kovačić, kuća Srok i ruralna cjelina Brnasi–Viškovo su unatoč kulturnoj vrijednosti, zapušteni. Kuće su u privatnom vlasništvu, a nalaze se u blizini sela Širola i dio su sačuvanog tradicijskog graditeljstva Kastavštine. Zaštićeno kulturno dobro je i rodna kuća Ivana Matetića Ronjgova.

- Kuća Širola-Kovačić primjer je tipične stambeno-gospodarske cjeline iz 19. stoljeća s prizemnicom i apsidnom prigradnjom za ognjište, tzv. tornicom, te okruženjem s dolcima i suhozidima.
- Kuća Srok jedan je od rijetkih sačuvanih primjera tradicijske arhitekture Kastavštine i Halubja. Sastoji se od prizemne stambene zgrade s krovom pokrivenim kanalicama i od prigradnje na koju se nadovezuje tornica.
- Ruralna cjelina Brnasi-Viškovo obuhvaća dio zaseoka Brnasi, gdje kućišta zadržavaju izvorne prostorne gabarite i okruženje kultiviranog krajobraza. To su prizemnice s tornicom. Okoliš kuće s dolcima i suhozidima ima odlike tradicijski kultiviranog krajolika. Objekti ove ruralne cjeline predstavljaju primjere tipične arhitekture Kastavštine. Današnja ruralna cjelina Brnasi-Viškovo obuhvaća kućišta obitelji Širola-Kovačić, Srok-Jandrešić, te kuću Jugo, dok su druga kućišta unutar cjeline u međuvremenu izgubila karakteristike lokalnog tradicijskog graditeljstva.
- Rodna kuća Ivana Matetića Ronjgova, zgrada u kojoj je skladatelj rođen 1880. godine. Za stvaranje novih djela koristio je tradicionalno glazbeno stvaralaštvo Istre i Hrvatskog Primorja. Kompozicije su mu većinom pisane za zbarske dionice na instrumentalni način, a prema folklornom tonalitету, čime je po prvi puta valorizirana istarska ljestvica i narodni aerofonski glazbeni instrumenti kao sopele, mih i dvojnice. Kuća se nalazi u selu Ronjgi i danas je zaštićeno nepokretno kulturno dobro. Rodna kuća je rekonstruirana tako da je u njoj smještena spomen-soba, ali ujedno ima i prostore i opremu za programske djelatnosti. U kući je sjedište Ustanove Ivan Matetić Ronjgov

čiji je cilj očuvanje kulturne baštine, autohtonog folklora i oživljavanje običaja halubajskog kraja. Program i aktivnosti Ustanove usmjerene su prema očuvanju čakavskoga izričaja, posebno kroz glazbu i književno stvaralaštvo.

Na nacionalnoj razini su kao pojedinačna kulturna dobra zaštićene i dvije zgrade vezane uz 2. svjetski rat i partizanski pokret. Zgrada u kojoj je 1944. bila tehnika "Sloboda" tj. gdje su se tiskali propagandni materijali za Istru kao i prva istarska Početnica. Druga zaštićena zgrada iz tog razdoblja je ona u kojoj se nalazila tehnika "Pobjeda" u kojoj su tiskani leci i brošure, kao i Glas Istre

U Viškovu je sačuvana rodna kuća etnografa Ive Jardasa, autora opsežnog dijela o običajima i načinu života na Kastavštini, pisanog čakavštinom. Njegova rodna kuća je u privatnom vlasništvu i nalazi se u Marčeljima.

Rodna kuća braće Baštijan, Ivana i Matka, književnika i slikara, a obojica su bili i svećenici, nalazi se u Gornjim Jugima i u privatnom je vlasništvu. To je tradicijska kuća, prostrana katnica s tri gospodarske zgrade, skadnja, s vanjskim stubištem, velikom terasom, ulaznom ogradom, konobom i velikim dvorištem. Kuća ima kameni portal glavnog ulaza s uklesanom 1861. godinom i sačuvana rezbarena drvena vrata. Ispred kuće je šterna.

Među resurse materijalne baštine možemo ubrojiti i zgradu stare škole u Marčeljima, uz koju je napravljena i šterna. Zgrada je zadržala svoj izvorni izgled, izuzev bočne dogradnje prizemlja u obliku bočališta. Prizemlje, u kojem su bile smještene dvije učionice dok je zgrada bila škola, je ukrašeno rustikom te visokim izduženim prozorima. Ulaz je natkriven nadstrešnicom, a na katu se nalazi balkon s balustradom te lučno zaključenim otvorima. U unutrašnjosti na kat vodi peterokrako stubište s podestima izvedenima u terrazzu i secesijski oblikovanom kovanom ogradom s drvenim rukohvatom.

U šumi Plešivac nalaze se ruševine Jeberinove kuće i Tonjakove kuće, a na sjevernom dijelu Halubja vrijedi još spomenuti Radivojevu kuću u Čapilima. Kuća je danas obnovljena u suvremenom stilu. Pokraj te kuće nalaze se ostaci triju kućica iz 18. stoljeća sa zanimljivim arhitektonskim detaljima poput zidnih niša, kamenih nadstrešnica i ognjišta.

U Marčeljima, u zaseoku Garići, nalazi se Cenetina kuća. Danas je kuća obnovljena i zadržala je oblik tornice, što ju čini prepoznatljivom tradicijskom građevinom.

U centru Viškova nalazi se crkva sv. Mateja sazidana 1862. godine iz domaćeg kamena. U crkvi je oltarna pala koju je naslikao domaći slikar Ivan Baštijan. Svetac se slavi 21. rujna, a crkva zbog svoje središnje pozicije u Viškovu često na svom platou ugošćuje brojne manifestacije.

Viškovo obiluje šternama ili cisternama za prikupljanje kišnice koje su od uvijek bile izvor života u zajednici, pogotovo u naseljima koja su bila udaljena od izvora vode. Početkom 19. stoljeća izgrađuju se prve komunalne šterne, ukopane u zemlju, a nadzemni dio je često isklesan od jednoga komada i ukrašen. Šterna nije bila samo mjesto na kojem se uzima voda, nego je to bilo mjesto susreta, zabave i druženja. Vrlo je značajna takozvana vela ili cesarska šterna, koja se nalazi u samom centru Viškova, uz glavnu cestu.

U sklopu definiranja resursa materijalne baštine potrebno je još spomenuti da su cijela Kastavština i Halubje prožeti snažnim antifašističkim pečatom. Brojni spomenici posvećeni narodnooslobodilačkoj borbi i antifašističkim vrijednostima svjedoče o ovom aspektu identiteta ovoga kraja.

Kulturni resursi

Kuća halubajsega zvončara

S ciljem očuvanja i prezentacije zvončarske baštine, 2024. otvorena je Kuća halubajsega zvončara – multimedijalni i interpretacijski centar koji kombinira inovativnu muzeološku interpretaciju, interaktivne sadržaje i edukativne programe, stvarajući atraktivnu ponudu prepoznatljivu na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Radi se o jedinstvenom objektu koji na jednom mjestu prikazuje tradicija Halubajskih zvončara.

KHZ je jedina kulturna institucija u Primorsko-goranskoj županiji koja sustavno i temeljito obrađuje zvončarsku tradiciju. Budući da se radi o živoj baštini, Kuća halubajsega zvončara nije muzej u klasičnom smislu, već multimedijalni muzej u kojem su prezentirani sami Halubajski zvončari, ali i zvončari i pusni običaji općenito, kao i običaji ovoga kraja. Pored samog postava KHZ nudi i radionice, te kulturne programe koji su detaljno opisani u dijelu Događanja

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov

Program i aktivnosti Ustanove Ivan Matetić Ronjgov, koja je smještena u rodnoj kući skladatelja, obuhvaćaju nekoliko segmenata kulturnih djelatnosti: glazbeno scenski, muzejski (Spomen dom skladatelja), izložbeni, izdavački, znanstveno-istraživački i programski (manifestacijski) segment.

Sa svojim programima u kojima posebni naglasak pripada čakavskom izričaju, napose onom glazbenom i književnom, ova ustanova obogaćuje kulturni život Viškova.

U sklopu ustanove djeluje nekoliko katedri: Katedra za istraživanje glazbene baštine Rijeke i okolice, Katedra čakavskih pjesnika i Delavska katedra koja čuva obrtničku i zanatsku tradiciju Halubajštine. Ustanova IMR provodi niz manifestacija koje su detaljno opisane u dijelu Događanja.

Knjižnica i čitaonica Halubajska zora

Čitaonica Halubajska zora osnovana je 1904. godine i predstavlja jedno od najstarijih kulturnih središta Viškova, s važnom ulogom u očuvanju lokalnog identiteta i pismenosti. Unatoč prekidima u radu tijekom oba svjetska rata i promjenama naziva, knjižnična i prosvjetna djelatnost kontinuirano je obnavljana i prilagođavana novim društvenim okolnostima. Današnja knjižnica Halubajska zora ponovno je otvorena 1992. godine te od 2003. djeluje u suvremeno uređenom prostoru u Marinićima. Knjižnica je među pionirima suvremenih knjižničnih usluga u regiji, uključujući knjigomat i posudbu e-knjiga. Osim knjižnične djelatnosti, Knjižnica je aktivno kulturno središte koje kroz radionice, izložbe i događanja doprinosi kulturnoj ponudi i doživljaju destinacije Viškovo.

Društveni dom u Marinićima

Dom u Marinićima građevina je javne polivalentne namjene koja je kroz povijest imala ključnu ulogu u formiranju društvenog i kulturnog središta naselja. Najznačajniji prostor zgrade je katni dvoranski sklop, koji je i danas temelj za razvoj kulturnih, društvenih i manifestacijskih sadržaja.

Općina Viškovo među kapitalnim projektima ima u planu obnovu ovog Doma. U prvoj fazi rekonstrukcije već je adaptiran veći dio prizemlja za potrebe Knjižnice „Halubajska zora“. Planirana druga faza rekonstrukcije obuhvaća cjelovitu obnovu i dogradnju zgrade, uključujući rekonstrukciju dvorane i dogradnju aneksa. Rekonstrukcijom će se osigurati suvremeni prostori za kulturna događanja, rad društvenih i kulturnih udruga, glazbenih i plesnih sastava te političkih i društvenih organizacija. Poseban naglasak stavlja se na dostupnost, uključujući ugradnju dizala i prilagodbu prostora osobama smanjene pokretljivosti.

Planirano proširenje omogućit će povećanje kapaciteta dvorane na oko 160 sjedećih mjesta te unapređenje pozornice i pratećih sadržaja. U sklopu novog rješenja predviđeni su i ugostiteljski sadržaji s natkrivenom terasom i panoramskim pogledom na Kvarner, čime će Dom u Marinićima dobiti dodatnu vrijednost kao kulturno-društveni i turistički resurs Viškova.

Stara škola u Saršonima

U zgradi stare škole u Saršonima danas se nalaze općinska vijećnica, prostor Udruženja obrtnika Viškovo-Kastav-Klana-Jelenje te prostor Zajednice sportova. Strateški plan kulturnog turizma Viškova predviđa da se vijećnica preseli u novu zgradu Doma hrvatskih branitelja čime bi se u staroj školi osigurao dodatan prostor za potrebe različitih dionika. Uz mogućnost korištenja prostora i za povremena manja događanja, prostor Stare škole može biti pokretač doživljaja u naselju Saršoni, aktivirajući tako ovaj dio općine.

Stara škola u Marčeljima

Zgrada stare škole u Marčeljima danas se koristi za potrebe različitih udruga i društvenih aktivnosti. Riječ je o povijesnoj školskoj zgradi izgrađenoj početkom 20. stoljeća dobrovoljnim radom lokalnog stanovništva, koja je tijekom vremena imala važnu obrazovnu i društvenu ulogu u naselju. Objekt je u velikoj mjeri zadržao izvorna arhitektonska obilježja, uključujući rustikalno obrađeno prizemlje, karakteristične prozorske otvore te reprezentativno stubište s dekorativnom ogradom, dok je bočna dogradnja u funkciji bočališta prilagođena suvremenim potrebama zajednice. S obzirom na svoju povijesnu vrijednost, arhitektonske karakteristike i ulogu u lokalnoj zajednici, prostor Stare škole u Marčeljima ima potencijal za daljnje korištenje u kulturne, društvene i povremene manifestacijske svrhe, čime može dodatno doprinijeti aktiviranju naselja Marčelji i obogaćivanju lokalne ponude.

Istaknuti pojedinci Viškova

Ivan Matetić Ronjgov, hrvatski skladatelj i melograf, rođen je 10. travnja 1880. u Ronjgima kod Viškova, po kojima je uzeo dodatak prezimenu. Nakon učiteljske škole u Koprju radio je kao učitelj u Istri, a pred kraj Prvog svjetskog rata studirao je glazbu u Beču i kompoziciju u Zagrebu. Bio je profesor u Sušaku, gdje je 1923. osnovao glazbenu školu, zatim tajnik Muzičke akademije u Zagrebu (1925.–38.) i predavač glazbenog folklora (od 1945.). Od 1947. do 1951. radio je u glazbenoj školi u Rijeci, koja danas nosi njegovo ime.

Zaslужan je za fiksiranje tzv. istarske ljestvice u tonskom sustavu umjetničke glazbe, za što mu je bilo potrebno 25 godina istraživanja narodnog melosa Istre, Hrvatskog primorja i jadranskih otoka. Njegova najpoznatija djela uključuju *Ćaće moj* (1933), *Roženice* (1935), *Malo mantinjade v Rike na palade* (1951), *Mantinjada domaćemu kraju* (1954), *Naš kanat je lip* (1956), *Na mamin grobak* (1959) i *Galijotova pesen* (1940), te dječju *Čakavsko-primorsku pjevanku* (1940). Umro je 1960.

Ivo Jardas rođen je u Marčeljima 1888. godine. Bio je učitelj i etnograf. Gotovo cijeloga života prikupljao je etnografsku građu, koje je veći dio objavio u Zborniku za narodni život i običaje Južnih Slavena (1957, 1962) te knjizi *Po grožnjanskom krasu* (1971). Njegovo djelo pisano lokalnim narječjem Kastavština, *Građa o narodnom životu i običajima u kastavskom govoru* dragocjen je prikaz kastavske etnografije i vrijedno dijalektološko vrelo. Monografija sadržava opise lokalne seljačke kulture, posebice kalendarske svetkovine i životne običaje, poljodjelske i stočarske tradicije te obrtničku djelatnost, zatim folklorne izražaje kao što su predaje, legende, vjerovanja, pjesme i plesovi, a osvrće se i na ruralno graditeljstvo te prirodna i klimatska obilježja krajolika. Stoga je vrijedan izvor podataka o tamošnjem načinu života potkraj 19. i u prvoj polovici 20. st.

Matko Baštijan, poznat i kao Mate Bastian hrvatski je književnik i političar, rođen u selu Jugima, dijelu Viškova, 1828. Matko je, kao i brat mu Ivan, bio svećenik. Pripadao je skupini istarskih preporoditelja koja je pokrenula list *Naša sloga* u Trstu. Osim što je do smrti bio jedan od njegovih glavnih urednika, Bastian je tijekom 1870-ih u *Našoj slogi* objavio velik broj članaka s političkom, društvenom i kulturnom tematikom, kao i satire te šaljivo-poučne tekstove te liriku. ,

Ivan Baštijan (Bastian) bio je svećenik i samouki slikar. Najpoznatiji je po likovnom oblikovanju popularnih pučkih likova istarskog preporoda, Franine i Jurine, za list *Naša sloga*. Slikao je svete slike u maniri akademskog manirizma, slike koje se nalaze u crkvama u Istri (Hum) i Hrvatskom primorju (Kukuljanovo, Viškovo, Volosko).

Vladimir Jugo rođen je u Viškovu 1940. godine. Smatra ga se najpoznatijim popularizatorom Viškova i kastavskog načina života, a njegovao je domaći govor. Bio je profesor hrvatskog jezika, a nakon nekoliko godina rada u školama, prešao je na novinarski posao u *Novom listu* i na Radio Rijeci, gdje je bio urednik emisije *S pomorske poneštrice*. Ostao je aktivan kao novinar i nakon umirovljenja te je objavljivao u *Novom listu* tekstove pod naslovom *S kamika*

i mora. Bio je zaljubljenik u sport, naročito nogomet te je jedan od osnivača Nogometnog kluba "Halubjan" Vladimir Jugo umro je 2014. godine.

Albert Berto Lučić bio je aktivan član kulturnog života svojeg zavičaja cijeloga života. Rođen je u mjestu Globići 1921. godine. Iako je svoje školovanje završio nakon 6. razreda osnovne škole, koristio je svaku priliku da nešto od nekoga nauči. Bavio se sviranjem, recitiranjem, glumom i pisanjem satiričnih i humorističnih tekstova i dramskih djela. Nakon umirovljenja počelo je njegovo intenzivno djelovanje na književno-umjetničkom polju. Bio je i „pučki kazivač“, duhovito i humoristično oblikujući anegdote iz kastavske svakodnevice u tekstove koji su se čitali pri spaljivanju pusta.

Nematerijalna kulturna baština

Najprepoznatljiviji nematerijalni kulturni resurs Viškova su Halubajski zvončari, čiji godišnji pokladni ophod, zajedno s ostalim zvončarskim skupinama Kastavštine, uživa status UNESCO-ove nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. Ovaj tradicijski običaj, koji je i danas iznimno vitalan, njeguje višestoljetnu tradiciju i snažno oblikuje kulturni identitet Viškova. Svake godine, na istom mjestu i u isto vrijeme, Halubajski zvončari kreću u svoj tradicionalan ophod selima Halubja i Kastavštine prema davno ustaljenoj ruti. Ovaj jedinstveni ophod može se doživjeti uvijek posljednje nedjelje, ponedjeljka i utorka prije Pepelnice ili Čiste srijede.

Na UNESCO-ovoj listi nematerijalne kulturne baštine nalaze se još tri elementa prisutna u Viškovu:

- Dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja – kompleksan stil folklorne glazbe zasnovan na netemperiranim tonskim odnosima i specifičnoj boji tona. Najistaknutija u promicanju i revitalizaciji ove baštine je Ustanova Ivan Matetić Ronjgov koja djeluje u Ronjgima, u rodnoj kući Ivana Matetića Ronjgova, etnografa i melografa najzaslužnijeg da se teorijski postavi takozvana istarska ljestvica i da se kao takva uvede u glazbeno stvaralaštvo.
- Umijeće suhozidne gradnje – stoljetna manualna tehnika gradnje kamenih struktura bez vezivnog materijala, prisutna je i u krajobrazu Viškova. Karakterističan oblik suhozidne gradnje je – suhozid. Područje Viškova protkano je vijugavim, imponantnim i drevnim suhozidima koje ovdje zovu gromačama. Protežu se uz putove, izviru kroz šumske vizure, razdvajaju posjede, obrubljuju kaliće, a nekada su sprečavale prelazak stoke na tuđe parcele.
- Mediteranska prehrana na hrvatskom Jadranu i zaleđu – tradicijski prehrambeni obrazac temeljen na lokalnim, sezonskim namirnicama. Mediteranska prehrana temelj je identiteta ljudi koji žive na tom prostoru, te je tekovina raznih kultura i utjecaja. Glavne privredne grane na području Viškova nekada su bile poljoprivreda, mlijekarstvo, stočarstvo, svinjogojstvo i peradarstvo. Okosnica prehrane bilo je povrće uzgajano na malim obradivim površinama poput krumpira, graha, graška, kupusa, repe, mrkve, kelja, češnjaka i luka, zatim mlijeko, svinjsko meso i jaja. Uzgajala se i

vinova loza te su proizvodili vino, rakiju i vinski ocat. Neka od tipičnih jela ovoga kraja su: palenta konpirica, kapuz i fažol, kalandraka – bezmesni gulaš s krumpirom, supice, pohane zašećerene kriške staroga kruha, presnac, kolač od dizanoga tijesta s punjenjem od riže, jabuka, oraha i groždica, ulenjaki, fritule ili male loptice dizanog prženog tijesta te koh, kolač od riže.

U Viškovu je 2023. bilo 78 OPG-ova, 21 SOPG, 2 tvrtke i 1 obrt iz područja poljoprivrede, međutim većina nije aktivna na tržištu. Turistička zajednica Viškova je 2018. u suradnji s Delavskom katedrom Ustanove Ivan Matetić Ronjgov izdala kuharicu *Bokunić užanci*, u kojoj su sakupljeni recepti za sva najvažnija autohtona lokalna jela.

U Viškovu su nekada postojali stari obrti i zanati: bačvari, kovači, paleri, tesari, a tradicionalno se i gasilo vapno u vapnicama. Svi ti obrti danas su nestali.

Legenda o Maliku

Malik je maleni vragolasti patuljak. Prepoznaje ga se po crvenom šeširu koji nosi na glavi. U Viškovu se govorilo “Malik teče po putiće va črjenen klobučićé”. Malik živi u podzemlju, vrebava iz šterne i radi nepodopštine pa je zbog takve naravi vrlo blizak djeci. Zato ih je lako mogao namamiti da se izgube. Vjerovalo se da u svakoj jami prebiva Malik i da čuva zlato.

Legenda o vilama i o Čoški i Maroški

Vile su dobroćudna bića, lijepe plavokose, visoke i vitke djevojke, zlatne bujne kose, odjevene u bijele haljine sa zlatnim pojasom i zlatnom krunom na glavi. Prebivaju u šumama, a noću plešu na proplancima i kupaju se u kalićima. Vjeruje se kako se na kaliću Kapitovac još i danas noću kupaju vile. Vile imaju čarobne moći koje čuvaju u vezenom rupcu koji prebace preko ramena kako bi letjele. Vile rado pomažu ljudima - osobito pastirima: nude im pomoć u čuvanju stada, poučavaju ih liječenju biljem, daruju ih i štite od nevolja. Pomažu siromašnima, zalutalu putniku pokazuju put, vojniku osnaže desnicu, umiruju uplakano dijete u kolijevci. Vile su i osvetoljubive i ako im se učini nešto nažao, primjerice, ako im se ukrade njihov čarobni rubac. Poznato je i da vile mogu imati djecu s ljudima. Tako je u Halubju poznata i legenda o Čoški i Maroški, kćerima jedne vile, koju je bio zatočio vragolasti plemić te mu jer rodila dvije kćeri. Otac im je bio ubijen, mama vila je odletjela natrag u vilenjački život, a njih dvije su ostale s bakom, dok im se mama vraćala svake večeri igrati se s njima. Obje sestre dobro su se udale. Jedne nedjelje, gladni prosjaci su došli u selo i pitali sestre za hranu. Iako su vremena bila teška, sestre su ponudile prosjacima sve što su imale. Čoška je taman pekla kruh, a Maroška donosila vodu. Čoška se ispričavala kako zbog oluje nisu imale dobrog žita pa da kruh i neće biti najbolji, ali one su zadovoljne da imaju i takvoga. Zbog svoje ljubavnosti kruh je postao pravi, lijepi i bijeli kruh, a voda je postala vinom. Putnici nisu bili prosjaci, već Bog i Sveti Petar. Kasnije su Čoška i Maroška svoje imanje su razdijelile stanovnicima Marčelja.

Legenda o Sovjaku

Legenda kaže da je nekada na mjestu današnje jame Sovjak postojalo gospodsko imanje i kuća u kojoj su živjele dvije sebične i bezosjećajne sestre. Vladala je glad. Kad su Bog i sveti Petar, preruseni u prosjake, hodali tim krajem, zamolili su sestre za milostinju. Međutim, sestre im nisu htjele udijeliti ni malo vode. Za kaznu, dogodio se snažan potres, i zemlja se otvorila ispod imanja dvaju sestara. I imanje i sestre propali su duboko u utrobu zemlje. Ljudi kažu kako su noću viđali dvije sove kako kruže iznad provalije i vjerovalo se da su to duše dvaju zlih sestara. Zbog toga se ova jama zove – Sovjak. Sestre su imale dobrog i skromnog brata Matu, koji ih je upozoravao da će loše skončati, no one ga nisu slušale. Poslije ove kazne, sažalio se nad njima i na obližnjem brijegu sagrađio kapelicu, posvećenu svetom Mateju, u kojoj se molio za njihove duše. Oko kapelice je počelo nastajati naselje, a kasnije je na tom mjestu sagrađena istoimena crkva.

U Viškovu su poznate i legende o štrigama ili vješticama.

Jezik i čakavsko narječje

Na području Viškova govori se čakavskim narječjem ekavskoga izgovora. To je područje kastavskog govora. To su govori područja kojemu je do polovice 20. st. administrativno središte bio grad Kastav, a naziva se Kastavštinom (teritorij koji se proteže od obronaka Učke do mora, a na istoku sve do Rječine). Kastavski govori vrlo su rano postali predmet proučavanja jezikoslovaca. Naglasni sustav prisutan na području cijele Kastavštine, Grobinštine i okolice Novog Vinodolskog čini vrlo star tip naglaska koji slavisti datiraju u srednji vijek, odnosno u vrijeme začetaka hrvatske državnosti. Viškovljani već stoljećima njeguju svoje stare običaje i domaće čakavsko narječje, pa je stoga izrazito živa čakavska jezična baština. Vidljivo je to u činjenici da se čakavsko narječje susreće i danas u svakodnevici ovoga prostora – u govoru, u literarnim djelima, u javnome prostoru.

Događanja

Događanja Ustanove Ivan Matetić Ronjgov

Matetićeve dani

Matetićeve dani najznačajnija je trodnevna zborska bijenalna manifestacija koja se kontinuirano održava još od 1980. godine. Obuhvaća koncerte pjevačkih zborova i vokalnih sastava koji se najčešće održavaju u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja u Rijeci te stručnog susreta ili skupa u skladateljevoj rodnoj kući u Ronjgima.

Mantinjada pul Ronjgi

Mantinjada (tal. mattinata, jutarnja pjesma) je kraći svečani instrumentalni glazbeni ulomak koji se izvodi na sopelama. U prošlosti se njome okupljala svadbena povorka. Ovo je tradicionalna folklorna manifestacija koja se već 40 godina održava povodom Matejne. Cilj je manifestacije poticanje sopnje na narodnim instrumentima, kao i poticanje domaćeg kanta

jer najizvorniji glazbeni izraz Istre i Primorja i jedan od najarhaičnijih koji još postoje u Hrvatskoj – sopnja sopela, roženica, miha i vidulice, kao i kanat u dvoje i na tanko i debelo - polako nestaje. Na manifestaciji se održava i natjecanje mladih sopaca i kantura do 18 godina starosti.

Proljeće u Ronjgima

Proljeće u Ronjgima održava se već 42 godine. To je susret učenika osnovnih škola koji u kreativnim radionicama (pjevački zbor, mladi skladatelji, likovna radionica, novinarska, literarna, recitatorska i fotografska radionica) stvaraju, a nakon toga radove predstavljaju na zajedničkom nastupu.

Čakavčići pul Ronjgi

Susret učenika osnovnih škola pjesnika i literarnih entuzijasta Katedre malih čakavaca od milja zvanih Čakavčića u Ronjgima. Učenici koji pišu na dijalektu šalju svoje radove na procjenu komisije te se na susretima u proljeće čitaju prvonagrađeni radovi, a izdaje se i zbornik radova.

Kanat pul Ronjgi

Kanat pul Ronjgi je susret pjevačkih zborova Primorsko-goranske županije. To je jedna od uspješnijih manifestacija Ustanove IMR. Nadovezujući se na dugogodišnju tradiciju zbornog pjevanja ovoga kraja, uzajamnim druženjem i razmjenom iskustava potiče se tradicijsko pjevanje. Manifestacija se temelji na glazbi domaćih kompozitora, a posebno na glazbi koju je skladao Ivan Matetić Ronjgov.

Večeri pul Matetićevega ognjišća

Njegovanje čakavske pisane i govorene riječi, tradicijske glazbe i općenito rada i života Ivana Matetića Ronjgova temelj je manifestacije koja se zove Večeri pul Matetićevega ognjišća. Radi se o raznovrsnim druženjima tijekom godine na kojoj se susreću stručnjaci, znanstvenici, pjesnici, glazbenici, umjetnici okupljeni oko raznih programa – promocije knjiga, pjesničke večeri, predavanja, nastupi zborova, čitanje poezije i slično Ova manifestacija odvija se od 70-ih godina.

Međunarodna kolonija umjetničke keramike

Slijedeći suvremene pravce u umjetničkoj keramici, na kolonijama umjetničke keramike Ustanova IMR ugošćuje poznate hrvatske i strane umjetnike koji svojim umjetničkim doprinosom slave neizostavni dio kulturnog identiteta Kastavštine – tjesne intervale i glagoljicu. Na kolonijama nastaju vrlo autentični i svojstveni radovi inspirirani ovim krajem i boravkom na ovim prostorima.

Događanja Kuće halubajškoga zvončara

VIKLER: Viškovski kulturni letnji ritam

VIKLER kao destinacijski brend ljetnih događanja u Viškovu organizira Kuća halubajškoga zvončara zajedno s Turističkom zajednicom općine Viškovo, a uključuje koncerte, predstave, filmske projekcije i dječja događanja za vrijeme ljetnih mjeseci.

Ljetni rasPUST

Kuća halubajškoga zvončara organizira ljetni kamp pod imenom Ljetni rasPust koji naglasak stavlja na kreativnost u kulturi i umjetnosti, na sport, druženje i zabavu. Ljetni rasPUST je namijenjen djeci od prvog do četvrtog razreda osnovne škole s cijelim nizom radioničkih, kreativnih, izvedbenih ali i sportskih programa koji omogućuju kvalitetniji razvoj životnih sposobnosti i vještina.

Festival tradicijske glazbe: Etno-ton

Ovaj festival sastoji se od koncerata s popratnim programima koji se održava tijekom srpnja, na pozornici u parku Kuće halubajškoga zvončara. Na njemu nastupaju glazbenici koji u svom radu njeguju tradicionalne glazbene izričaje ili koriste tradicijske instrumente.

Tematske radionice za nositelje tradicija

Kuća halubajškoga zvončara osmislila je tematske radionice za nositelje tradicije. Radi se o edukativno-pokaznim radionicama na kojima posjetitelji uče izrađivati dijelove zvončarske opreme (kopice i maske), pripremati jela lokalne kuhinje usko povezana uz razdoblje pusta. Prema iskazanim interesima lokalne zajednice Kuća halubajškoga zvončara organizira i radionice potresujke i izrade zvončarske maske ("Stori svoju maškaru") te radionice pletenja kopica ("Parićajmo kopice!").

Radna subota

Program Radna subota koji se odvija u Kući, od inicijalno kraćeg programa postao je redovni program koji traje tijekom cijele školske godine. Sastoji se od niza besplatnih kreativnih radionica namijenjenih učenicima nižih razreda. Stručni voditelji na radionicama djecu uče crtati, bojati i izrađivati različite predmete poput lepeza, maski, društvenih igara, halubajških robota, kaleidoskopa, igračkica, papirnatih životinja, ukrasa, torbi i slično.

Festival greške – proPUST

Festival greške – ProPUST interdisciplinarni je festival koji se organizira u Kući halubajškoga zvončara, a riječ je o festivalu grešaka i svemu što može proizaći iz istih. Kontekstualno je Festival pogreške povezan s karnevalom i popuštanjem ustaljenih normi ponašanja tijekom karnevalskog razdoblja. Tijekom Festivala proPUST, kroz razne se medije prezentiraju greške, odnosno, umjetničke i druge prakse čije je nastajanje motivirano izlaskom iz okvira normiranog sustava i kreiranjem onoga što možemo nazvati anomalijom ili greškom.

Zimski sPUST

Program Zimski sPUST objedinjuje niz događanja kulturno-zabavnog karaktera kojim se Kuća halubajškoga zvončara predstavlja posjetiteljima kao adventska zimska izletnička destinacija. Lokalna kulturna baština predstavlja odličan temelj za razvijanje turističke ponude usmjerene prema gostima željnim autohtonog doživljaja lokalne kulture na destinaciji, isprepletene s hranom i zabavom, te je stoga i program oblikovan sukladno tome, povezujući tradicionalnu glazbu, hranu i zvončare.

Ostala događanja

Pusna ili karnevalska događanja

Antonja

Dan svetoga Antona, 17. siječnja, dan je kada započinju razigrana pusna zbivanja koja traju sve do Pepelnice. Okupljanjem maškara i zabavnim programom na trgu ispred crkve sv. Mateja predaje se 'općinski ključ' Pusnoj meštrici i podiže se pust. Puhanjem u rog i vješanjem slamnate lutke Pusta započinje vladavina maškara. Pust će, na pusni utorak - dan prije Pepelnice, biti spaljen kao krivac za sva zla i poteškoće u protekloj godini.

Halubajski karneval

Halubajski karneval značajna je manifestacija koja se u Viškovu održava od 1999. godine, uvijek prvu subotu nakon Antonje. Spoj modernog i tradicije, ovaj karneval okuplja brojne sudionike iz cijele Hrvatske, ali i susjednih zemalja i Europe. U pripremi i provedbi Halubajškoga karnevala sudjeluju sve lokalne karnevalske udruge, ali i drugi sudionici iz cijele Primorsko-goranske županije, od vrtičke djece do udruge umirovljenika. Pojavljuju se razne maske, od tradicionalnih Halubajških zvončara do vrlo aktualnih i humorističkih maski koje često oslikavaju trenutačno stanje u društvu i popularnoj kulturi. Sveukupna zbivanja u okviru Halubajškoga karnevala usmjerena su na očuvanje izvornih, originalnih i tradicijskih vrijednosti, slavljenje novog buđenja prirode nakon jalovog zimskog perioda. Osim same karnevalske povorke, manifestacija je popraćena nizom kulturnih, zabavnih i sportskih događanja kao što je npr. Rally maškaraneh oktanac, utrka vozila na 2, 4 ili više kotača.

Smotra mićeh zvončari

Jedan od vrijednih načina njegovanja zvončarske tradicije je i učenje mlađih generacija o vrijednosti i važnosti vlastite baštine. Obučeni u tradicijske zvončarske odore svoga kraja, maleni zvončari s područja cijele Kastavštine, kao i gosti iz Slovenije, imaju svoj vlastiti ophod. Okupljanjem ispred stare škole u Marčeljima započinje mimohod u kojem maleni zvončari, preuzimajući tu važnu tradicijsku ulogu, glasno i uigrano tjeraju zimu i zovu proljeće.

Ženski maškarani boćarski turnir

Ženski maškarani boćarski turnir tradicionalno se održava u boćariji Marinići tijekom pusnog razdoblja i okuplja brojne maškarane ekipe iz Viškova i okolice. Događanje spaja sport,

zabavu i karnevalski duh te je postalo prepoznatljivo pusno druženje lokalne zajednice. Turnir redovito prati glazbeni i zabavni program, uz sudjelovanje publike i lokalnih udruga.

Pusni koncert Limene glazbe Marinići

Pusni koncert Limene glazbe Marinići dio je tradicionalnih karnevalskih događanja u Viškovu i održava se u sklopu pusnih programa. Koncert donosi prepoznatljivu glazbenu atmosferu karnevala te okuplja mještane i posjetitelje svih generacija. Limena glazba svojim nastupima aktivno sudjeluje i u drugim pusnim manifestacijama, čime doprinosi ukupnom identitetu događanja.

Pusni turnir u pikadu i maškarana druženja

Pusni turnir u pikadu i druga maškarana druženja organiziraju se kao prateći programi pusnog razdoblja te imaju izražen društveni i zabavni karakter. Riječ je o neformalnim, ali vrlo posjećenim događanjima koji potiču sudjelovanje lokalnog stanovništva i jačaju zajedništvo. Ovakva druženja važan su dio pusne tradicije Viškova izvan velikih manifestacija.

Ophod Halubajskih zvončara

Tradicionalni ophod Halubajskih zvončara događa se posljednje nedjelje, ponedjeljka i utorka prije Čiste srijede ili Pepelnice. Tradicionalni ophod kreće se prema davno ustaljenoj ruti selima Halubja i Kastavštine. Ovo trodnevno finale pusnih događanja dojmljiv je prikaz očuvanja stoljetne tradicije u današnjem vremenu. Sva tri dana ophod započinje u selu Marčelji, kod Bačurkinih, u ranim jutarnjim satima i traje do večeri. Zvončarska skupina obilazi dvadesetak sela dnevno zaustavljajući se u svakom na okrijepi i druženju s domaćinima, čime se pridonosi rastu osjećaja zajedništva i održavanja ove žive tradicije. Glasno zvoneći svojim zvonima, noseći zastrašujuće maske, skladno hodajući u povorci i stvarajući kolo, halubajski zvončari odagnat će zimu i sve zle sile koje prijete blagu i polju. Pred tom magičnom bukom, od koje tlo podrhtava zima će ustuknuti i novo proljeće bit će prizvano. Ophod halubajskih zvončara uvršten je, s ostalim zvončarskim skupinama, u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske 2007. godine te na UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva 2009. godine.

Pust

Utorak prije Čiste srijede ili Pepelnice označava kraj pusnih zbivanja. Tad se maškare okupljaju na trgu ispred crkve sv. Mateja te se uz gromoglasnu zvonjavu maškarama pridružuju Halubajski zvončari, čime završava i njihov ophod. Općinski ključ vraća načelnici te se pali pust, slamnata lutka koju se osuđuje kao krivca za sve nevolje u protekloj godini.

Kulturna događanja i manifestacije

Majeвица – fešta od mladega leta

Prva nedjelja svibnja naziva se majeвица, prema pučkom imenu za jorgovan koji cvijeta u to doba. Na taj dan se nekada održavao posljednji proljetni ples, budući da je slijedilo razdoblje brojnih poljoprivrednih radova. Uz Majevicu se veže običaj poklanjanja cvijeća – jorgovana

(majevice) djevojkama koje bi se svidjele mladićima, a broskve (kelja) onima koje im se ne bi svidjele. Danas se Majeвица održava prve nedjelje u svibnju i posvećena je tradicionalnim oblicima zabave, zanatima, kuhinji i očuvanju kulturno povijesne baštine i starinskih običaja halubajskog kraja kroz glazbeni i gastronomski program, tradicijske igre, sajam i dječji program.

Šterne – izvor života

Manifestacija zabavno-scensko-poetskog karaktera, tijekom lipnja prostore šterni pretvara u intimne pozornice na kojima su izvođači kulturnog i zabavnog programa povezani sa svojom publikom. Ovom manifestacijom stare šterne oživljavaju svoju nekadašnju ulogu mjesta susreta i druženja.

Ljetni pljusak

Kratka i osvježavajuća, kao ljetni pljusak, manifestacija slikovitog naziva je glazbeno-zabavno druženje koje se odvija nekoliko dana u srpnju, na središnjem mjestu u Viškovu, na trgu ispred crkve sv. Mateja. Za publiku se pripremaju glazbeni nastupi lokalnih izvođača, a katkada se manifestacija upotpuni i popratnim događanjima, kao što su likovne izložbe.

Marčejski dan

Organizatori pripremaju sportsko-kulturno-zabavni program kojim se prezentiraju mjesto, ljudi i običaji naselja Marčelji. Malonogometni turnir, briškula i trešeta i neka vrsta gastronomskog natjecanja koja završava glazbenim programom domaćeg izričaja tipične su aktivnosti koje donosi ova manifestacija.

Dan Općine Viškovo

Dan Općine Viškovo obilježava se 15. travnja, kada se 1993. godine prvi put konstituiralo Općinsko vijeće. To je ujedno i dan kada brojne športske i kulturne udruge s područja Viškova predstavljaju svoj rad prigodnim programima i natjecanjima. Višednevna manifestacija donosi brojna kulturna, sportska, tradicijska, likovna, planinarska i druga društvena događanja u vidu izložbi, turnira, šetnji, društveno korisnog rada i slično.

Matejna

Matejna je najveća manifestacija Viškova. Ime je dobila po zaštitniku župe i mjesta - Svetom Mateju. Slavi se svake godine na blagdan zaštitnika, 21. rujna, no programski sadržaj obuhvaća dane prije i poslije samog blagdana. Svojim programima predstavljaju se udruge s područja Viškova, mnoštvo je zabavnih, sportskih, kulturnih i edukativnih programa, a nastupaju i najpoznatije zvijezde hrvatske estrade.

Martinja pul Marčeji

Martinja pul Marčeji manifestacija je koja slavi vino. Održava se povodom blagdana svetog Martina u staroj školi u Marčeljima. Nastala je na temelju starih zapisa o proslavi Martinje u Marčeljima te usmene predaje starijeg stanovništva sela Marčelji. Manifestacija završava podjelom priznanja za najbolje ocijenjena vina i proglašenjem pobjednika i, naravno, degustacijom svih prijavljenih uzoraka vina.

Advent u Viškovu

Advent u Viškovu manifestacija je koja se odvija tijekom božićnog i novogodišnjeg razdoblja. Prigodni božićno-novogodišnji programi poput koncerata, priredbi, radionica, podjele poklona i blagdanske marende odvijaju se tijekom prosinca, do blagdana sv. Stjepana.

Događanja u prirodi – Viškovo outdoor

Priprema, pozor, sad!

U travnju Turistička zajednica Općine Viškovo i Planinarsko društvo Viškovo organiziraju šetnje po šetnicama i pješačkim stazama Viškova. Šetnje se održavaju dva put tjedno, uz stručno vođenje vodiča Planinarskog društva Viškovo. Sudionici šetnje na ovaj način imaju priliku relaksirati se, steći fizičku kondiciju i upoznati se s tradicijom, gastronomijom, kulturom i prirodnim okruženjem Viškova.

Halubajski trail

Halubajski trail nova je sportsko rekreativna manifestacija koja se organizira u suradnji sa Sportsko-rekreacijskim klubom Hardtrail. Trail utrka održava se šetnicama i stazama općine Viškovo, a prilagođena je početnicima i iskusnijim rekreativcima. Međunarodnog je karaktera jer okuplja sudionike iz Hrvatske i Slovenije. Kroz utrku sudionici se upoznaju s prirodnim okruženjem Viškova, ali i kulturnom baštinom, tradicijom i lokalnom gastronomijom.

Prošeci se s manun... po zvončarskeh puteh

U listopadu, u organizaciji Turističke zajednice Općine Viškovo i Planinarskog društva Viškovo, održava se planinarska šetnja s vodičem kroz dio zvončarske rute. Sudionici šetnje mogu na ovaj način iz prve ruke upoznati prirodne i kulturne znamenitosti općine.

U sklopu Viškovo Outdoor programa organizira se u listopadu još i rekreativna biciklijada stazom Tragom halubajskih zvončara. Uz upoznavanje prirodnih i kulturnih znamenitosti može se kušati lokalna, domaća hrana.

Zelena čistka

Zelena čistka– Let's do it Croatia! najveći je ekološki volonterski projekt u Hrvatskoj. To je jednodnevna akcija čišćenja divljih odlagališta. Dio je globalnog pokreta World Cleanup Day, jednog od najvećih društvenih pokreta koji ujedinjuje čak 191 zemlju u doseganju zajedničkog cilja – čišćeg i zdravijeg okoliša za nas i generacije koje dolaze. Aktivnosti u Viškovu organizira TZ Viškovo, u suradnji s udrugama, ustanovama, volonterima i mještanima te se čisti otpad odbačen u prirodu i na javne površine.

TURISTIČKE ATRAKCIJE

Viškovo predstavlja spoj bogate nematerijalne kulturne baštine, očuvanih prirodnih krajolika i suvremenog interpretacijskog centra. Na relativno malom prostoru susreću se tradicija i suvremenost — od UNESCO-om zaštićenih običaja do modernih biciklističkih ruta i interpretacijskih staza.

Kulturna baština

Viškovo je nositelj četiri dobra uvrštena na UNESCO-ovu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Prvi među njima, Godišnji pokladni ophod zvončara s područja Kastavštine, jedan je od najupečatljivijih i najprepoznatljivijih običaja ovoga kraja. Halubajski zvončari, odjeveni u tradicionalne ovčje kože i s velikim zvonima na leđima, obilaze naselja donoseći buku i veselje, prizivajući kraj zime i početak proljeća. Njihova tradicija vuče korijene iz pretkršćanskih rituala, a danas okuplja lokalno stanovništvo, posjetitelje i fotografe iz cijelog svijeta.

Osim zvončara, Viškovo njeguje i umijeće suhozidne gradnje, stoljećima prisutno na cijelom jadranskom prostoru. Suhozidi, bez vezivnog materijala, oblikuju pejzaž Viškova, omeđujući nekada obrađivana područja.

Dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja, specifičan način pjevanja u kojem dva glasa izvode melodiju u vrlo uskom tonalnom rasponu, također je dio lokalne glazbene tradicije koja se njeguje u ustanovi Ivan Matetić Ronjgov. Četvrto dobro, mediteranska prehrana, prepoznaje važnost tradicionalnog načina života i prehrane u kojem dominiraju lokalno uzgojene namirnice.

Kulturna ponuda Viškova obogaćena je Kućom halubajškega zvončara, suvremenim kulturnim i interpretacijskim centrom otvorenim 2024. godine. Objekt spaja funkciju muzeja, galerije, multimedijalnog prostora i ugostiteljskog sadržaja, pružajući posjetiteljima cjelovit doživljaj zvončarske tradicije. U njemu se mogu razgledati odore i zvona, poslušati audiozapisi s terena, pogledati dokumentarni zapisi te sudjelovati u radionicama. Poseban ugođaj pruža restoran smješten u sklopu objekta, gdje se poslužuju jela inspirirana lokalnom kuhinjom.

Rodna kuća Ivana Matetića Ronjgova, skladatelja i melografa čijom zaslugom je narodna glazba Istre, Hrvatskog primorja i sjevernojadranskih otoka našla svoje mjesto u tonskom sistemu umjetničke glazbe, pretvorena je u Spomen-dom i kulturno-edukativni centar koji čuva njegovo stvaralačko nasljeđe. Smještena u mjestu Ronjgi, kuća predstavlja autentičan primjer tradicijske arhitekture Kastavštine, a danas služi kao mjesto susreta glazbe, kulture i baštine. U njezinu se prostoru održavaju koncerti, radionice, izložbe i manifestacije posvećene čakavskoj glazbenoj i jezičnoj kulturi. Posjetiteljima nudi stalni postav o životu i radu skladatelja.

U povijesnom i duhovnom životu mjesta značajno mjesto zauzima crkva sv. Mateja, smještena u središtu Viškova. Crkva, s prepoznatljivim zvonikom, ne samo da je vjersko središte, već i važna točka okupljanja lokalne zajednice tijekom blagdana i manifestacija.

Prirodne atrakcije i rekreacijski sadržaji

Prirodni krajolik Viškova čini mozaična struktura šumskih površina, livada i dolaca, prošarana tradicionalnim suhozidima. Ovaj ambijent posebno dolazi do izražaja kroz mrežu šetnica i biciklističkih staza, koje nude mogućnost aktivnog odmora.

Šetnica Plešivac duga je 8 kilometara i prolazi krajolikom koji povezuje šumske dijelove i panoramske točke s kojih se pružaju pogledi na Kastav, Rijeku i Kvarnerski zaljev. Put vodi i do rodne kuće skladatelja Ivana Matetića Ronjgova, jednog od najznačajnijih glazbenih imena ovog kraja.

Lončeva griža, duljine oko 15 kilometara, zahtjevnija je staza koja prolazi uz prirodne vidikovce i interpretacijske točke posvećene tradiciji vađenja kamena i klesarstva.

Milohni i Od kalića do kalića kraće su staze koje povezuju izvore vode — lokalno nazivane kalići — te prolaze pokraj polja i suhozidima omeđenih vrtova. Kalići Kapitovac i Blažići posebne su prirodne točke koje su stoljećima služile kao važni izvori pitke vode i okupljališta stanovništva. Zvončarska ruta vodi kroz mirne šumske predjele i stara sela, spajajući prirodu i kulturnu baštinu u doživljaj.

Putić od miće i vele sopele posebno je zanimljiv jer uz stazu vodi do odmorišta izgrađenog u tehnici suhozida. Ove staze idealne su za obiteljske i školske izlete.

Za bicikliste, ruta Halubajskih zvončara nudi doživljaj spojene prirodne i kulturne baštine, povezujući naselja općine s točkama vezanim uz zvončarsku tradiciju. Područjem Viškova prolazi biciklistička transverzala Riječkog prstena. Na biciklističku transverzalu nadovezuje se mreža lokalnih biciklističkih staza. Mreža lokalnih staza sastoji se od pet označenih biciklističkih staza.

Prirodnu baštinu Viškova dopunjuju brojni vidikovci s kojih se otvara pogled prema Kvarneru, Učki i Gorskom kotaru. Posebno mjesto zauzimaju i suhozidi, ne samo kao dio kulturnog identiteta, već i kao element krajobraza koji oblikuje vizualni doživljaj prostora.

Događanja i manifestacije

Viškovo tijekom cijele godine njeguje bogat program kulturnih, zabavnih i tradicijskih događanja, koji spaja nematerijalnu baštinu, glazbu, sport i kreativne sadržaje. Među najprepoznatljivijim manifestacijama posebno se ističe Pust, čiji je središnji dio ophod Halubajskih zvončara – nematerijalna kulturna baština uvrštena na UNESCO-ovu listu. Ovaj višednevni program uključuje niz događanja: Antonja (tradicionalna proslava i uvod u maškarano razdoblje), Halubajski karneval (okupljanje maškaranih skupina iz cijele regije), Smotra mićeh zvončari pul Marčeji (zvončarski podmladak), Ženski maškarani boćarski turnir

(spoj sporta i karnevalske zabave) te završno spaljivanje Pusta. Ovi programi ponajprije su namijenjeni lokalnom stanovništvu, no privlače i posjetitelje iz šire regije zahvaljujući autentičnim, prepoznatljivim maskama i zvuku zvona.

Proljetni i ljetni dio godine obilježavaju manifestacije na otvorenom. Priprema, pozor, sad osmišljena je kao sportsko-zabavni događaj s naglaskom na rekreaciju i druženje svih generacija. Kod Majevice naglasak je na tradicionalnim oblicima zabave i tradicionalnoj gastronomiji. Ljetni pljusak donosi koncertne i scenske nastupe na otvorenom, dok manifestacija Šterne – izvor života interpretira lokalnu povijest i običaje vezane uz stare izvore vode, uključujući kulturno-umjetnički program. Matejna, posvećena zaštitniku župe sv. Mateju, jedna je od najvećih događanja Viškova s bogatim zabavnim sadržajem i koncertima.

Posebnu ulogu u interpretaciji lokalne baštine imaju programi povezani s Halubajskim zvončarima i očuvanjem čakavske kulture. Prošeći se s manun... po zvončarskih puteh tematska je šetnja koja vodi posjetitelje kroz rutu vezanu uz tradiciju zvončara, dok događanja Javne ustanove Kuća halubajškoga zvončara obuhvaćaju izložbe, radionice i predavanja. U sklopu ovih programa organiziraju se i Pust u Kući halubajškoga zvončara, Matejna u KHZ-u, Festival Greške (posvećen kreativnom izražavanju mladih).

Kulturna ustanova Ivan Matetić Ronjgov važan je nositelj glazbeno-scenskih programa. Matetićeve dani i Mantinjada pul Ronjgi okupljaju izvođače tradicijske i klasične glazbe, Proljeće u Ronjgima donosi raznovrstan kulturni program, Čakavčići pul Ronjgi i Kanat pul Ronjgi promoviraju čakavsko narječje i pjesmu, dok Večer pul Matetićevega ognjišća spaja glazbu i druženje u intimnom ambijentu. Ovi programi obraćaju se prvenstveno ljubiteljima glazbe, očuvanja jezika i lokalnih običaja, ali i svim posjetiteljima željnim autentičnog kulturnog doživljaja. Likovne umjetnosti također imaju svoje mjesto u viškovskom kalendaru kroz Međunarodnu koloniju umjetničke keramike, koja okuplja autore iz Hrvatske i inozemstva te donosi izložbe i radionice otvorene za javnost.

Ljeti se u Viškovu odvija VIKLER – Viškovski kulturni letnji ritam, serija događanja koja uključuje koncerte, projekcije, predstave i ETNO-TON program posvećen tradicijskoj glazbi. Za najmlađe se organizira VIKLER: Ljetni raspust – kamp kreativnosti, koji kroz radionice potiče stvaralaštvo djece. Adventsko razdoblje obilježava Zimski spust i Advent u Viškovu, sa sajmom, koncertima i blagdanskim radionicama.

U turističkom smislu, ove manifestacije doprinose povećanju jednodnevnih posjeta u određenim razdobljima i pružaju priliku za razvoj dodatnih turističkih sadržaja. Ipak, njihov potencijal izvan lokalnih posjetitelja nije u potpunosti iskorišten – uvođenjem tematskih turističkih paketa koji bi povezali manifestacije s gastronomskom ponudom, obilaskom prirodnih i kulturnih atrakcija te aktivnostima na otvorenom, Viškovo bi moglo privući veći broj posjetitelja na višednevni boravak.

Kalendar manifestacija Viškova time obuhvaća raznolike sadržaje – od tradicijskih običaja, kulturnih i glazbenih programa, sportskih i rekreativnih aktivnosti, do događanja namijenjenih obiteljima i djeci. Programi su ravnomjerno raspoređeni tijekom godine, a mnogi od njih, osobito oni vezani uz Halubajske zvončare i čakavsku kulturu, imaju potencijal

privlačenja posjetitelja izvan lokalne zajednice, čime doprinose turističkoj prepoznatljivosti
Viškova

TURISTIČKE USLUGE

Turistička zajednica Općine Viškovo djeluje po načelu destinacijskog menadžmenta, a osnovana je radi promicanja i razvoja turizma. U centru Viškova u prostorijama zajednice postoji Turističko-informativni centar u kojem posjetitelji mogu dobiti sve informacije o turističkoj ponudi destinacije, besplatne brošure na različitim jezicima, biciklističke i trail karte, plan grada, kartu regije ili odgovore na sva relevantna pitanja iz sfere turizma. Turistička zajednica stoji i na raspolaganju pružateljima ugostiteljskih usluga u domaćinstvu. Na području Viškova postoje četiri turističke agencije koje nude licencirane biciklističke i planinarske vodiče, najam bicikala, vođene moto ture te pješačka vođenja.

Na području općine su tri ljekarne, nekoliko liječničkih ambulanti, neke u sklopu Doma zdravlja Primorsko-goranske županije, a neke privatne, dvije veterinarske ambulante te poslovnice četiri banke i pošta. U Viškovu postoji i DVD Halubjan Viškovo

U Viškovu postoji više od 100 aktivnih udruga iz raznih područja, od čega izdvajamo one iz područja kulture: pjevački zborovi, limena glazba, KUD-ovi, Halubajski zvončari, mažoretkinje i drugo. Također, u Viškovu djeluju boćarski, paraolimpijski, boćarski, odbojkaški, twirling, judo malonogometni, nogometni, šahovski, rukometni, košarkaški, pikado, karate i atletski klubovi te planinarska društva.

U Viškovu djeluju i javna knjižnica, osnovna škola i jedan javni vrtić te nekoliko privatnih vrtića. U općini postoji 19 dječjih igrališta. Crkva sv. Mateja redovito održava mise za katoličke vjernike.

Kružni tokovi u Viškovu kao i pojedina križanja su hortikulturalno uređeni.

Usluge uslužnih djelatnosti u Viškovu uključuju restorane, konobe i druge ugostiteljske objekte te kafiće trgovine, frizere, kozmetičare, autopraonice, mehaničare, cvjećarne i druge.

TURISTIČKA INFRASTRUKTURA

Viškovo nudi raznovrsne sportsko-rekreativne sadržaje koji mogu privući posjetitelje željne aktivnog odmora, prirodnih iskustava i urbanog bijega. Posebno je potrebno istaknuti uređene pješačke i biciklističke staze, kao što su šetnice Plešivac, Lončeva griža, Milohni, Od kalića do kalića, Putić od Miće i vele sopele te Zvončarska ruta. Staza Plešivac, dugačka oko 8 km, vodi kroz zelenilo i krajolik s pogledom na Rijeku i Kvarner. Lončeva griža, zahtjevnija trasa, prolazi šumovitim područjem i pruža iskustvo spojeno s interpretacijom tradicije klesarstva, dok kraće rute poput staze Milohni ili Od kalića do kalića nude idealnu kombinaciju prirode i kulturne baštine, što uključuje suhozide i kaliće.

Ruta Halubajskih zvončara je biciklistička staza koja prati put ophoda zvončara uz interpretacijske table, što nudi jedinstvenu kombinaciju rekreacije i lokalne kulture. Ove staze pogotovo su pogodne za obiteljske izlete i jednodnevne bike ture.

Viškovo ima javni servis najma i korištenja brdskih (10 komada) i električnih (10 komada) bicikala - HALUbike. Bicikli su dostupni na parkiralištu Milihovo te u Ronjgima, u neposrednoj blizini Ustanove Ivan Matetić Ronjgov, a unajmljuju se registracijom na aplikaciji.

Od sportske infrastrukture značajno je spomenuti nogometno igralište NK Halubjana s pomoćnim igralištem. U planu je izgradnja atletske staze i sportskog igrališta u sportsko-rekreacijskoj zoni Halubjan kao i Sportskog parka Vrtače. Također se planira i izgradnja polivalentne sportske dvorane i hostela u SRZ Halubjan. Predviđene su velika sportska dvorana, 3 manje dvorane, sportska ambulanta, sanitarije, svlačionice, fitness, garaža i hostel te pomoćne i prateće prostorije. Trenutačno se provodi privatni projekt revitalizacije postojećih objekata i terena u Sportskom centru Ronjgi

Viškovo ima tri boćališta (Marinići, Marčelji i Milihovo), sportsku dvoranu i igralište u sklopu osnovne škole, dva fitness parka, sedam fitness centara i četiri košarkaška igrališta. Viškovo ima i 19 dječjih igrališta te javna parkirališta. Uskoro se očekuje realizacija parkirališta u centru Marinića i kod Kuće halubajsega zvončara.

Sveukupno, sportsko-rekreativni resursi Viškova su sadržajno bogati i pristupačni.

KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA

Infrastrukturu Općine Viškovo čini prometna i komunalna infrastruktura koja predstavlja preduvjet kvalitetnog funkcioniranja svih gospodarskih i društvenih aktivnosti na ovom području. U komunalnu infrastrukturu ubrajaju se vodovod i kanalizacija, rasvjeta, telekomunikacije te energetska i druga infrastruktura koja doprinosi boljoj kvaliteti života i funkcioniranju gospodarskih djelatnosti.

Prometna infrastruktura

Cestovnu mrežu na području Općine Viškovo čine javne i nerazvrstane ceste. Na području općine Viškovo postoje sljedeće javne ceste:

Županijske ceste:

- 5017 Lipa (DC8) – Klana (ŽC5016) – Marčelji (ŽC5023/ŽC5215) – Saršoni – A. G. Grada Rijeke
- 5021 Kastav (ŽC5206) – Viškovo (ŽC5025)
- 5023 Studena (LC58014) – Marčelji (ŽC5017/ŽC5215)
- 5025 Marčelji (ŽC5017) – Viškovo – A. G. Grada Rijeke
- 5055 Viškovo (ŽC5025) – Saršoni – Jelenje – Čavle (DC3)
- 5215 Marčelji (ŽC5023) – Viškovo – A. G. Grada Rijeke (Marinići)

Lokalne ceste:

- 58018 Kastav (ŽC5020) – Sroki (ŽC5025)
- 58046 Marinići (LC58047) – A. G. Grada Rijeke
- 58047 Marinići (Ž5025) - A.G. Grada Rijeka
- 58048 Marinići (Ž5025) - A.G Grada Rijeka

Za postojeće lokalne ceste planiraju se rekonstrukcije i proširenja, na pojedinim dijelovima trase ili u cijelosti. Također se planira uređenje odvodnje, postavljanje zaštitnih ograda, te dopuna prometne signalizacije.

Ukupna duljina razvrstanih cesta na području Općine Viškovo iznosi 31,94 km dok duljina nerazvrstanih cesta iznosi 90,22 km. Za javnu cestovnu mrežu može se ustvrditi da relativno dobro pokriva sva naselja te omogućava tranzit prema lokalnim centrima kao i Gradu Rijeci.

Na području općine nalazi se 12 javnih parkirališta ukupnog kapaciteta 347 parkirnih mjesta. Najviše parkirališnih mjesta koncentrirano je u užem centru Viškova u kojem se nalazi 206 parkirnih mjesta.

Prostornim planom planira se izgradnja prometnog terminala na građevinskom zemljištu planske oznake GZ-at na lokaciji Pogled. Površina je namijenjena gradnji autobusnog terminala javnog gradskog prijevoza, javnog parkirališta za automobile pri prelasku s osobnih

vozila na javni gradski prijevoz (model „Park and ride“) i stajališta sustava za razmjenu bicikla (model „Bike sharing“) te površine za smještaj turističkih autobusa.

Na području općine Viškovo dostupne su i usluge javnog prijevoza putnika koje obavlja Komunalno društvo Autotrolej Rijeka. Pokrivenost područja Općine Viškovo linijama javnog cestovnog prijevoza putnika je zadovoljavajuća.

Ostala komunalna infrastruktura vezana uz promet

Na području općine nalaze se dvije benzinske pumpe. Viškovo ima punionicu za električna vozila na parkiralištu „Milihovo“, kao i pored zgrade općine. Izvedena je i punionica unutar Radne zone Marišćina, a u funkciji će biti kada se aktivira radna zona.

Željeznička infrastruktura

Prostornim planom je na području Viškova planirana gradnja željezničke pruge “velike učinkovitosti” od državnog značaja Trst/Kopar – Lupoglav – Rijeka – Josipdol (Karlovac) - Zagreb/Split –Dubrovnik.

Telekomunikacije i pošta

Izgrađenost i raspoloživost odgovarajuće telekomunikacijske infrastrukture i njezino efikasno funkcioniranje predstavlja ključni čimbenik suvremene komunikacije, a time i presudan činitelj funkcioniranja društva u cjelini. Stoga bi razvoj telekomunikacija trebao biti korak ispred trenutačnih potreba stanovništva, gospodarskih i društvenih subjekata određenog područja.

Poštanski promet

Glavni poštanski centar za Primorsko goransku županije je u Rijeci. U naselju Viškovo je poštanski ured s nekoliko šaltera, u sustavu Hrvatskih pošta. Ove usluge ne zadovoljavaju trenutačne potrebe stanovnika Općine Viškovo. S obzirom na postojeći broj stanovnika i lokaciju najbližih poštanskih ureda u susjednim jedinicama lokalne samouprave, kriterij od 6000 stanovnika po poštanskom uredu iz Pravilnika o obavljanju univerzalne usluge (NN 41/13), nije zadovoljen. Potrebno je ispitati mogućnosti proširenja kapaciteta postojećeg ureda u Viškovu, ali i mogućnosti otvaranja novog poštanskog ureda u Marinićima.

Telekomunikacije

Telefonska mreža uglavnom je zadovoljavajuća. Područje Viškova pokriveno je s područnim centralama i dostatno telefonskih priključaka s mogućnošću proširenja. Osnovni sustav je u stalnom razvoju. UPS-i (udaljeni digitalni pretplatnički stupanj područne centrale) su vezane optičkim kabelima na lokalnu digitalnu centralu AXES PC Centar – Rijeka. Magistralna i

međunarodna TK kanalizacija je izvedena po koridoru županijske ceste 5025 Ž5017 - Viškovo - Marinići - Rijeka (D404) (optički kabel).

Nova TK mreža planira se i gradi kao distribucijska kabelska kanalizacija (DTK) s kabelskim zdencima u naseljima i poslovnim zonama.

Telekomunikacije u pokretnoj mreži intenzivno se razvijaju. Razina pokrivenosti prostora je zadovoljavajuća. Postojeće bazne stanice su locirane tako da ne narušavaju uvjete korištenja i zaštite okoliša, te objekata kulturne baštine. Sustav mreže razvijaju ovlašteni koncesionari na državnoj razini.

Energetska infrastruktura

Područje Općine Viškovo presijecaju tri trase 220 kV nadzemna dalekovoda i to:

- TS "Pehlin" - Divača, jednosistemska, južnija trasa
- TS "Pehlin" - Plomin, dvosistemska, sjeverna trasa – TS "Pehlin"
- TS "Meline", dvosistemska, mali dio trase unutar granica Općine u predjelu Petrci, te trasa 35 kV dvosistemskog nadzemnog dalekovoda TS "Pehlin" - TS, "Mavri".

Viškovo se napaja električnom energijom iz trafostanice 35/10(20) kV "Mavri" koja je smještena u predjelu Brtuni-Biškupi. Trafostanica se napaja preko dva 35 kV nadzemna voda, preko kojih joj je osigurano osnovno i rezervno napajanje.

Za napajanje trafostanice TS35/10(230)kV „Mavri“ planira se izgradnja prijenosnog voda naponske snage 110 kV po koridoru postojećeg 35 kV voda nakon popunjena kapaciteta postojeće trafostanice.

Distribucijsku mrežu Općine Viškovo čine vodovi od 35 kV, 20 kV i 0,4 kV. Ukupna duljina svih distribucijskih vodova iznosi 264,5 km od kojih 140,3 km otpada na nadzemne vodove a 124,2 na podzemne vodove. Na području Viškova nalazi se jedna transformatorska stanica 35/20 kV te 59 transformatorskih stanica 10 (20)/0,4 kV. Predviđena je izgradnja 12 novih 10(20)/0,4 kV trafostanica.

Niskonaponska mreža je izvedena kao nadzemna na drvenim ili betonskim stupovima s "golim" vodičima i izoliranim samonosivim kabelima. U posljednje vrijeme ugrađuju se isključivo betonski stupovi i samonosivi kabeli. S obzirom na to da postoji porast opterećenja postojećih potrošača i intenzivna stambenu izgradnju niskonaponska mreža se stalno širi i dograđuje, a promjenom i povećanjem presjeka vodiča povećava kapacitet. Javna rasvjeta je izgrađena u sklopu nadzemne niskonaponske mreže i zadovoljava postojeće potrebe naselja.

Plinska infrastruktura

Plinski sustav na području općine Viškovo čine sljedeći objekti i instalacije:

– Magistralni plinovod za međunarodni transport Pula – Viškovo – Kamenjak – Delnice – Vrbovsko – Karlovac s pripadajućom „MRS 1 - Viškovo“ (mjerno redukcijaska stanica) na

području obuhvata Plana – Županijska plinska mreža regionalni transportni plinovod MRS 1 Viškovo – MRS Turnić

– Lokalna distributivna plinska mreža.

Prostornim planom se planira daljnji razvoj plinske mreže sukladno Idejnom projektu opskrbe plinom Primorsko-goranske županije izrađenim od Energetskog instituta «Hrvoje Požar» i Teh-projekt plin Rijeka.

Vodoopskrba

Općina Viškovo dio je vodoopskrbnog sustava Rijeka. Vodoopskrbno poduzeće koje distribuira vodu na ovom području je “Vodovod i kanalizacija” Rijeka.

U ovom sustavu vodoopskrbom je obuhvaćeno cijelo područje, tj. 100 % stanovništva. Zahvaćenih količina vode u sustavu Rijeka ima više nego dovoljno za današnju potrošnju. Vodovod Rijeka se svrstava u dobre vodovode, što znači da ima gubitke vode između 20 % i 40 %. U riječkom sustavu koriste se izvori Zvir I, Zvir II., Martinšćica, Bakarski izvori te izvor Rječine.

Područje Općine Viškovo ima izgrađen suvremeni sistem vodoopskrbe. Na području Viškova nalaze se tri vodospreme, a još dvije su od važnosti za vodoopskrbu: V. Marinići, V. Viškovo, V. Saršoni, V. Podbreg i V. Kastav.

Duljina vodoopskrbne mreže Općine Viškovo na kraju 2020. godine iznosila je više od 83,3 km od kojih 18,7 km otpada na transportne, a 64 km na opskrbne cjevovode. Postotak priključenosti na vodoopskrbnu mrežu je visok, no pojedini objekti nemaju adekvatne priključke sukladno tehničkim propisima. Takvim objektima će se omogućiti tehnički ispravni priključci realizacijom planiranih projekata rekonstrukcije i dogradnje vodovodne mreže. Općina Viškovo kontinuirano radi na izradi projektne tehničke dokumentacije za izgradnju pojedinih ogranaka vodoopskrbnog sustava, kao i ishoda potrebnih dozvola i suglasnosti, a VIK uz financijsku podršku Općine Viškovo gradi dijelove vodovodne mreže.

Odvodnja otpadnih voda

Na području Općine Viškovo izgrađeno je svega 570 metara kolektorske mreže, spojene na uređaj za pročišćavanje Delta (Grad Rijeka) na kojem se obavlja mehanički predtretman. Postotak priključenosti na kolektorsku mrežu u Općini je svega 0,2 %. Preostali objekti imaju riješenu odvodnju preko septičkih jama ili bioloških pročišćivača. U sklopu projekata rekonstrukcija cesta ili postavljanja vodovoda, u pravilu se paralelno postavljaju i kanalizacijske cijevi za javnu odvodnju.

Tako je provučena fekalna kanalizacija kroz DC427, ali i na pojedinim dijelovima buduće Aglomeracije. Zbog nepovezanosti sustava na najbliži funkcionalni sustav javne odvodnje (u naselju Marinići) dio izgrađene kolektorske mreže još nije u funkciji. U bližoj budućnosti očekuje se postepeno dograđivanje ogranka u Marinićima i funkcionalno povezivanje

kolektorske mreže Općine Viškovo na UPOV Delta.

U sklopu EU projekta „Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture na području aglomeracije Rijeka“, čiji je nositelj KD Vodovod i kanalizacija d.o.o. Rijeka, u planu je izgradnja 37,2 km gravitacijskih kolektora te 27 crpnih stanica s pripadajućih 3,1 km tlačnih vodova na području Općine Viškovo.

Sustav oborinske odvodnje na području Općine riješen je lokalno, raspršenim sustavom, putem upojnih bunara i oborinskih kolektora s upojnim građevinama. Oborinska odvodnja većinom je u funkciji odvodnje županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta. U svim realiziranim i planiranim izgradnjama i rekonstrukcijama cesta izvode se novi sustavi oborinske odvodnje na svim kategorijama cesti.

Gospodarenje otpadom

Integralni sustav gospodarenja otpadom predstavlja jedan od posebnih ciljeva gospodarenja otpadom u Općini Viškovo. Temelji se na smanjivanju količina proizvedenog otpada na mjestu njegovog nastanka, iskorištavanju vrijednih sastojaka u materijalne i/ili energetske svrhe te trajnom odlaganju uz strogu primjenu važećih propisa. Općina Viškovo dovršila je sustav gospodarenja otpadom i kroz odvojeno sakupljanje se povećala selekcija odvojeno sakupljenog otpada i biootpada. Općina Viškovo u suradnji s KD Čistoća i KD Viškovo kontinuirano provodi informativno-edukativne aktivnosti o važnosti odgovornog postupanja s komunalnim otpadom, s posebnim naglaskom na sprječavanje nastanka otpada, pravilno odvajanje otpada u kućanstvima, kućno kompostiranje i ponovnu uporabu predmeta. Iste su provedene i u okviru EU projekta „Viškovo reciklira“. U jednakoj mjeri posvetit će se obnovljivim izvorima energije koja ne onečišćuje okoliš, kao i infrastrukturi koja će podići razinu energetske neovisnosti općine.

Jedan od prioritetnih projekata iz područja zaštite okoliša je sanacija crne jame Sovjak koja je u tijeku, a čiji je nositelj Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i koja se sufinancira sredstvima Europske unije.

Na području Viškova nalazi se Županijski centar za gospodarenje otpadom Marišćina (ŽCGO), središnji dio integralnog sustava gospodarenja otpadom u PGŽ-u.

STANJE DIGITALIZACIJE

Gotovo cijelo područje Općine je pokriveno 5G mobilnom mrežom, iako je dostupnost većih brzina ovisna o tipu mobilnog uređaja, tarifnom modelu, razini signala, te trenutnoj prometnoj opterećenosti mobilne mreže.

Smještajni objekti prisutni su na digitalnim platformama za rezervaciju smještaja, a ostali posluju tako da zainteresirane strane šalju upit emailom i provjere dostupnost ili koriste usluge klasičnih turističkih agencija.

Kao što smo već naveli postoji i digitalna mobilna aplikacija za korištenje električnih i mehaničkih bicikala HALUbike.

Ne postoji rezervacijski sustav za događanje i manifestacije, što nije niti potrebno jer je većina manifestacija besplatna za posjetitelje. Ulaznice za Kuću halubajsega zvončara moguće je kupiti digitalno, a sam postav je dijelom digitalni i multimedijski, dok je sam ophod Halubajskih zvončara označen tablama s QR kodovima. Knjižnica u Viškovu ima ZAKI za čitanje e-knjiga.

Općina Viškovo ima digitaliziran dio svojih usluga te se zahtjevi mogu podnijeti online.

Sigurnost i privatnost

Svim pružateljima usluge smještaja dostavljene su višejezične obavijesti u vezi prikupljanja osobnih podataka radi evidentiranja turista u sustavu eVisitor. S obzirom na to da je člankom 5. stavkom 4. Pravilnika o načinu vođenja popisa turista te o obliku i sadržaju obrasca prijave turista turističkoj zajednici propisano da se podaci za prijavu i odjavu turista upisuju na temelju podataka iz osobne iskaznice, odnosno putne ili neke druge isprave o identitetu, turisti su upoznati s činjenicom da su dužni pružatelju usluge smještaja dati na uvid takvu ispravu te pružiti sve druge informacije koje su potrebne za upis podataka, a nisu sadržane u takvoj ispravi. Prikupljeni osobni podaci se sukladno članku 6. Pravilnika o načinu vođenja popisa turista te o obliku i sadržaju obrasca prijave turista turističkoj zajednici pohranjuju na rok od 10 godina.

KOMUNIKACIJSKE AKTIVNOSTI

TZ Viškovo koristi različite komunikacijske kanale, uključujući web stranicu, društvene mreže (Facebook i Instagram), email marketing, te tiskane promotivne materijale i sudjelovanje u offline kampanjama. Web stranica je informativno mjesto za prikupljanje i dijeljenje informacija, uključujući promociju događanja, a centralno mjesto komunikacije je FB stranica. TZ Viškovo svoje aktivnosti promovira putem naziva „Visit Viškovo“. Riječ "visit" postala je popularna u turizmu, posebno u nazivima društvenih mreža i web stranica općina, gradova i turističkih organizacija jer omogućava destinacijama da se povežu s globalnim trendovima u turizmu s obzirom na to da se turizam diljem svijeta promovira kroz slične pristupe. To stvara unificirani i prepoznatljiv identitet na međunarodnim tržištima. Fotografije i video zapisi na društvenim mrežama privlače veći broj aktivnih posjetitelja. Društvene mreže, Facebook (7021 pratitelj) i Instagram (1252 pratitelja) koriste se za promociju destinacije i angažman s publikom. Facebook TZ Viškovo ima 6900 pratitelja, a Instagram 1188 pratitelja. TZ vodi i FB grupu Visit Viškovo koja ima 390 članova.

Kampanje oglašavanje provode se na Facebook profilu, a cilj je povećanje interakcije i angažmana na objavama o događanjima i manifestacijama. Oglasi se plasiraju na području Hrvatske i Slovenije, a publika se definira prema vrsti događanja. Doseg objave i budžet ovisi o vremenu trajanja kampanje, a kreće se od 2.000 do 60.000 (doseg objave), odnosno 30-100 EUR (budžet za kampanju). Na Instagram profilu ne provode se kampanje oglašavanja, već je rast profila isključivo organski.

Sadržaj se objavljuje s ciljem dijeljenja informacija o kulturnim događanjima, lokalnim preporukama, manifestacijama, outdoor ponudi odnosno sveukupnoj promociji destinacije. Na svim društvenim kanalima objavljuju se fotografije, najave događanja, video materijali i ostali promotivni sadržaj kao i važne informacije. Koriste se razni formati: fotografije, videa, carouseli, reelsi. Koriste se i relevantni hashtagovi, a karakterističan je #viskovo #visitviskovo. Sadržaj je namijenjen različitim ciljnim skupinama i općoj javnosti.

Na Google Business Profile TZ Viškova ocjena je 4,7, s 358 interakcija s profilom odnosno 5.205 pregleda profila, a pretrage se odnose na relevantna događanja, atrakcije i samu TZ Viškovo.

Digitalne aktivnosti uključuju i email newslettere kojima se šalju pozivi na događanja.

Lokalni i regionalni mediji igraju važnu ulogu u informiranju lokalne zajednice i turista o novim turističkim atrakcijama, manifestacijama i događanjima u organizaciji TZ Viškovo ili Kuće halubajškoga zvončara.

Viškovo također izdaje i offline komunikacijske alate i aktivnosti poput tiskanih brošura, karata, plakata, organizacije događanja i slično.

Viškovo se također prezentira i komunicira i preko Riječkog prstena i TZ Kvarnera te putem HTZ-ove web stranice Croatia.hr

PRISTUPAČNOST OSOBAMA S INVALIDITETOM

Republika Hrvatska se, potpisivanjem UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i donošenjem Zakona o potvrđivanju konvencije o pravima osoba s invaliditetom i fakultativnog protokola uz konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, obvezala poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da osobe s invaliditetom imaju pristup turističkim uslugama, odredištima i aktivnostima.

Naime, pristupačan turizam ključan je dio održivog i odgovornog turizma, donosi poslovne prilike i koristi svima, ne samo osobama s invaliditetom odnosno ranjivim skupinama. Osobe s invaliditetom čine 10 % svjetske populacije, a 30 % njih redovito putuje. Ovi turisti često troše više, putuju izvan sezone i vraćaju se na pristupačne destinacije. Pristupačni turizam uključuje sve vrste turizma, a važan je i za starije osobe, obitelji s djecom, osobe s privremenim invaliditetom i druge. Ukupno tržište pristupačnog turizma procjenjuje se na 360 milijuna turista, što ga čini značajnim segmentom za turističke destinacije.

Viškovo kontinuirano radi na poboljšanju pristupačnosti osobama s posebnim potrebama kroz razne projekte i inicijative. Dobar primjer pristupačnog turizma je prilagodba mrežnih stranica Općine i Turističke zajednice slijepim i slabovidnim osobama i osobama s drugim ograničenjima. Rezultati automatizirane provjere pristupačnosti web stranice TZ Viškovo je 66 (bodovanje od 0 do 100) što upućuje na osnovnu razinu prilagođenosti web sadržaja, uz izražen prostor za poboljšanja s ciljem bolje prilagodbe potrebama slijepih i slabovidnih osoba. Rezultati automatizirane provjere digitalne pristupačnosti web stranice Općine Viškovo je 61 što ukazuje da postoji osnovna razina pristupačnosti web sadržaja, te da postoji prostor za dodatna unaprjeđenja radi kvalitetnije prilagodbe potrebama slijepih i slabovidnih osoba. Web stranica Kuće halubajškoga zvončara ima rezultat 75 bodova na testu pristupačnosti, a identificirane su i mogućnosti za daljnje unaprjeđenje, osobito u području označavanja navigacijskih elemenata, alternativnih opisa sadržaja, kontrasta boja i tipkovničke navigacije. Najbolji rezultat ima ustanova Ivan Matetić Ronjgov koja ima rezultat od 88 bodova što govori o visokoj razini pristupačnosti web sadržaja. Identificirane su neke mogućnosti za daljnje unaprjeđenje u području alternativnih opisa sadržaja i kontrasta boja.

Viškovo raspolaže s parking mjestima za osobe s invaliditetom, kao i rampom kod pješačkih prijelaza. Kuća halubajškoga zvončara također je prilagođena osobama s invaliditetom. Iako analiza pristupačnosti Viškova osobama s posebnim potrebama pokazuje napredak, istodobno pokazuje i potrebu za daljnjim ulaganjima. Naime, poboljšana je fizička i komunikacijska pristupačnost, no i dalje su potrebne dosljedne prilagodbe, primjerice, u infrastrukturu i signalizaciju. Potrebno je omogućiti bolju pristupačnost prirodnim i drugim lokalitetima za osobe s posebnim potrebama, uključujući pristupačne staze, adekvatan parkirališni prostor, informativne ploče na Brailleovom pismu, pristupne rampe i drugo. Ključni izazov ostaje kontinuirana edukacija turističkih djelatnika i senzibilizacija lokalne zajednice.

ANALIZA LJUDSKIH POTENCIJALA

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u prosincu 2024. godine u Viškovu je bilo zaposleno 4119 ljudi. U djelatnosti pružanja smještaja i usluge hrane i pića broj zaposlenih, jasno, tijekom godine varira zbog sezonalnosti turizma. U 2024. Najmanji broj zaposlenih u ovoj djelatnosti bio je u prosincu (126), a najveći broj u srpnju (205). U 2024. postojala je potražnja za ukupno 10 radnika u djelatnosti hrane i pića. U Viškovu je u prosincu 2024. bila 151 nezaposlena osoba

Najviše su traženi radnici u djelatnostima pripreme i usluživanja hrane. Uglavnom se traže konobari, čistačice te kuhari. Sezonalnost u zapošljavanju rezultat je sezonalnosti turističke ponude.

U TZ-u Viškovo su zaposlene dvije djelatnice.

KONKURENCIJA

Općina Viškovo smještena je u neposrednoj blizini značajnih turističkih središta – obalne Opatije, kulturno-povijesno bogatog Kastva te prirodno atraktivnih područja Jelenja i Čavla. Takav geografski položaj pruža Viškovu mogućnost sinergije s razvijenim susjednim destinacijama, ali istodobno otvara prostor i za snažnu konkurenciju sa sličnim destinacijama u okruženju.

Turistička ponuda Viškova temelji se ponajprije na outdoor turizmu, kulturno-povijesnoj baštini te manifestacijama, što ga pozicionira u nišu aktivnog odmora i autentičnih lokalnih doživljaja. Najbliže konkurentske destinacije su Jelenje, Čavle i Kastav.

- Jelenje i Čavle natječu se s Viškovom ponajviše u segmentu outdoor turizma (planinarenje i šetnje, biciklizam, izleti u prirodu), oslanjajući se na svoje prirodne resurse
- Kastav, uz outdoor ponudu, snažno konkurrira u kulturnom turizmu i eno-gastronomiji. Njegova povijesna jezgra, kulturne manifestacije i razvijena ugostiteljska scena čine ga prepoznatljivom destinacijom s višeslojnom ponudom.

Svaka od navedenih destinacija ima jasno izražene elemente prepoznatljivosti:

- Viškovo – aktivni odmor i manifestacije povezane s lokalnom tradicijom (npr. Halubajski zvončari)
- Jelenje – prirodna polazišta za outdoor aktivnosti, mirno okruženje
- Čavle – kombinacija blizine grada Rijeke i pristupa prirodnim lokalitetima, sportski turizam
- Kastav – povijesna baština, kulturne priredbe, gourmet ponuda.

Destinacija	Broj kreveta	Dolasci	Noćenja	Prosječna duljina boravka
Viškovo	470	4079	23240	5,7
Jelenje	183	2606	9543	3,7
Čavle	420	5186	14123	2,7
Kastav	714	9573	40451	4,2

Tablica 7. Konkurencija u 2024.

U 2024. godini, Kastav ima najrazvijeniji komercijalni smještaj što se odražava i u najvećem broju dolazaka i noćenja. Prosječna duljina boravka u Kastvu iznosi 4,2 dana, što upućuje na snažnu privlačnost višednevnih boravaka.

Viškovo se ističe po visokoj prosječnoj duljini komercijalnih boravaka od 5,7 dana – najduljoj među promatranim destinacijama – što može ukazivati na kvalitetu ponude za dulje zadržavanje gostiju ili na specifične motive dolaska.

Jelenje raspolaže s najmanjim smještajnim kapacitetom i time logično najmanjim brojem dolazaka te noćenja, ali s prosječnom duljinom boravka od 3,7 dana i jasnim profiliranjem u outdoor segmentu.

Čavle ima 420 kreveta te drugi najveći broj dolazaka, no kraću prosječnu duljinu boravka od samo 2,7 dana.

Analizirani podaci pokazuju da Viškovo ima specifičnu prednost u duljini boravka, dok Kastav dominira u apsolutnim brojkama smještajnih kapaciteta i turističkog prometa. Jelenje i Čavle imaju manji opseg turističkih aktivnosti, ali se profiliraju u specifičnim nišama, osobito outdoor i sportski turizam.

IZVJEŠĆE O ANALIZI STANJA

Na području Općine Viškovo smještajnu uslugu čini 470 kreveta u komercijalnom smještaju (plus 109 dodatnih), dok je ukupno u destinaciji 2824 kreveta. Komercijalni smještaj u Viškovu obuhvaća objekte u domaćinstvu i ostale ugostiteljske objekte za smještaj. Nema hotela, postoji jedan manji hostel i nekoliko objekata koji iznajmljuju sobe. Najveći broj objekata u domaćinstvu ima tri zvjezdice, što upućuje na srednju kvalitetu ponude. U segmentu ostalih objekata dominiraju oni bez kategorizacije, uz mali udio viših kategorija (4 i 5 zvjezdica).

Turistički promet bilježi rast od 2020. do 2023., no 2024. dolazi do pada dolazaka i noćenja. U petogodišnjem razdoblju broj gostiju u komercijalnom smještaju porastao je 106 %, a noćenja 61 %. Strani gosti u 2024. činili su 86 % svih dolazaka, pri čemu prednjače Njemačka, BiH i Poljska. Prosječna duljina boravka je u komercijalnom smještaju 5,7 noći. Sezonalnost je izražena – polovica svih gostiju dolazi u srpnju i kolovozu. Godišnja popunjenost komercijalnog smještaja iznosi 14 %, što upućuje na prostor za rast kroz produljenje sezone i diversifikaciju ponude.

Ugostiteljsku ponudu Viškova čini oko 40 objekata, restorana, pizzerija, fast food objekata, slastičarnica, caffe barova i ugostiteljskih sadržaja u sklopu klubova i sportskih objekata. Nekoliko restorana ističe se kvalitetom i konceptom te mogu biti temelj razvoja gastro-identiteta. Međutim, nedostaje sustavno oslanjanje na lokalne namirnice i prepoznatljivi gastro brend.

Od turističkih atrakcija, Viškovo nudi bogatu nematerijalnu baštinu – četiri dobra na UNESCO-ovoj listi (godišnji pokladni ophod zvončara, dvoglasje tijesnih intervala, umijeće suhozidne gradnje i mediteranska prehrana). Posebno se ističe Kuća halubajsega zvončara koja kombinira funkciju muzeja, galerije i edukativnog centra. Kulturna ponuda uključuje i Spomen-dom Ivana Matetića Ronjgova, dok prirodni resursi obuhvaćaju mrežu šetnica, biciklističkih ruta i lokve vode (*kaliće*).

Sportsko-rekreativna infrastruktura je razvijena – više šetnica, biciklističkih i tematskih ruta, nogometno igralište NK Halubjana, bočališta, sportska dvorana u osnovnoj školi, fitness parkovi i dječja igrališta. Javna usluga HALUbike omogućuje najam brdskih i električnih bicikala putem aplikacije.

Manifestacije su raznolike i raspoređene tijekom cijele godine – od Pusta i Halubajskog karnevala do Matejne, Majevice i kulturno-glazbenih programa u Ronjgima. One doprinose prepoznatljivosti destinacije, no potencijal privlačenja višednevnih posjeta nije u potpunosti iskorišten.

Komunalna infrastruktura Viškova obuhvaća 32 km razvrstanih i 90 km nerazvrstanih cesta, 12 javnih parkirališta te planirani autobusni terminal s park & ride sustavom. Vodoopskrba pokriva 99 % stanovništva, dok je kanalizacijska mreža minimalno razvijena (0,2 % priključenosti). Gospodarenje otpadom provodi se uz edukativne aktivnosti i reciklažu, a u 2025. je počela sanacija crne jame Sovjak. Postoji jedna javna punionica za električna vozila.

Digitalna infrastruktura uključuje 5G pokrivenost gotovo cijelog područja. Međutim, manje od polovice smještajnih objekata koristi online rezervacijske platforme.

Pristupačnost osobama s invaliditetom je djelomično osigurana – prilagođene su mrežne stranice, Kuća halubajsega zvončara, dio zgrade Općine te dio javnih površina. Potrebna su dodatna ulaganja u pristupačne staze, signalizaciju i edukaciju kadra.

Dostupnost usluga u Viškovu je dobra – tu su četiri turističke agencije, tri ljekarne, zdravstvena stanica, veterinarske ambulante, banke, knjižnica, škola, vrtići i bogat spektar kulturnih i sportskih udruga.

Komunikacijske aktivnosti TZ Viškova provode se putem web stranice, društvenih mreža (Facebook 6900 pratitelja, Instagram 1188), newslettera, offline materijala te kroz suradnju s TZ Kvarnera i turističkim zajednicama u Riječkom prstenu.

POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

U ovome se dijelu analiziraju turistički proizvodi i usluge, resursi, atrakcije, javna turistička infrastruktura te ostali ključni elementi destinacije. Kao što je već istaknuto, Viškovo ima prirodne snage i komparativne prednosti za održiv, odgovoran i pametni turizam koje počivaju na njegovim prirodnim i kulturnim resursima, manifestacijama. Pametan turizam obuhvaća sinergiju i integraciju više selektivnih oblika turizma na jednom području, što samo po sebi nije česta pojava u turističkim destinacijama. Pristup turizmu Viškova mora obuhvaćati korištenje komparativnih prednosti i prirodnih snaga turističke destinacije da bi omogućio kontinuirano jačanje destinacije.

Turistički promet

Trenutačno stanje:

- Broj gostiju u petogodišnjem razdoblju porastao za 106 %, no 2024. zabilježen pad dolazaka i noćenja
- Strani gosti čine 83 % dolazaka, najviše iz Njemačke, BiH i Poljske
- Prosječna duljina boravka u komercijalnom smještaju 5,7 noći
- Visoka sezonalnost – polovica noćenja ostvarena u srpnju i kolovozu
- Godišnja popunjenost komercijalnog smještaja 14 %.

Potencijal:

- Produljenje sezone kroz razvoj manifestacija, sportskih i outdoor programa izvan glavne sezone npr. Kulturni vikend paket
- Diversifikacija ponude za ciljane skupine (outdoor turizam, kulturni i gastro turizam).
- Privlačenje domaćih gostiju i novih stranih tržišta
- Povećanje prosječne duljine boravka kroz paket aranžmane i povezivanje s okolnim destinacijama
- Razvoj događanja u pred i posezoni poput gastro-festivala.

Smještajni kapaciteti

Trenutačno stanje:

- Ukupno 2824 kreveta (470 komercijalnih, 2354 nekomercijalnih – 17 % vs 83 %)
- Komercijalni smještaj pretežno privatni, srednje kategorizacije (3*)
- Minimalan udio luksuznog i visoko kategoriziranog smještaja
- Nedostatak hotelskog i kamping smještaja

- Nema specijaliziranih tematskih objekata
- Visoka sezonalnost i niska godišnja popunjenost.

Potencijal:

- Razvoj luksuznih, boutique i tematskih objekata (obiteljski, pet friendly, za sportaše i poslovne goste)
- Povećanje kvalitete smještaja, podizanje kategorizacije postojećih jedinica
- Razvoj agroturizma.

Kulturni turizam

Trenutačno stanje:

- Bogata nematerijalna kulturna baština s četiri dobra upisana na UNESCO-ovu listu (zvončari, dvoglasje tijesnih intervala, suhozidna gradnja, mediteranska prehrana)
- Kuća halubajškoga zvončara kao suvremeni interpretacijski centar s muzejskom, edukativnom i ugostiteljskom funkcijom
- Spomen-dom Ivana Matetića Ronjgova kao nositelj glazbeno-scenskih i edukativnih programa
- Brojne kulturne i tradicijske manifestacije tijekom cijele godine
- Kulturna ponuda primarno orijentirana na lokalno i regionalno stanovništvo, s ograničenim dosegom prema turistima na višednevnom boravku
- Nedovoljno razvijeni tematski kulturni proizvodi i paket-aranžmani koji bi povezivali više sadržaja u jedinstveno iskustvo.

Potencijal:

- Razvoj i standardizacija turističkih proizvoda koji ciljano valoriziranje suhozida
- Razvoj doživljajnih programa vezanih uz dvoglasje i glazbenu tradiciju i jače pozicioniranje sadržaja institucije IMR prema turistima
- Povezivanje Kuće halubajškoga zvončara, Institucije IMR, tematskih šetnica i događanja u jedinstvene kulturne pakete i rute.
- Razvoj kulturnih vikend-paketa i programa izvan glavne sezone
- Unaprjeđenje interpretacije kulturne baštine kroz digitalne alate (audio vodiči, AR sadržaji, multimedija)
- Jače uključivanje lokalne zajednice, udruga i umjetnika u razvoj autentičnih kulturnih doživljaja.
- Povezivanje kulturnog turizma Viškova s ponudom Kastva, Rijeke i riječkog prstena.

Aktivni i outdoor turizam

Trenutačno stanje:

- Razvijena mreža pješačkih i biciklističkih staza
- Javni sustav najma električnih i brdskih bicikala HALUbike.
- Raznolika sportsko-rekreativna infrastruktura

- Postojanje licenciranih vodiča i turističkih agencija za vođene outdoor aktivnosti.
- Nedostatak jasno oblikovanih outdoor proizvoda i komercijalnih aranžmana za turiste.

Potencijal:

- Daljnji razvoj strukturiranih outdoor proizvoda (vođene ture, tematske rute, bike & hike paketi)
- Nastavak povezivanja aktivnog turizma s kulturnom i gastronomskom ponudom (npr. tematske šetnje, bike & gastro ture)
- Turistička valorizacija boćanja kao autohtonog, cjelogodišnjeg rekreativnog proizvoda (turniri, demonstracije, doživljajni programi za goste)
- Razvoj inkluzivnog i pristupačnog outdoor turizma kroz prilagodbu dijela staza, odmorišta i interpretacijskih sadržaja osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću
- Razvoj obiteljskih i soft adventure sadržaja (family adventure, edukativne staze)
- Produženje turističke sezone kroz outdoor programe u proljeće i jesen
- Daljnje unaprjeđenje kvalitete outdoor sadržaja kroz bolju interpretaciju prostora (signalizacija, interpretacijske ploče, digitalni vodiči)
- Jače brendiranje Viškova kao destinacije aktivnog odmora u zaleđu Kvarnera
- Povezivanje outdoor ponude s regionalnim rutama i destinacijama (Kastav, Jelenje, Čavle, Gorski kotar).

Gastronomski turizam

Trenutačno stanje

- Ugostiteljsku ponudu čini oko 40 objekata, ponuda primarno zadovoljava potrebe lokalnog stanovništva
- Nekoliko restorana ističe se kvalitetom i oslanjanjem na autohtone recepte i lokalni ambijent, no takvi su primjeri pojedinačni, a ne sustavno razvijen destinacijski proizvod
- Postoji jasna tradicijska gastronomska osnova, ali nije dovoljno vidljiva i zastupljena u široj ugostiteljskoj ponudi
- UNESCO element mediteranske prehrane prisutan je, ali bez razvijenih i prepoznatljivih turističkih formata koji ga dosljedno pretvaraju u gastro-doživljaj (radionice, tematski jelovnici)
- Ne postoji jasno definiran gastro-brend destinacije ni prepoznatljivi signature proizvod koji bi Viškovo izdvajao u odnosu na konkurentske destinacije u okruženju
- Gastro sadržaji i manifestacije postoje u okviru šireg programa događanja, ali potencijal za stvaranje višednevnih posjeta kroz povezivanje gastronomije s manifestacijama i drugim doživljajima nije u potpunosti iskorišten.

Potencijal:

- Razvoj prepoznatljivog gastro-identiteta Viškova temeljenog na halubajskoj kuhinji, tradicijskim jelima i mediteranskoj prehrani uz jasno definirani narativ
- Uspostava tematskih gastro-događanja i festivala kao alata za produljenje turističke sezone
- Razvoj doživljajnih gastro-proizvoda (radionice kuhanja, degustacije, kuhanje u prirodi) povezanih s prirodnim i kulturnim resursima destinacije
- Kreiranje gastro-ruta i tematskih jelovnika koji povezuju više ugostiteljskih objekata i lokaliteta u jedinstveno gastronomsko iskustvo.
- Povezivanje gastronomije s manifestacijama, kulturnim i outdoor programima kroz integrirane gastro-doživljaje
- Jačanje edukativne i interpretacijske dimenzije gastronomije (priče o namirnicama, receptima i načinu života) kao dijela turističkog iskustva
- Sustavno brendiranje i promocija gastro-ponude Viškova kroz ciljane komunikacijske kampanje, digitalne kanale i suradnju s food-blogerima i specijaliziranim medijima.

Turističke atrakcije

Trenutačno stanje:

- Kuća halubajškoga zvončara (muzej, galerija, edukativni prostor)
- Kulturna i nematerijalna baština (četiri UNESCO dobra)
- Spomen dom Ivana Matetića Ronjgova
- Mreža šetnica i biciklističkih staza, sportsko-rekreativna infrastruktura.
- Manifestacije tijekom cijele godine (Halubajski karneval, Pust, Matejna, Majevisa).

Potencijal:

- razvoj Spomen doma IMR u Interpretacijski centar IMR – audio i video tehnologija, interaktivni ekrani, sviranje sopela ili triestine npr. i slično
- Povezivanje atrakcija u tematske rute (kulturne, enogastro, outdoor, legende i mitovi)
- Unaprjeđenje interpretacije atrakcija (audio vodiči, multimedija)
- Razvoj novih manifestacija izvan glavne sezone
- Kreiranje paketa koji spajaju više atrakcija u jedan cjelodnevni ili vikend program

Turistički resursi

Trenutačno stanje:

- Nematerijalna kulturna baština – zvončari i glazbena tradicija, lokalne legende (Malik, vilinske kćeri Čoška i Maroška)
- Općina Viškovo ne obiluje iznimno atraktivnim prirodnim resursima. Osim dijela prirodne površine u sklopu koje su uređene šetnice i biciklistička staza, do sad nije prepoznat prostor koji bi se mogao iskoristiti u svrhu postavljanja turističkog proizvoda. Prirodni resursi: šetnice, biciklističke rute, izvori vode (kalići), šumske površine, neiskorišteni resursi lokvi i kalića
- Lokalna gastronomija – nedovoljno iskorištena i nedovoljno prisutna u ugostiteljskim objektima
- Zaštićena ruralna cjelina Brnasi – Viškovo nije u turističkoj upotrebi.

Potencijal:

- Valorizacija resursa kroz vođene tematske ture i doživljajne programe
- Razvoj edukativnog turizma (tradicijske radionice- suhozid, kulinarstvo, glazba, interpretacijski centri)
- Povezivanje s regionalnim prirodnim i kulturnim atrakcijama.
- Povezivanje rekreacije u prirodi s ostalim atrakcijama u smišljene tematske rute (kuhanje u prirodi, skupljanje gljiva i jestivog bilja, promatranje ptica i divljih životinja i rijetkog bilja)
- Turistička valorizacija legendi
- Turistička valorizacija zaštićene ruralne cjeline
- Brendiranje i promocija lokalne gastronomije (halubajska kuhinja) uz gastro manifestaciju, vikendi posvećeni određenim namirnicama, suradnja s food-bloggerima.

Turistička infrastruktura

Trenutačno stanje:

- Sportska dvorana, nogometno igralište, boćališta
- Biciklističke i pješačke staze i javna usluga HALUbike
- Jedna javna punionica za električna vozila
- Parkirališta u centru naselja

Potencijal:

- Modernizacija i širenje biciklističke i pješačke infrastrukture
- Povećanje broja i kapaciteta punionica za električna vozila

- Ulaganja u multifunkcionalne sportsko-rekreativne objekte dostupne i stanovništvu i gostima
- Razvoj vidikovaca i odmorišta s interpretacijskim tablama i digitalnim vodičima
- Turistička valorizacija boćanja.

Pristupačnost osobama s invaliditetom

Trenutačno stanje:

- Prilagođene mrežne stranice TZ Viškova
- Pristup Kući halubajsega zvončara i zgradi Općine.
- Djelomično prilagođene javne površine.

Potencijal:

- Sustavno uređenje pristupnih staza, parkirnih mjesta i signalizacije
- Edukacija turističkih djelatnika o radu s osobama s invaliditetom
- Prilagodba atrakcija i manifestacija osobama s različitim vrstama invaliditeta
- Uvođenje taktilnih vodiča, audio opisa i prilagođenih interaktivnih sadržaja.

Digitalna infrastruktura

Trenutačno stanje:

- 5G pokrivenost većine područja
- Manje od polovice smještajnih objekata koristi online rezervacijske platforme.

Potencijal:

- Uvođenje javnih Wi-Fi zona na glavne atrakcije i javne prostore
- Poticanje digitalizacije privatnog smještaja
- Razvoj virtualnih tura i mobilnih aplikacija za atrakcije i manifestacije.

Ugostiteljska ponuda

Trenutačno stanje:

- Oko 40 ugostiteljskih objekata (restorani, pizzerije, fast food, kafići)
- Nekoliko objekata s prepoznatljivom lokalnom gastronomijom
- Nedostatak sustavnog oslanjanja na lokalne namirnice.

Potencijal:

- Razvoj gastro-brenda temeljenog na halubajskoj kuhinji

- Organizacija gastro manifestacije i radionica kuhanja
  - Uvođenje “gastro-vikenda” s degustacijama i kuhanjem uživo.

Komunikacijske aktivnosti

Trenutačno stanje:

- Aktivni profili na Facebooku i Instagramu, FB grupe, web, newsletter, suradnja s TZ Kvarnera
- Promotivni materijali u tiskanom i digitalnom obliku.

Potencijal:

- Intenziviranje digitalnog marketinga i storytellinga o destinaciji
- Korištenje video sadržaja za promociju
- Jačanje prisutnosti na međunarodnim platformama.

ANALIZA ANKETE MEĐU TURISTIMA U VIŠKOVU 2025.

Sažetak

Ovaj dokument predstavlja sažetak i interpretaciju rezultata ankete provedene među turistima u Viškovu tijekom ljeta 2025. godine. Istraživanje je obuhvatilo ukupno 31 ispitanika, što znači da rezultati nisu statistički reprezentativni, ali pružaju indikativan uvid u percepcije i doživljaje posjetitelja. Analiza obuhvaća demografska obilježja uzorka, zadovoljstvo boravkom, procjene smještajne, kulturne, gastronomske, sigurnosne i prometne ponude te prepoznate snage i slabosti destinacije. Rezultati pokazuju da Viškovo posebno ističu prirodne ljepote, osobna sigurnost i gostoljubivost domaćina, dok najveći potencijal za unapređenje leži u kulturnoj, rekreativnoj i zabavnoj ponudi te prilagođenosti destinacije djeci i osobama s invaliditetom.

Metodologija istraživanja

Anketa je provedena tijekom ljeta 2025. godine na uzorku od 31 turista koji su boravili ili se nalazili u posjetu Viškovu. Ispitanici koji su označili da su stalni stanovnici ili borave u Viškovu zbog posla nisu ispunjavali ostatak upitnika. Za ocjenjivanje elemenata destinacije korištena je skala od 1 do 7, pri čemu 1 označava najnižu, a 7 najvišu razinu zadovoljstva.

Demografska struktura uzorka

U uzorku dominiraju jednodnevni posjetitelji i turisti smješteni u obiteljskom smještaju. Najveći dio ispitanika mlađi je od 35 godina, a najmanje ih je u dobnoj skupini od 36 do 45 godina. Polovina ispitanika ima visoko obrazovanje, a najčešći raspon mjesečnih primanja kućanstva kreće se između 1501 i 2000 eura. Gotovo svi ispitanici došli su u Viškovo automobilom, a većina ih je destinaciju posjetila i ranije.

Percepcija destinacije

Opće zadovoljstvo boravkom ocijenjeno je vrlo visokom ocjenom 5,8, a ispunjenost očekivanja 5,7. Ispitanici su prosječno boravili 2,7 dana. Estetske kvalitete destinacije visoko su ocijenjene, posebno prirodne ljepote (ocjene između 5,4 i 6). Smještaj i rekreativna ponuda dobili su nešto niže ocjene, dok je gostoljubivost domaćina također visoko ocijenjena s 5,9.

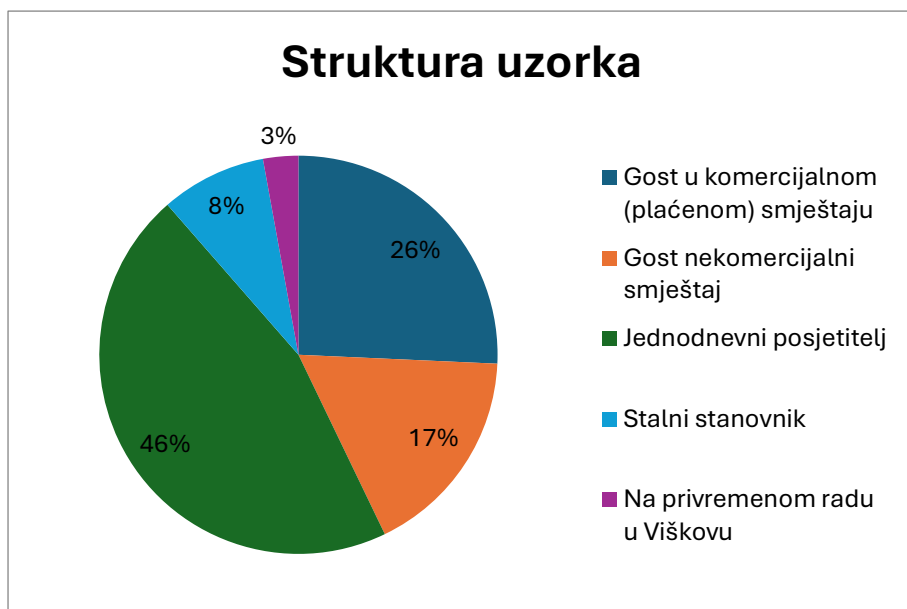
Kulturna i zabavna ponuda dobila je umjereno pozitivne ocjene (4,7 do 5,3), pri čemu se posebno ističe Kuća halubajsega zvončara s izvrsnom ocjenom 6. Ugostiteljska ponuda dobila je također visoku ocjenu 5,8, dok je ponuda izleta ocijenjena kao najslabiji segment. Turisti ne doživljavaju buku i gužvu kao značajan problem.

Sigurnosni aspekti su prepoznati kao jedna od najvećih prednosti Viškova (osobna sigurnost 6,4), dok su prilagođenost djeci i pristupačnost osobama s invaliditetom ocijenjeni niže. Po pitanju prometa ispitanici su najzadovoljniji prometnom dostupnošću Viškova, dok je zadovoljstvo prometom u kretanju unutar destinacije nisko.

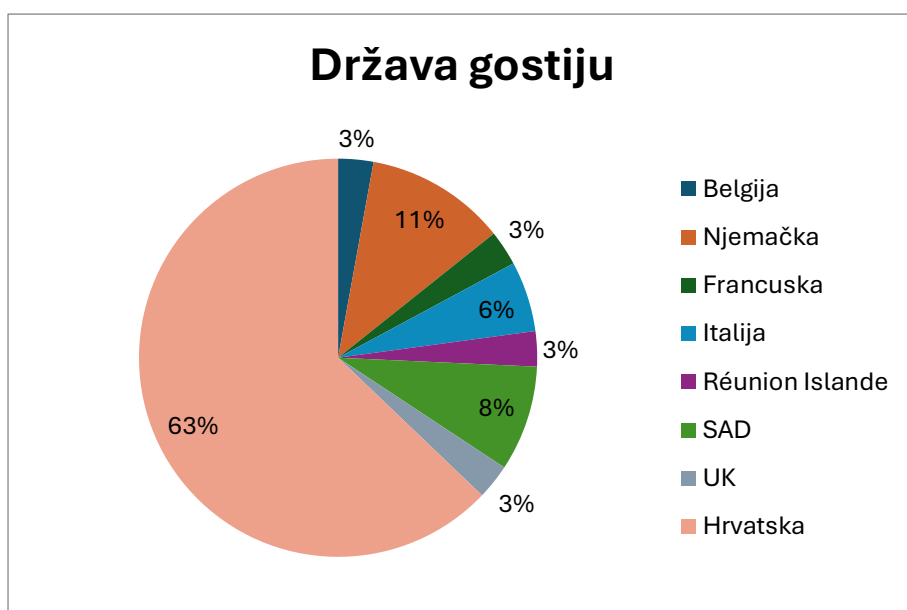
Zaključak i preporuke

Analiza pokazuje da Viškovo ima nekoliko jasno izraženih komparativnih prednosti: prirodne ljepote, sigurnost, gostoljubivost i mirno okruženje bez buke i gužvi. S druge strane, najveće mogućnosti za poboljšanje nalaze se u razvoju kulturne i zabavne ponude, unapređenju rekreativne i izletničke ponude te boljoj prilagođenosti obiteljima s djecom i osobama s invaliditetom. Preporučuje se i dodatno ulaganje u prometna rješenja unutar destinacije. Iako uzorak nije reprezentativan, nalazi pružaju vrijedan uvid u percepcije posjetitelja i mogu poslužiti kao podloga za planiranje budućih aktivnosti u razvoju turizma Viškova.

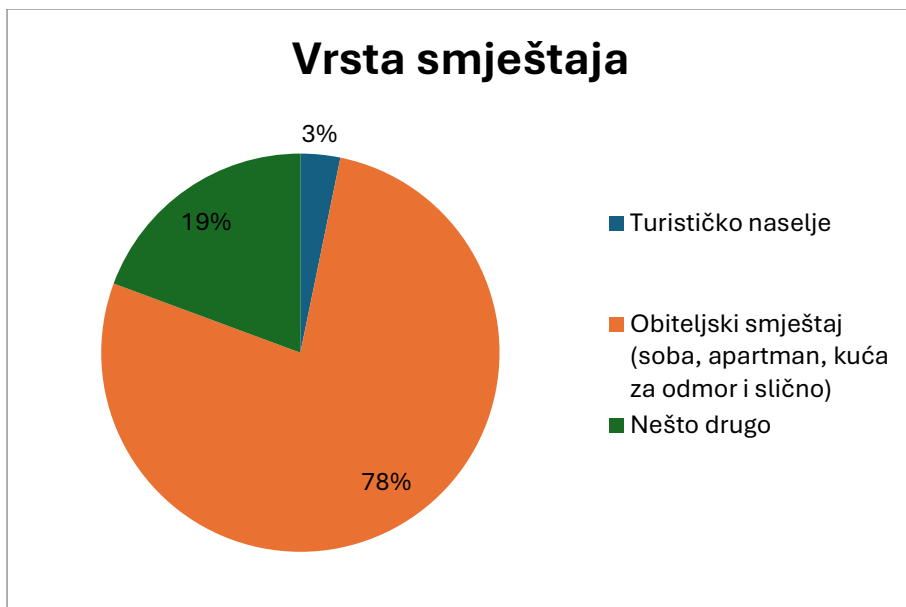
Grafovi

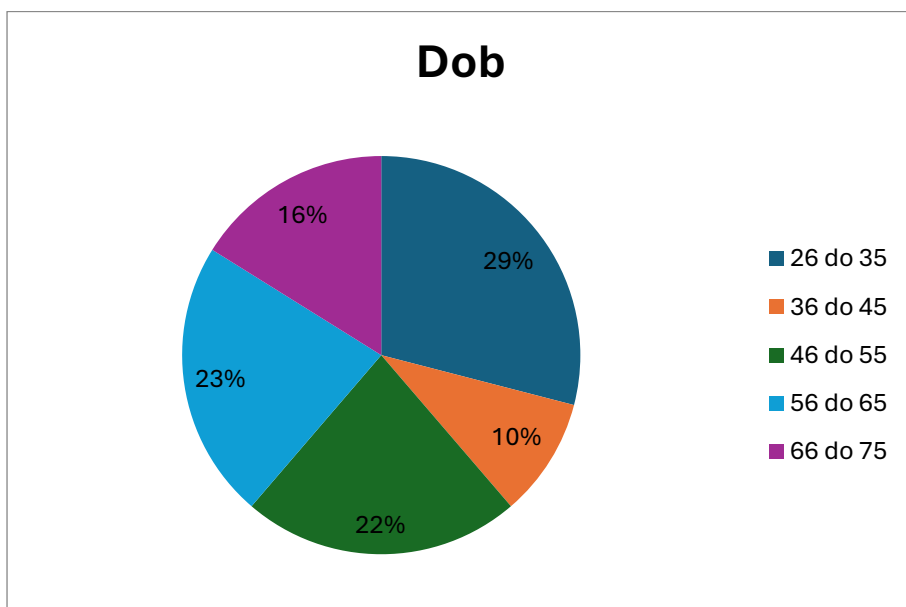
Graf 4. Struktura uzorka turista 2025.

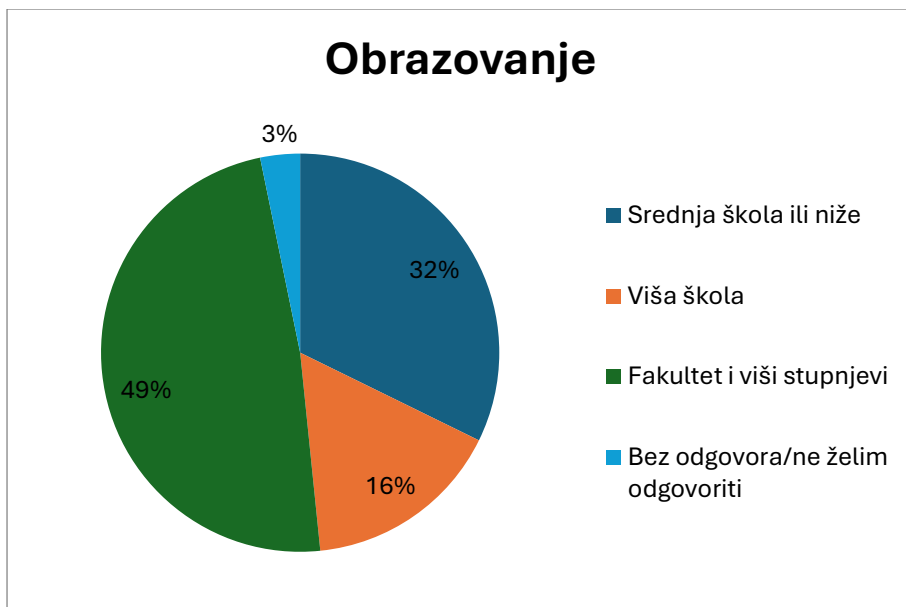
Graf 5. Država iz koje dolazi ispitanik

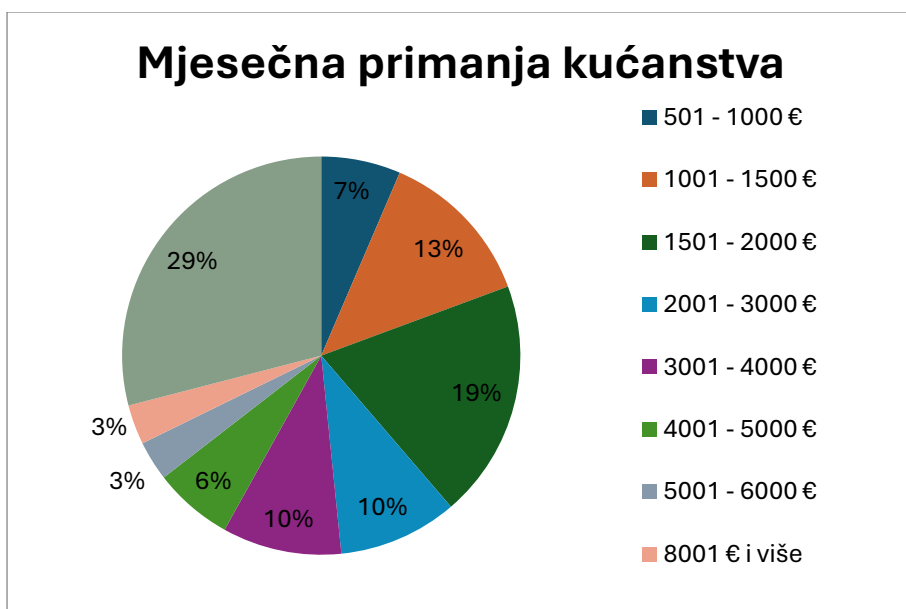
Graf 6. Vrsta smještaja u kojem boravi turist

Graf 7. Dob turista

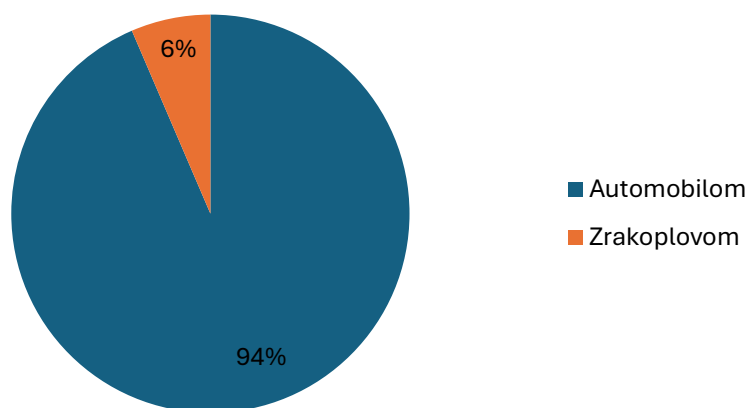

Graf 8. Obrazovanje turista

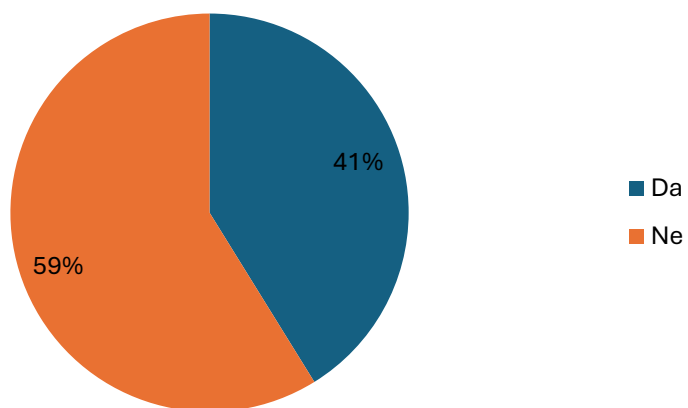
Graf 9. Mjesečna primanja kućanstva turista

Kako ste doputovali

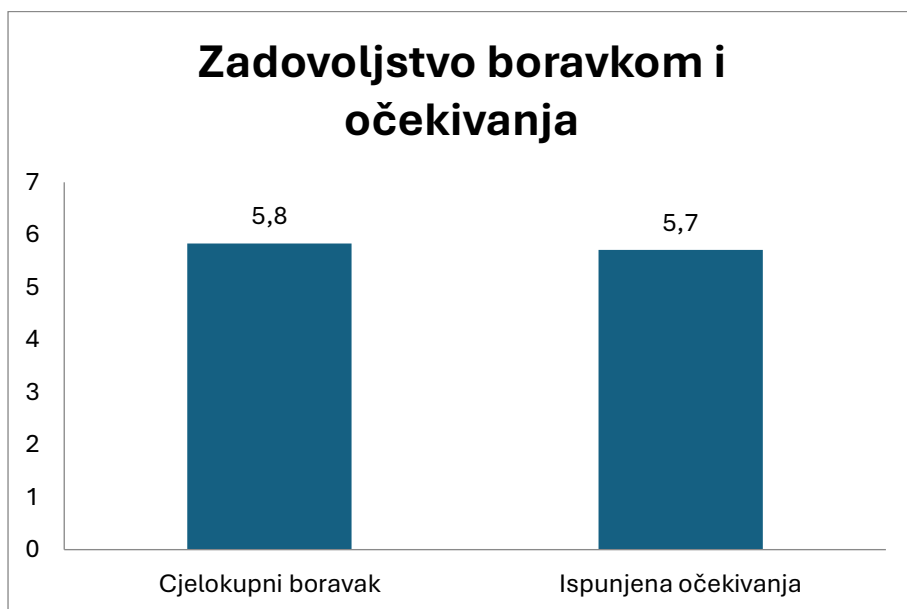
Graf 10. Prometno sredstvo dolaska

Prvi posjet Viškovu

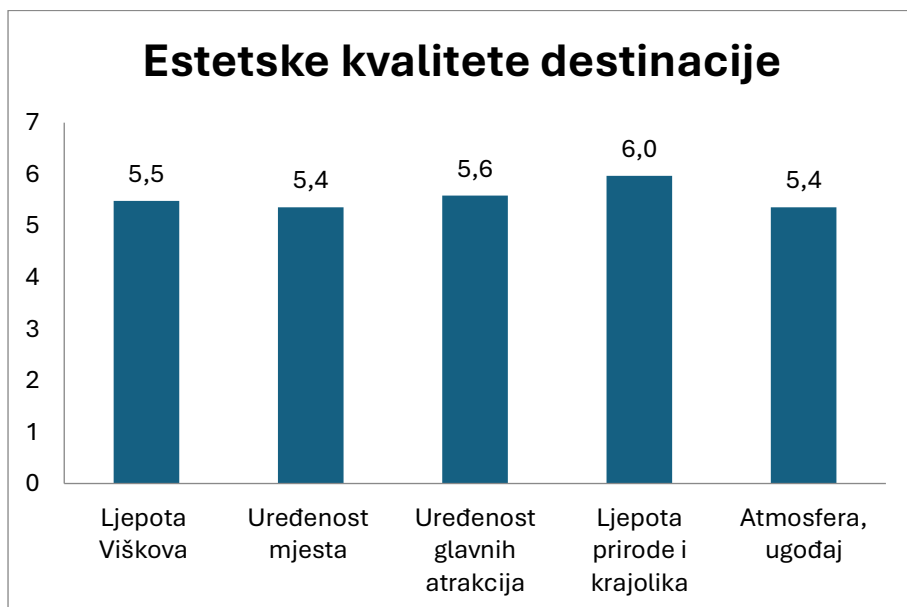

Graf 11. Prijašnji boravak u destinaciji ili prvi posjet destinaciji

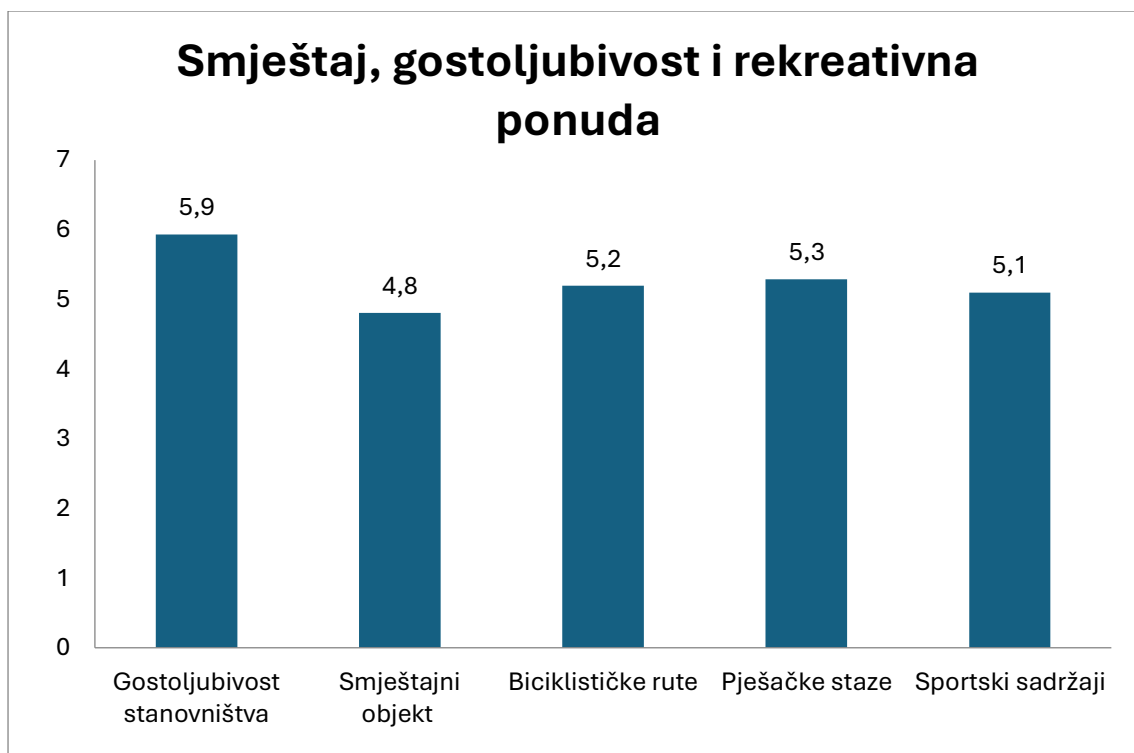
Percepcija destinacije

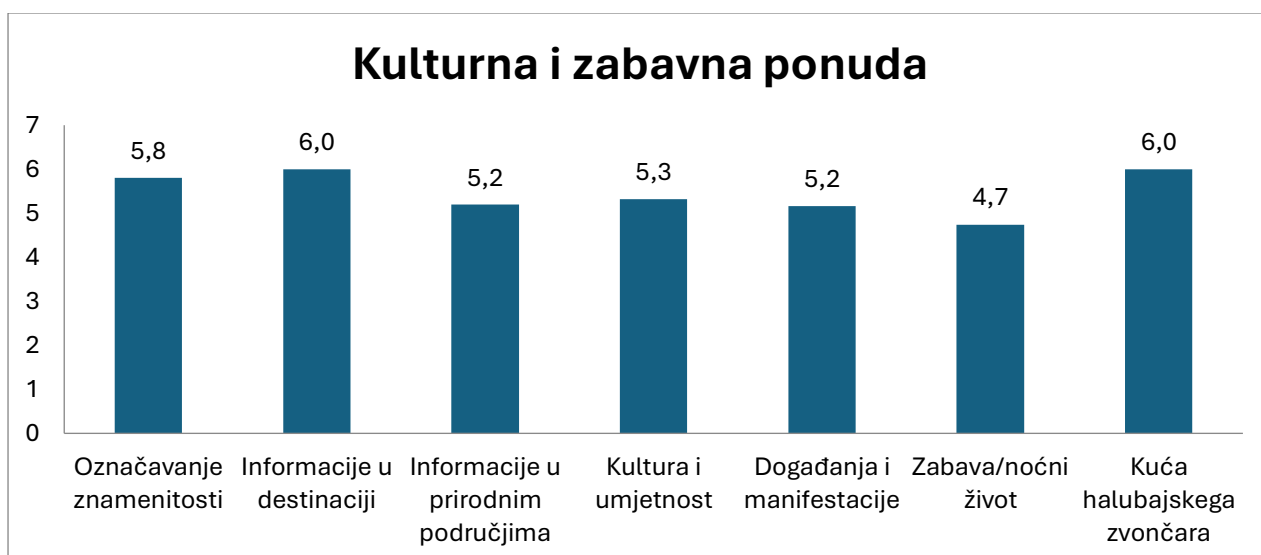
Graf 12. Zadovoljstvo boravkom i ispunjenost o ekivanja

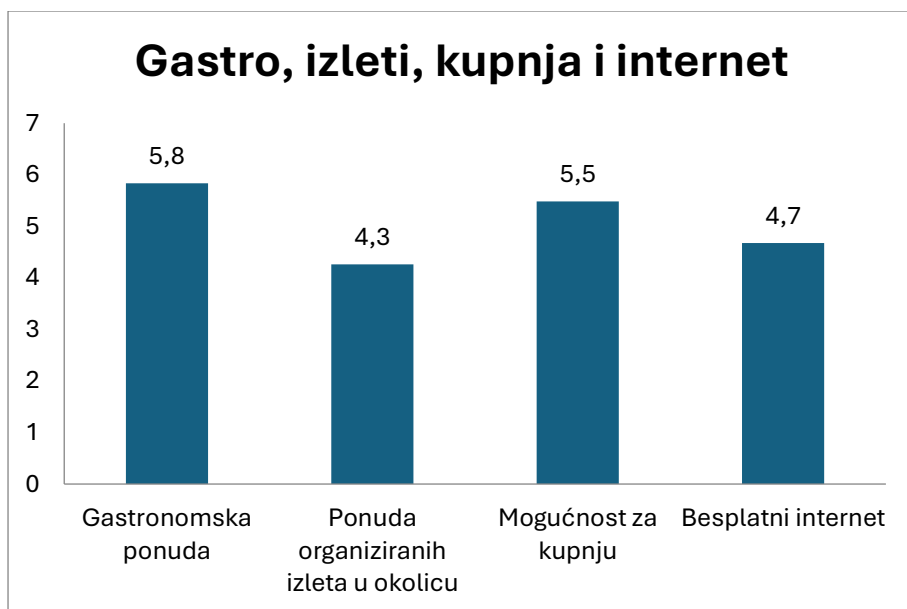
Graf 13. Estetske kvalitete destinacije

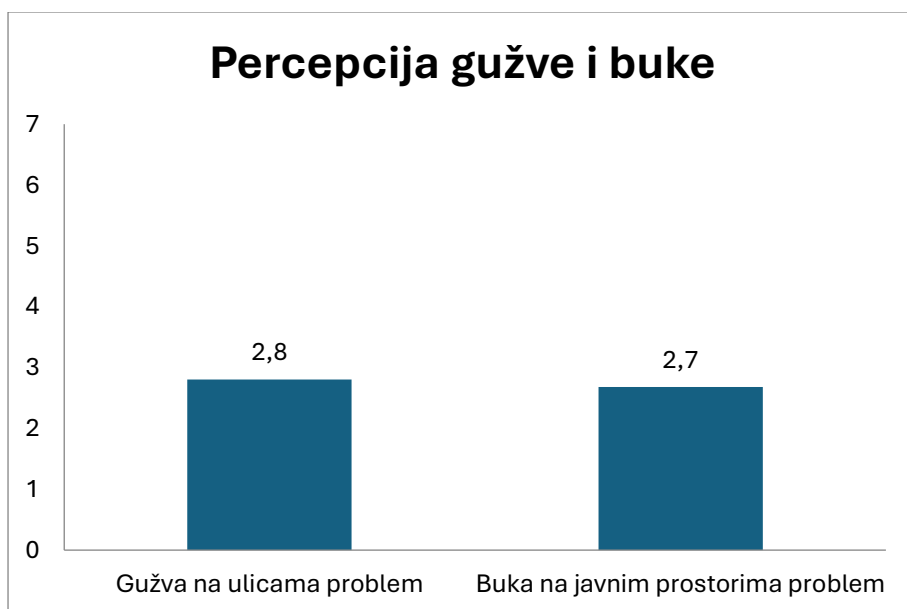
Graf 14. Zadovoljstvo smještajem i rekreativnom ponudom

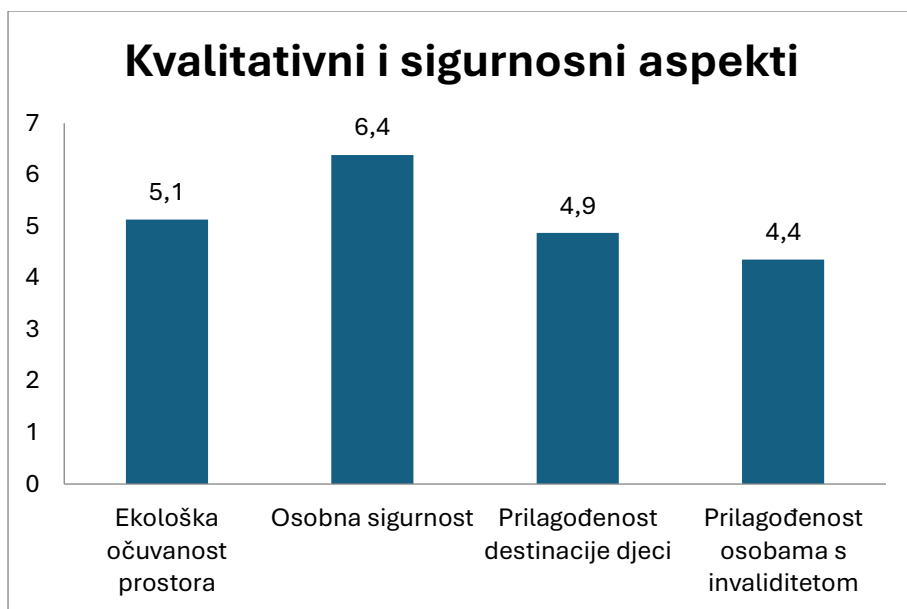
Graf 15. Zadovoljstvo kulturnom i zabavnom ponudom

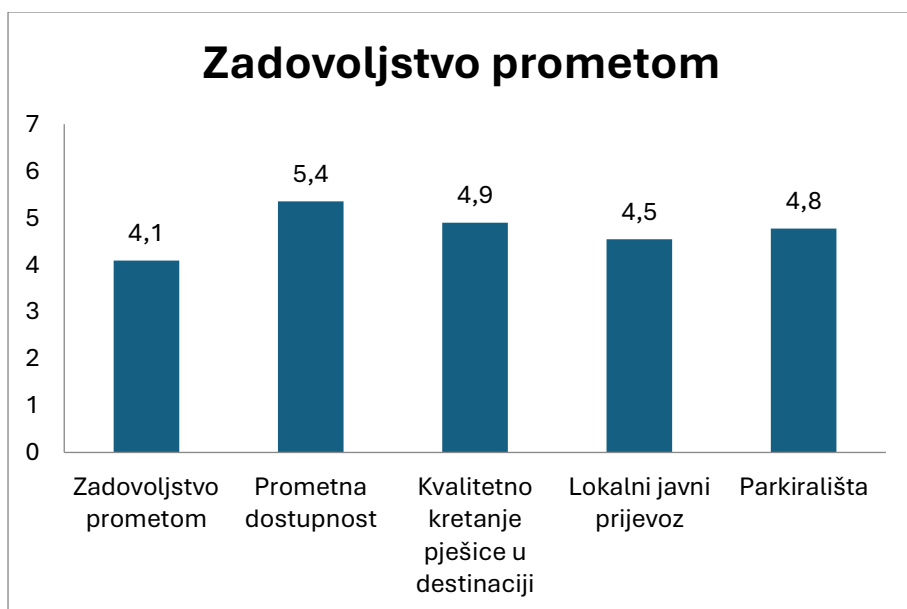
Graf 16. Zadovoljstvo ponudom ugostitelja, izleta i mogućnosti kupnje

Graf 17. Gužva i buka

Graf 18. Zadovoljstvo kvalitativnim i sigurnosnim aspektima destinacije

Graf 19. Zadovoljstvo prometom

ANALIZA ANKETE MEĐU STANOVNICIMA VIŠKOVA 2025.

Sažetak

Anketa među stanovnicima Viškova provedena je na uzorku od 205 ispitanika, a cilj je bio dobiti uvid u njihove stavove o kvaliteti života, učincima turizma i smjeru razvoja mjesta. Ispitanici većinom imaju stalno prebivalište u Viškovu i u velikom broju ondje žive dulje od deset godina, što daje dobar temelj za procjenu dugoročnih promjena. Rezultati pokazuju da stanovnici prepoznaju i pozitivne i negativne učinke turizma. Smatraju da turizam u značajnoj mjeri pridonosi održanju i unapređenju kvalitete života, ali istodobno vide i da turizam negativno utječe na gužve u prometu i nepropisno odlaganje otpada. Većina ispitanika ne osjeća snažnu psihološku opterećenost turizmom. Dio stanovnika ima ponekad ili često dojam da se turizam razvija u smjeru u kojem ne žele.

Metodologija istraživanja

Anketa je provedena tijekom ljeta 2025. godine na uzorku od 205 stanovnika Viškova. U analizu su uključeni ispitanici koji imaju stalno prebivalište u Viškovu te su odgovarali na pitanja o percepciji kvalitete života, o turizmu i njegovom utjecaju na Viškovo te o smjeru razvoja mjesta. Demografska pitanja su se odnosila na duljinu stanovanja u Viškovu, dob, spol, obrazovanje i primanja kućanstva. Za većinu procjena korišteni su višestupanjski odgovori (npr. „veliki problem“, „mali problem“, „nije problem“ ili skale zadovoljstva i učestalosti), što omogućuje diferenciran uvid u stavove stanovnika. Rezultati su interpretirani deskriptivno i imaju indikativan karakter, bez ambicije da budu statistički reprezentativni za cjelokupno stanovništvo, ali s ciljem razumijevanja glavnih trendova i percepcija.

Demografski profil stanovnika

Uzorak čine pretežito stanovnici koji su snažno vezani uz Viškovo: 94 % ispitanika ima stalno prebivalište u Viškovu, a 82 % ondje živi dulje od deset godina. U spolnoj strukturi dominiraju žene, koje čine oko dvije trećine uzorka, dok muškarci čine otprilike trećinu. Dobna struktura pokazuje da je više od polovice ispitanika u dobi između 36 i 55 godina, što upućuje na jezgru radno aktivne populacije. Obrazovna struktura relativno je povoljna: oko 57 % ispitanika ima fakultet ili viši stupanj obrazovanja, dok oko trećine ima srednju školu ili niži stupanj obrazovanja. Kada je riječ o primanjima, među onima koji su naveli dohodak kućanstva najzastupljeniji su rasponi između 2000 i 4000 eura, što upućuje na pretežno srednji dohodovni sloj stanovništva. Takav profil uzorka sugerira da odgovori dolaze od stalnih stanovnika koji duže žive u Viškovu, s relativno stabilnim životnim uvjetima i dobrim poznavanjem lokalnog konteksta.

Stavovi o kvaliteti života

Kada je riječ o kvaliteti života u Viškovu tijekom turističke sezone, rezultati pokazuju slojevitost, ali pretežno pozitivnu sliku. Na pitanje o tome kako turizam utječe na kvalitetu života, oko 43 % ispitanika smatra da turizam pomaže u unapređenju kvalitete života. Buka se u većini slučajeva ne doživljava kao veliki problem, a slično vrijedi i za gužve na javnim

površinama, gdje više od polovice ispitanika gužvu ne doživljava problematičnom. Učinak turizma na javni prostor doživljava se većinom pozitivno te oko 42 % stanovnika smatra da prostor sada više odgovara potrebama stanovništva. Općenito, turizam se percipira kao faktor koji u mnogim slučajevima ne narušava temeljnu kvalitetu života.

Stavovi o turističkom razvoju

Stavovi o samom razvoju turizma u Viškovu pokazuju određenu ambivalentnost, ali bez velikih ekstremnih polarizacija. Na razini općeg zadovoljstva razvojem turizma više od polovice ispitanika zauzima neutralan stav, dok je četvrtina stanovnika djelomično ili u potpunosti zadovoljna, a nešto manji dio je nezadovoljan. Za većinu ispitanika turizam nije izravni izvor prihoda. Percepcija utjecaja turizma na izgled Viškova dominantno je pozitivna, a pretvaranje stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor većina doživljava kao promjenu koja ne čini život ni lošijim ni boljim. Kod procjene utjecaja turizma na „duh mjesta“ i autentičnost nešto manje od pola ispitanika percipira taj utjecaj kao pozitivan. Psihološki učinci turizma na stanovnike većinom nisu snažno izraženi: u prosjeku oko dvije trećine ispitanika navodi da se u posljednjih mjesec dana nikada nije osjećalo pod stresom ili bez kontrole zbog turizma.

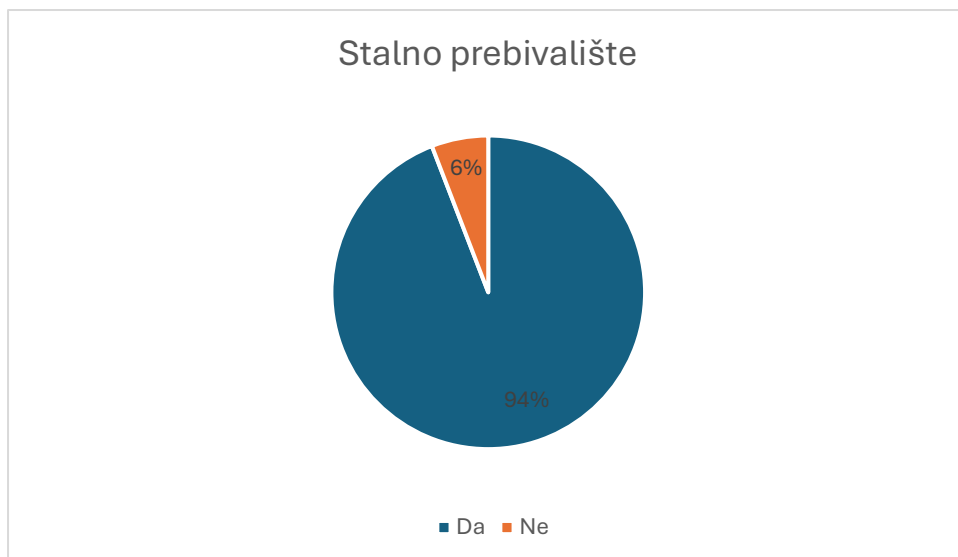
Stavovi o prometu

Promet je jedno od područja u kojem se učinci turizma najjasnije prepoznaju kao problem. Kada pomisle na život u Viškovu tijekom turističke sezone, stanovnici učestalo ističu promet kao izvor poteškoća: približno 60 % ispitanika prometne probleme doživljava kao veliki ili mali problem. U usporedbi s bukom ili gužvama na javnim površinama, promet je izraženiji izvor nezadovoljstva, što upućuje na to da povećani broj vozila, opterećenje cestovne mreže i potencijalne poteškoće u kretanju kroz mjesto utječu na svakodnevicu stanovnika. Promet se stoga nameće kao jedno od ključnih područja u kojem je potrebno planirati mjere za ublažavanje negativnih učinaka turizma.

Stavovi o smjeru razvoja

Kada se sagleda cjelina odgovora, stanovnici Viškova turizam doživljavaju kao proces koji ima i dobre i loše strane, ali u konačnici više naginje očuvanju ili poboljšanju kvalitete života nego njezinu narušavanju. Smjer budućeg razvoja turizma u Viškovu stoga bi, prema ovim nalazima, trebao biti usmjeren na uravnotežen pristup – zadržavanje pozitivnih aspekata poput oživljavanja mjesta i poboljšanja ponude, uz istovremeno ublažavanje prometnih i prostornih pritisaka te jačanje osjećaja da turizam doprinosi i stanovnicima, a ne samo posjetiteljima.

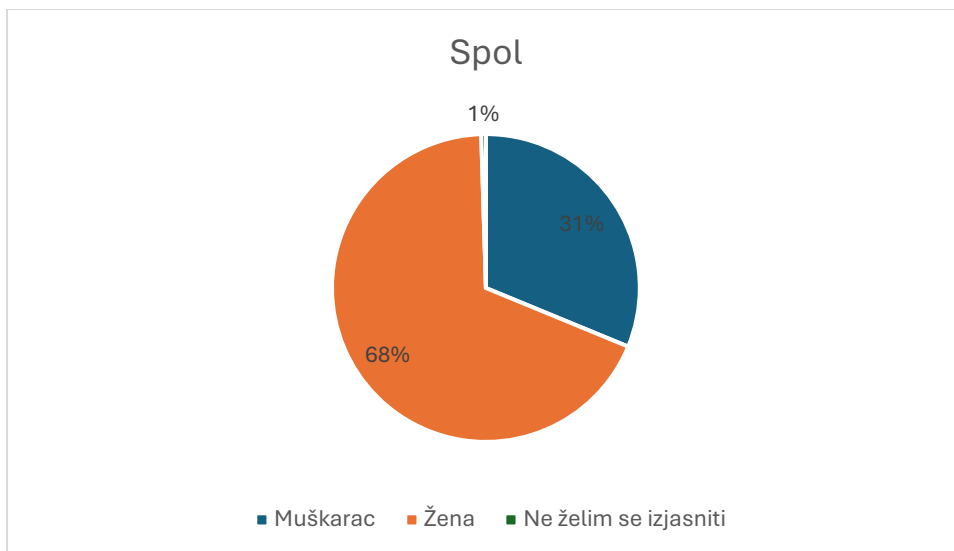
GRAFOVI

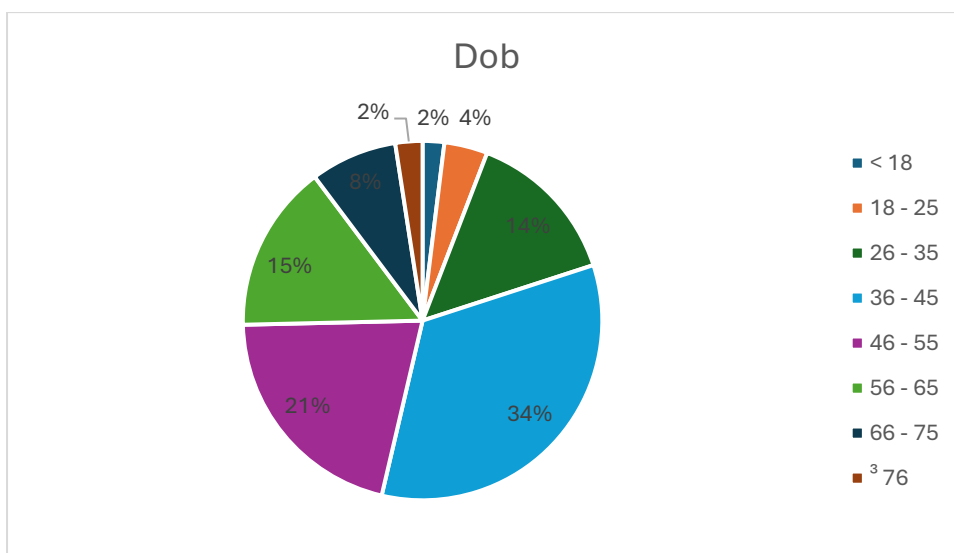
Graf 20. Stalno prebivalište u Viškovu

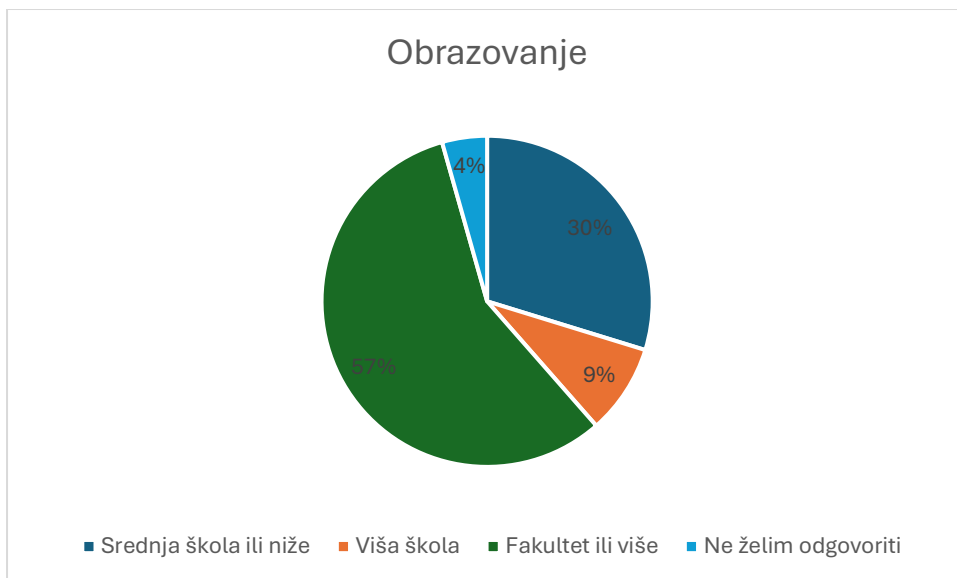
Graf 21. Duljina života u Viškovu

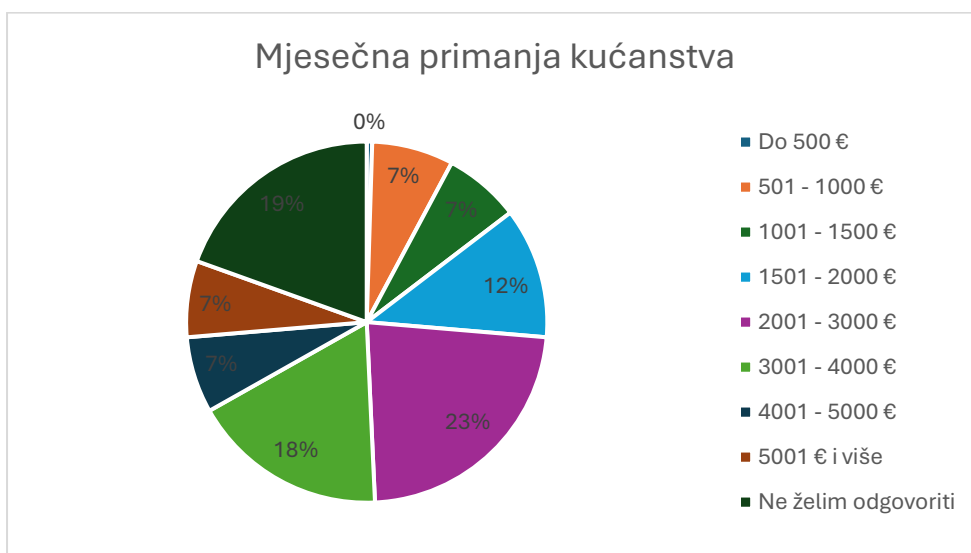
Graf 22. Spol ispitanika

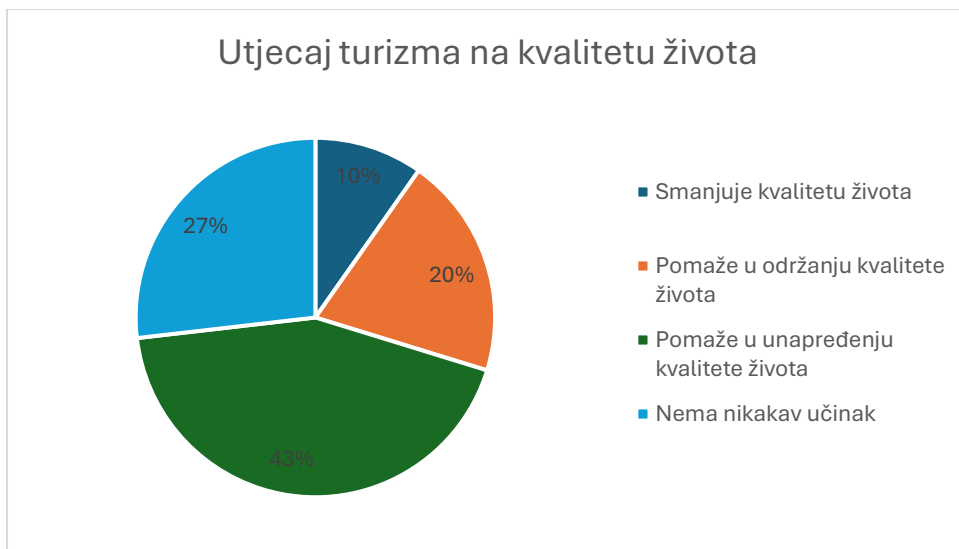
Graf 23. Dob ispitanika

Graf 24. Obrazovanje ispitanika

Graf 25. Mjesečna primanja kućanstva

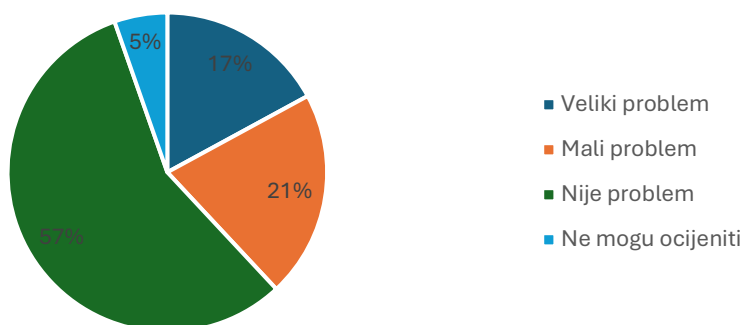

Graf 26. Utjecaj turizma na kvalitetu života

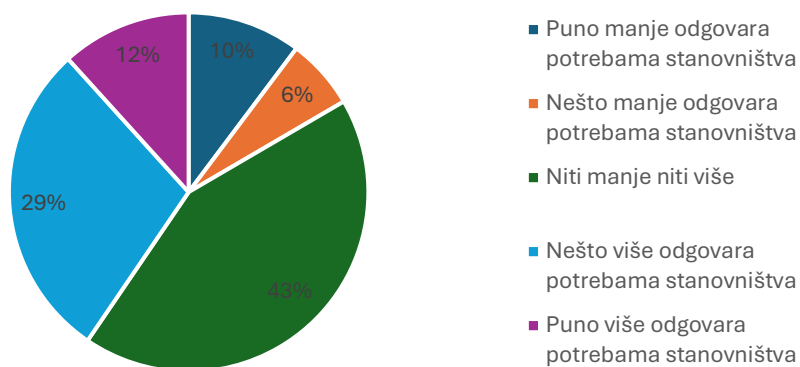
Graf 27. Buka tijekom turističke sezone

Gužva na ulicama u sezoni

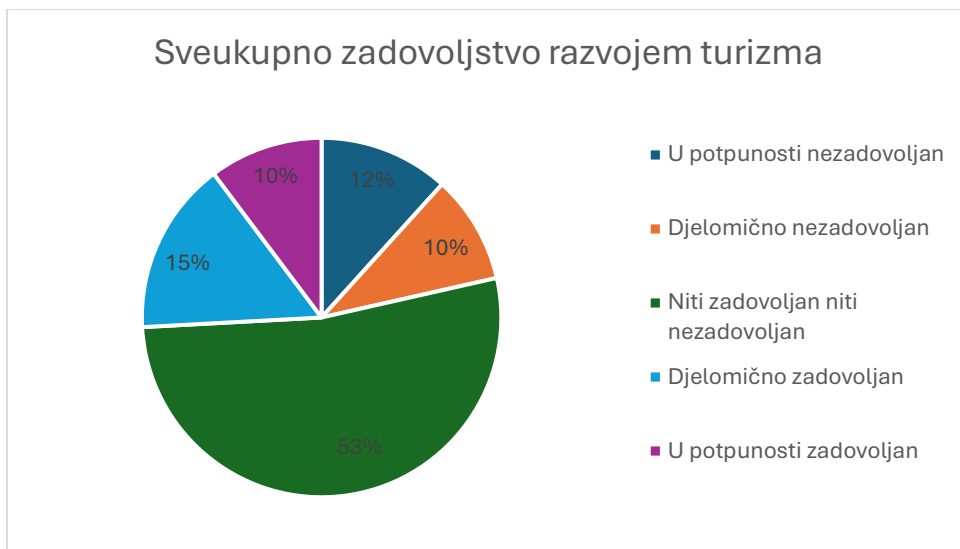

Graf 28. Gužva na ulicama tijekom sezone

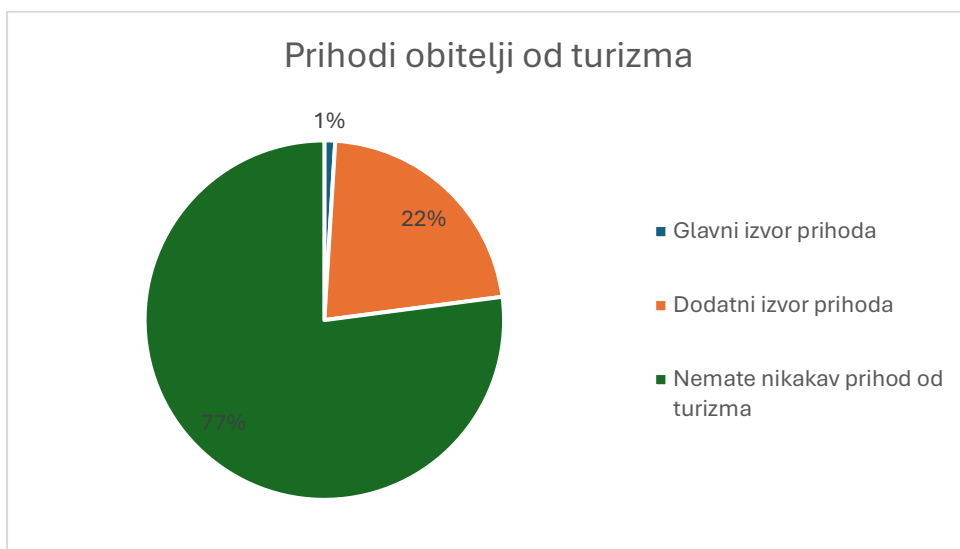
Utjecaj turizma na prikladnost javnog prostora

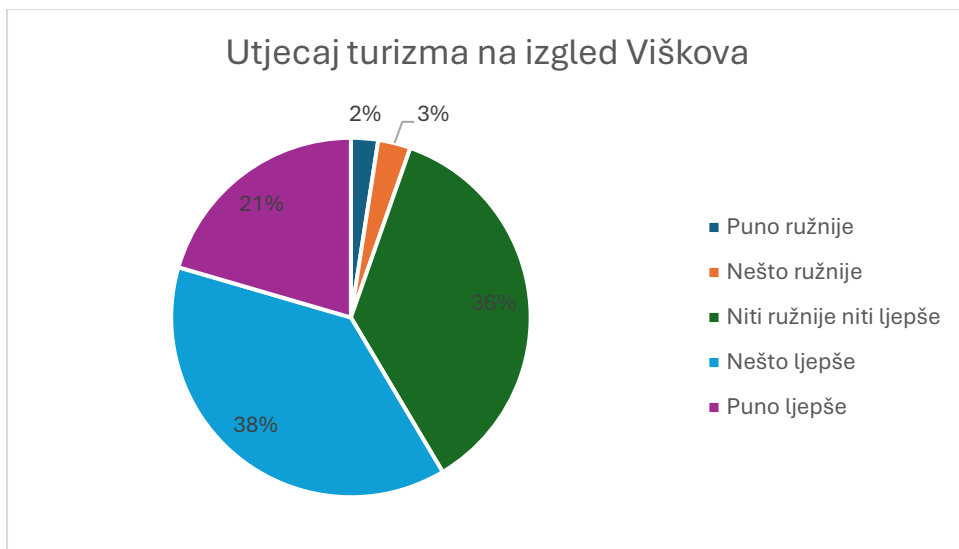
Graf 29. Utjecaj turizma na prikladnost javnog prostora potrebama građana

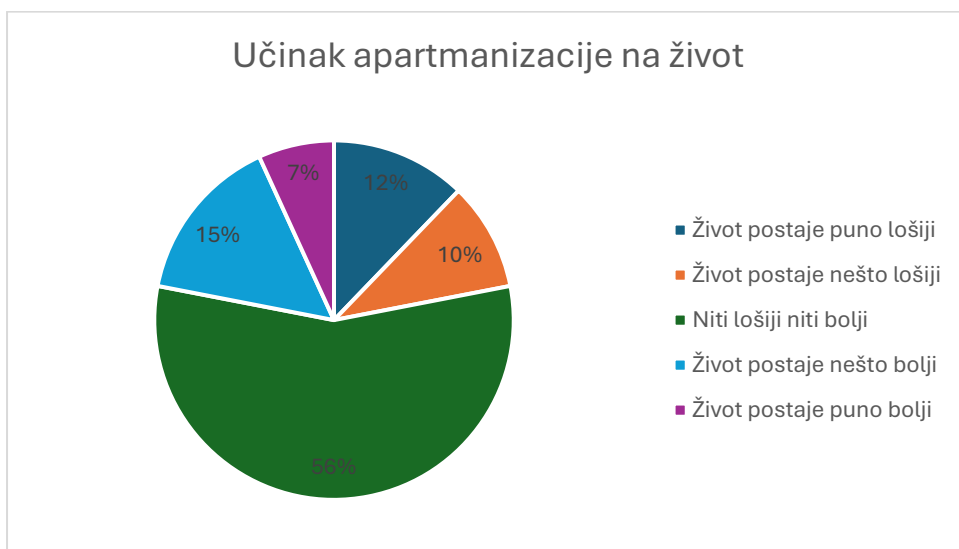
Graf 30. Sveukupno zadovoljstvo razvojem turizma

Graf 31. Prihodi obitelji od turizma

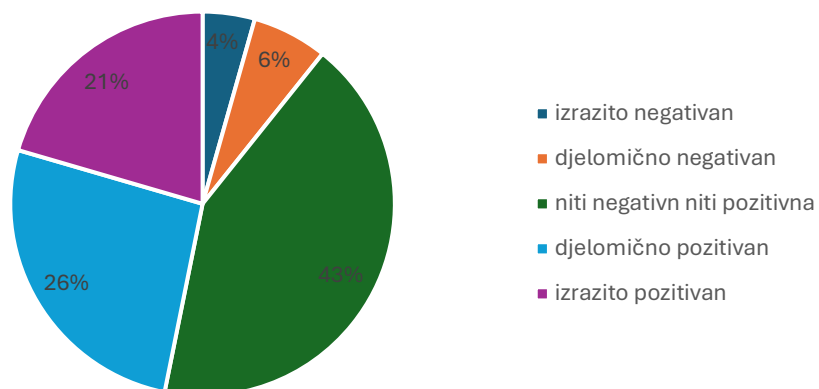

Graf 32. Utjecaj turizma na izgled Viškova

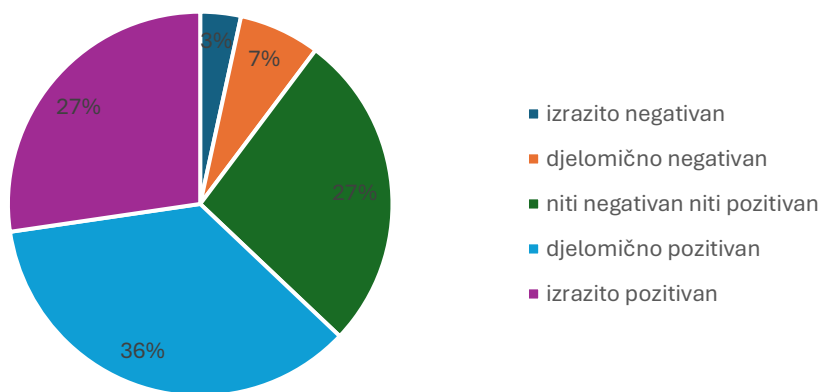
Graf 33. Učinak apartmanizacije na život stanovnika Viškova

Utjecaj turizma na autentičnost Viškova

Graf 34. Utjecaj turizma na autentičnost Viškova

Utjecaj turizma na očuvanje tradicije i kulture

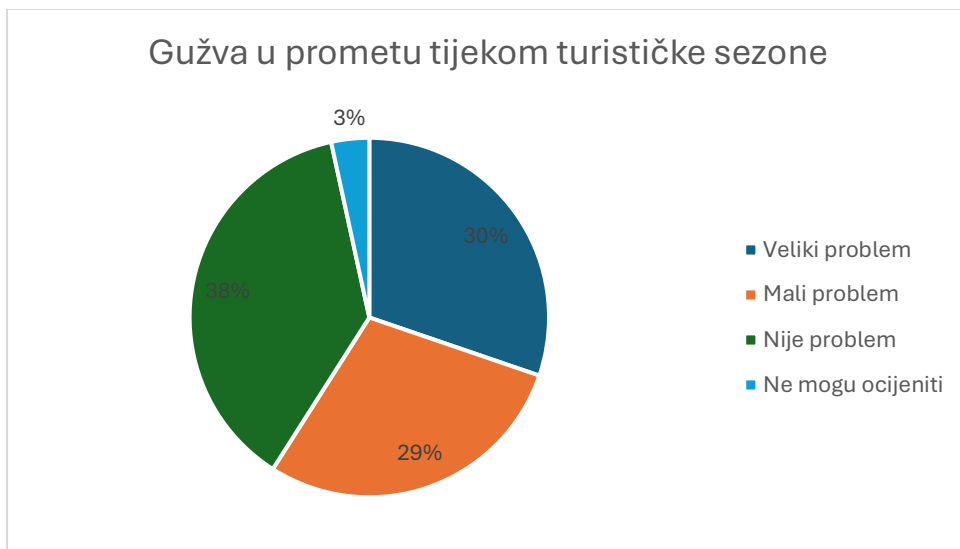
Graf 35. Utjecaj turizma na očuvanje tradicije i kulture

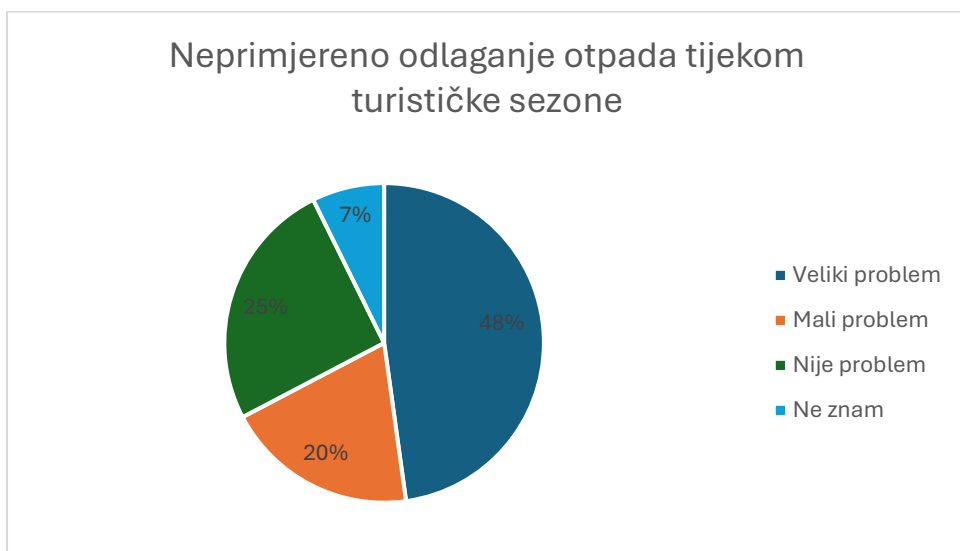
Graf 36. Stres uzrokovan turizmom

Graf 37. Osjećaj gubitka kontrole nad životom

Graf 38. Gužva u prometu tijekom sezone

Graf 39. Odlaganje otpada tijekom turističke sezone

POKAZATELJI ODRŽIVOSTI DESTINACIJE

U skladu s odredbama Zakona o turizmu te s Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, ovaj Plan upravljanja destinacijom Viškovo temelji se na sustavnom mjerenju i praćenju održivosti destinacije. Pokazatelji održivosti služe kao zajednički jezik i upravljački kompas: omogućuju da na objektivan, usporediv i transparentan način pratimo kako turizam utječe na lokalno gospodarstvo, okoliš, društvo i kulturu, te koliko učinkovito upravljamo tim utjecajima. Za Viškovo — brzorastuću prigradsku općinu u neposrednom zaleđu Rijeke, sa snažnim osloncem na kvalitetu života stanovnika i bogatom tradicijom — pokazatelji su ključni alat za usklađivanje svakodnevice zajednice s razvojem posjetiteljskih sadržaja.

U okviru Plana definiraju se obvezni pokazatelji propisani Pravilnikom te specifični utemeljeni na analizi početnog stanja i usklađeni s razvojnim smjerom Viškova. Ovo će Viškovu omogućiti da pravodobno uoči rizike i prilike, postavi realne ciljeve i prati napredak kroz ciklus planiranja, provedbe i poboljšanja.

Metodološki okvir počiva na smjernicama i izračunima Ministarstva turizma i sporta, uz oslanjanje na standardizirane upitnike i sekundarne izvore podataka. Podatke prikupljaju i integriraju Turistička zajednica Općine Viškovo i nadležna tijela (statističke i administrativne baze, komunalna i javna poduzeća, obrazovne i kulturne ustanove), a redovita istraživanja stavova lokalnog stanovništva te zadovoljstva posjetitelja provode se prema nacionalno usklađenim instrumentima, radi usporedivosti na razini države.

Pokazatelji postaju temelj transparentnog upravljanja destinacijom: daju vjerodostojnu sliku stanja, pomažu postaviti pragove prihvatnih kapaciteta, usmjeravaju ulaganja i programe, te omogućuju da razvoj turizma u Viškovu ostane mjerljivo održiv — u korist stanovnika, turista i gospodarstva općine.

Redni broj	Pokazatelj	Vrijednost
1.	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	2,28 (kolovoz, 2024.)
2.	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom - Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji u (%)	26 %
3.	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji - Indeks zadovoljstva u (%)	80 %
	Neto spremnost na preporuku u (%)	-2,9 %
4.	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	44 %
5.	Broj organiziranih turističkih ambulanti	0 (2025.)

Tablica 8. Obavezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

Redni broj	Pokazatelj	Vrijednost
6.	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)	Podaci nisu dostupni
7.	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)	12,39
8.	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)	Nema zaštićenih područja (2025.)
9.	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije u %	-1399,58
10.	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika Omjer implementiranih aktivnosti i ukupnog broja aktivnosti	DA 39 %

Tablica 9. Pokazatelji okolišnih aspekata održivosti

Redni broj	Pokazatelj	Vrijednost
11.	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem	1312 (2024.)
12.	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	8,6 (2024.)
13.a	Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	192 zaposlena prosječno mjesečno (2024.)
13.b	Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih (%) (2023.)	Prosječno mjesečno 5 % (2024.)
14.	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	9.048.717 € (2023.)

Tablica 10. Pokazatelji ekonomskih aspekata održivosti

Redni broj	Pokazatelj	Vrijednost
15.	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (kolovoz, 2025.)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zaštićena kulturna dobra - 6 ▪ Zaštićena prirodna područja: 0
16.	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom	

Tablica 11. Pokazatelji upravljanja destinacijom

Redni broj	Pokazatelj	Vrijednost
17.	Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS	83 (2024.)

Tablica 12. Pokazatelji prostornih aspekata održivosti

SWOT ANALIZA

SWOT analiza, najpoznatiji marketinški alat, predstavlja ključni element u procesu strateškog planiranja razvoja turizma jer omogućuje sustavno sagledavanje unutarnjih i vanjskih čimbenika koji utječu na njegov razvoj. Ona objedinjuje spoznaje prikupljene u svim prethodnim analizama — od resursne osnove, infrastrukture, ponude i komunikacijskih aktivnosti, do percepcije lokalnih dionika i tržišnih kretanja. Kroz identifikaciju snaga (strengths), slabosti (weaknesses), prilika (opportunities) i prijetnji (threats) stvara se osnova za definiranje strateškog pravca i prioriteta razvoja destinacije. U slučaju Viškova, SWOT analiza polazi od specifičnog položaja destinacije unutar riječkog prstena — prostora koji spaja gradsko urbano okruženje s prirodnim i kulturnim vrijednostima zaleđa. Snage Viškova proizlaze iz bogate nematerijalne baštine, aktivne lokalne zajednice i razvijene sportsko-rekreativne infrastrukture, dok su slabosti vidljive u nedostatku hotelskog smještaja, visokoj sezonalnosti i ograničenoj digitalnoj prisutnosti. S druge strane, prilike se otvaraju kroz diversifikaciju ponude, povezivanje s okolnim destinacijama i razvoj održivih oblika turizma, dok prijetnje uključuju snažnu konkurenciju Kastva, Jelenja i Čavla te moguće infrastrukturne i prostorne pritiske. SWOT matrica stoga nije samo analitički prikaz postojećeg stanja, nego i temeljni alat za oblikovanje budućih razvojnih odluka, mjera i projekata koji će Viškovo pozicionirati kao prepoznatljivu, održivu i uključivu destinaciju.

Snage (Strengths)

- 4 autohtona nematerijalna dobra na UNESCO listi
- Kuća halubajkega zvončara
- razvijene i uređene šetnice i biciklističke staze, servis HALUbike
- cjelogodišnje manifestacije
- dobra sportsko-rekreativna infrastruktura: nogometni stadion, boćališta, sportska dvorana, fitness parkovi
- autohtonost lokalne kuhinje
- aktivna lokalna zajednica, jaka civilna scena
- dobra prometna povezanost (blizina autoceste, javni prijevoz)
- povoljan zemljopisni položaj: blizina Slovenije, Italije i Austrije
- sigurnost destinacije
- nova destinacija – prostor za inovacije i razvoj
- ljubaznost domaćina u obiteljskom smještaju.

Slabosti (Weaknesses)

- nepostojanje hotelskog i kamping smještaja
- visok udio nekomercijalnog smještaja
- visoka sezonalnost noćenja
- nedovoljno aktivnih OPG-ova s ponudom lokalnih proizvoda
- nedovoljno razvijen gastro brend s autohtonom lokalnom kuhinjom
- Marišćina i Sovjak
- devastacija prostora i neuređeni okoliš
- nedovoljno parking mjesta
- infrastrukturni dugotrajni radovi
- inertnost turističkih dionika
- slaba vidljivost obrta i firmi u obiteljskim kućama
- nepovezane šetnice
- slaba dostupnost za osobe s invaliditetom.

Prilike (Opportunities)

- blizina jakih emitivnih regionalnih tržišta
- trend rasta interesa za outdoor i kulturni turizam
- blizina Rijeke i Opatije
- povezivanje s lokalnim destinacijama u pakete ponude
- EU fondovi i nacionalni projekti za turizam, okoliš i digitalizaciju
- digitalni kanali i platforme – globalni trend rasta online rezervacija i promocije putem društvenih mreža
- rast interesa za kratke odmore i “workation” trend – blizina velikih urbanih tržišta (Zagreb, Ljubljana, Trst).

Prijetnje (Threats)

- zaostajanje za konkurencijom (gastro i kultura – Kastav, outdoor – Jelenje i Čavle)
- pad standarda na glavnim emitivnim tržištima
- globalna kriza (recesije, ratovi)

- ekološke prijetnje i zagađenje
- prekomjerna urbanizacija, pritisak na komunalnu infrastrukturu
- gubitak zelenih površina i devastacija prostora
- nereguliran privatni smještaj
- pad interesa stanovništva za očuvanje lokalne baštine
- nedostatak političke podrške i dugoročnih ulaganja
- nespremnost destinacije za trendove održivosti i digitalizaciju
- negativni demografski trendovi i nedostatak radne snage za turizam.

OPĆA NAČELA I CILJEVI TURIZMA

Razvoj turizma u Viškovu temelji se na načelima održivosti, uključivosti, autentičnosti i kvalitete života stanovnika. Turizam se ne promatra kao samostalan gospodarski sektor, već kao integrirani dio lokalnog razvoja koji pridonosi jačanju lokalnog gospodarstva i očuvanju identiteta.

Viškovo, kao destinacija u neposrednom zaleđu urbane Rijeke, ima ograničene prostorne resurse, ali snažan nematerijalni i autohtoni kapital – tradiciju Halubajskih zvončara, glazbeno nasljeđe Ivana Matetića Ronjgova, živu zajednicu s autohtonim obilježjima i očuvan krajolik. Upravo ti elementi predstavljaju temelj na kojem se gradi turizam po mjeri zajednice, s naglaskom na doživljaje, baštinu i prirodu.

Temeljna vrijednosna načela koja usmjeravaju razvoj turizma u Viškovu su:

1. Održivost i odgovornost – turizam mora doprinosti ravnoteži između gospodarskog razvoja, zaštite okoliša i kvalitete života stanovnika. Razvoj se usmjerava prema smanjenju sezonalnosti, očuvanju prirodnih resursa te poticanju zelenih i energetski učinkovitih praksi.
2. Uključivost – svi dionici, od lokalne samouprave i turističkih subjekata do udruga i građana, aktivno sudjeluju u planiranju i provedbi turističkih projekata. Turizam se razvija kao zajednička odgovornost i prilika za jačanje lokalnog identiteta.
3. Autentičnost i identitet – Viškovo gradi svoju prepoznatljivost na nematerijalnoj baštini, lokalnim manifestacijama, gastronomiji i tradicijskim pričama. Autentičnost se smatra glavnim čimbenikom konkurentnosti destinacije.
4. Kvaliteta i inovativnost – poticanje inovacija, digitalnih rješenja i kreativnih pristupa u promociji, interpretaciji i upravljanju destinacijom, uz stalno podizanje kvalitete smještaja, usluga i doživljaja.
5. Dostupnost i pristupačnost – Viškovo se razvija kao inkluzivna destinacija u kojoj su turistički sadržaji, informacije i usluge dostupni svim skupinama, uključujući osobe s invaliditetom, starije osobe i obitelji s djecom.
6. Suradnja i povezanost – razvoj turizma Viškova temelji se na suradnji s okolnim destinacijama (Rijeka, Kastav, Grobnik, Kvarner) kroz zajedničke projekte, rute i brendiranje regije.
7. Očuvanje prostora i baštine – prostor Viškova promatra se kao ograničen, ali dragocjen resurs. Svi budući projekti moraju poštovati prostorne i infrastrukturne kapacitete te zaštitu krajolika kao i lokalnu arhitekturu i vrijednosti.

Ovim se načelima Viškovo opredjeljuje za model turizma zajednice (community-based tourism), u kojem je stanovnik istodobno čuvar identiteta i aktivni sudionik turističkog doživljaja. Takav pristup osigurava da razvoj turizma ne narušava lokalni karakter, nego ga osnažuje – stvarajući dugoročno održivu, prepoznatljivu i gostoljubivu destinaciju.

Razvoj turizma polazi od potrebe da se turizam uskladi s prostornim, društvenim i gospodarskim karakteristikama Viškova te da doprinese kvaliteti života stanovnika, a ne da je narušava. Turizam se promatra kao dopunska, ali strateški važna djelatnost koja povezuje baštinu, prirodne vrijednosti i suvremene sadržaje. Uspostavom jasnih i realnih razvojnih ciljeva želi se postići dugoročno prepoznatljiv, organiziran i otporan turistički sustav. Slijedom toga definirani su opći ciljevi razvoja turizma koji daju okvir za sve buduće prioritetne aktivnosti i mjere u razdoblju obuhvaćenom ovim Planom.

1. Osigurati održiv i uravnotežen razvoj turizma

Turizam Viškova treba se razvijati u skladu s nosivim kapacitetima prostora i kvalitetom života stanovnika, uz racionalno korištenje resursa, očuvanje okoliša i odgovorno planiranje novih sadržaja.

2. Očuvati i afirmirati lokalni identitet i baštinu

Turizam treba jačati prepoznatljivost Viškova kroz tradiciju, običaje, nematerijalnu baštinu i suvremeno kulturno stvaralaštvo, čime se čuva autentičnost i povezanost zajednice s njezinim nasljeđem.

3. Poticati razvoj raznovrsne i kvalitetne turističke ponude

Potrebno je razvijati selektivne oblike turizma (kulturni, izletnički, outdoor, edukativni, gastro) koji obogaćuju iskustvo posjetitelja i doprinose ravnomjernom razvoju tijekom cijele godine.

4. Jačati suradnju, koordinaciju i kapacitete dionika u turizmu

Cilj je unaprijediti sustav upravljanja destinacijom kroz aktivno uključivanje lokalne zajednice, turističkih subjekata, civilnog sektora i javnih institucija te poticanje partnerstva i zajedničkog planiranja.

5. Povećati prepoznatljivost i konkurentnost destinacije

Viškovo treba razvijati jasnu tržišnu poziciju kao održiva, autentična i gostoljubiva destinacija u zaleđu Rijeke, kroz modernu komunikaciju, digitalne alate i povezivanje s regionalnim brendovima.

6. Unaprijediti pristupačnost turističkih sadržaja

Razvoj turizma treba biti podržan kvalitetnom prometnom, komunalnom i digitalnom infrastrukturom pristupačnom za sve skupine korisnika, uključujući osobe s invaliditetom.

OBLIKOVANJE STRATEŠKOG PRAVCA I PRIORITETA

Na temelju analize postojećeg stanja, vrijednosnih načela i utvrđenih općih ciljeva, oblikovan je strateški pravac razvoja turizma Viškova i definirana su prioritetna područja djelovanja. Cilj je usmjeriti razvoj turizma prema održivosti, raznolikosti i konkurentnosti, uz osiguranje ravnoteže između gospodarskog napretka, očuvanja resursa i kvalitete života lokalnog stanovništva.

Strateški pravac turizma Viškova polazi od prepoznatljivog lokalnog identiteta i želje da se općina pozicionira kao destinacija aktivnog, kulturnog i zelenog odmora u neposrednoj blizini urbanog središta Rijeke te se temelji na postizanju konkretnih rezultata u području kulturne, prirodne i gastronomske valorizacije, u skladu s definiranim ciljevima Plana. Fokus nije na masovnom turizmu, nego na selektivnim oblicima koji integriraju prirodne, kulturne i društvene posebnosti Viškova te potiču suradnju i zajedništvo lokalne zajednice.

Razvojni pristup Viškova temelji se na načelima održivog i uključivog turizma, s naglaskom na racionalno korištenje prostora, očuvanje okoliša, digitalnu transformaciju, inovativne modele upravljanja i aktivno uključivanje građana.

Strateški prioritet 1: Turistička valorizacija kulturne baštine

Viškovo raspolaže vrijednim kulturnim resursima koji još uvijek nisu u potpunosti turistički prepoznati i integrirani u ponudu.

Prioritet je stavljanje kulturne baštine u funkciju turizma kroz uređenje i jačanje interpretacijskih točaka, manifestacija i ustanova. Poseban naglasak stavlja se na turističko osnaživanje Ustanove Ivan Matetić Ronjgov kao središta kulturnog identiteta i glazbene baštine, ali i na dodatnu promociju Halubajskih zvončara i vrijednih ambijentalnih cjelina kao i na razvoj povezane mreže ključnih kulturnih punktova te jačanje kreativnih i umjetničkih programa koji proizlaze iz lokalne tradicije. Prioritet je očuvanje, interpretacija i suvremena prezentacija kulturne baštine, ali i stvaranje novih kulturnih sadržaja i manifestacija koji će produžiti sezonu i povećati privlačnost destinacije.

Strateški prioritet 2: Turistička valorizacija prirodne baštine i održivo upravljanje prostorom

U području prirodnih resursa potrebno je dodatno valorizirati prostore prirode pogodne za dodatne oblike turizma, rekreacijske prostore, pješačke i biciklističke rute te vidikovce kao integralni dio turističkog doživljaja. Potrebno je nastaviti s radom na uređenju i interpretaciji prirodnih vrijednosti, uz razvoj interaktivnih digitalnih interpretacijskih sadržaja, tematskih staza i prepoznatljivih ekoturističkih proizvoda, kako bi se prirodni resursi ne samo zaštitili, nego i doživjeli kroz nove aktivnosti.

Pri tome treba voditi brigu o održivom gospodarenju prostorom i resursima te o očuvanju prepoznatljivosti prirodnih krajobraza, uz primjenu ekoloških i energetske standarda.

Strateški prioritet 3: Turistička valorizacija lokalne gastronomije

Strateški prioritet usmjeren je na razvoj gastronomskih doživljaja, manifestacija i programa koji se odvijaju izvan glavne turističke sezone. Cilj je smanjiti izraženu sezonalnost te povećati atraktivnost destinacije tijekom cijele godine. Time se osigurava ravnomjerniji prostorni i vremenski raspored turističkih aktivnosti, povećava lokalna potrošnja i produljuje prosječno trajanje boravka gostiju.

Ključni element je jačanje gastronomske ponude utemeljene na lokalnim namirnicama, tradicijskim jelima i suvremenim interpretacijama autohtonih okusa. Cilj je razvoj prepoznatljivog lokalnog gastro programa, uključujući edukativne radionice i tematske 'Okuse Halubja', kao i stvaranje gastro punktova integriranih u outdoor rute.

Kroz zajedničke projekte, edukacije, digitalnu komunikaciju i razvoj brendiranih lokalnih proizvoda potrebno je povezati ugostitelje, OPG-ove, male proizvođače, manifestacije i ostale dionike u jedinstven gastronomski koncept. Takav koncept pozicionira Viškovo kao autentično gastro odredište riječkog zaleđa, ističući kvalitetu, održivost i posebnosti lokalne kuhinje.

Uključivanje gastronomije u kulturne programe, outdoor aktivnosti i tematske rute dodatno povećava atraktivnost i cjelovitost ukupne ponude. Posebno je važno stvaranje integriranih turističkih proizvoda koji povezuju gastronomiju s prirodnim, kulturnim i rekreativnim sadržajima te time privlače različite ciljne skupine posjetitelja.

Također, potrebno je snažnije usmjeriti promociju prema tržištima koja putuju izvan sezone (Njemačka, Austrija, Slovenija), kao i poticati kratke boravke i vikend posjete domaćih gostiju, posebno obitelji i aktivnih putnika. Razvoj tematskih gastro vikenda, sezonskih menija, edukativnih tura i „farm-to-table“ iskustava dodatno doprinosi stvaranju prepoznatljive i održive turističke ponude.

Strateški prioritet 4: Podizanje kvalitete i raznovrsnosti smještajnih kapaciteta

Viškovo raspolaže značajnim udjelom nekomercijalnog smještaja te manjim brojem kategoriziranih objekata. Prioritet je potaknuti vlasnike na kategorizaciju smještajnih jedinica, osigurati savjetodavnu i tehničku podršku te unaprijediti kvalitetu postojećih kapaciteta. Poticati će se razvoj manjih obiteljskih smještajnih jedinica, pansiona i kuća za odmor, uz stvaranje standarda kvalitete i prepoznatljivog identiteta ponude. Dodatni potencijal predstavlja razvoj boutique i tematskih objekata – obiteljskih, pet friendly, sportskih ili wellness orijentiranih – koji mogu doprinijeti diferencijaciji i podizanju konkurentnosti turističke ponude Viškova. U destinaciji ne postoji niti jedan manji hotel, što

predstavlja ozbiljan tržišni nedostatak i ograničava mogućnost razvoja cjelogodišnjih turističkih proizvoda. Izgradnja manjeg hotela kapaciteta 20–40 soba stvorila bi preduvjet za razvoj kulturnog, outdoor i gastronomskog turizma kroz organizirane programe, studijska putovanja i specijalizirane ture. Hotel bi imao važnu ulogu u podizanju profesionalnih standarda destinacije i poticanju ulaganja u smještaj višeg razreda.

Strateški prioritet 5: Uključivanje lokalne zajednice i razvoj kapaciteta TZ-a

Turizam Viškova razvija se kao zajednički projekt lokalne zajednice. Prioritet je poticanje aktivnog sudjelovanja stanovnika, udruga, kulturnih ustanova i poduzetnika kroz edukacije, radionice, zajedničke projekte, mini natječaje za projekte civilnog društva i slične oblike uključivanja. U planu je uspostava modela zajedničkog planiranja i volonterskih programa koji doprinose očuvanju baštine, prirode i organizaciji događanja. Takav pristup doprinosi stvaranju motivirane zajednice koja upravlja vlastitim turističkim razvojem, smanjuje pritiske i jača osjećaj pripadnosti destinaciji.

U tom kontekstu, važno je sustavno jačati kapacitete Turističke zajednice Viškova kao ključnog koordinatora i pokretača razvoja destinacije. TZ Viškovo treba imati organizacijske, stručne i kadrovske preduvjete za učinkovito planiranje, provedbu i praćenje projekata te koordinaciju suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora.

Prioritet je unaprijediti kompetencije zaposlenika TZ-a kroz kontinuirane edukacije, digitalnu transformaciju poslovanja i suradnju s regionalnim i nacionalnim institucijama, čime se osigurava profesionalno, transparentno i održivo upravljanje destinacijom.

Strateški prioritet 6: Brendiranje, pozicioniranje, promocija i digitalna transformacija

Modernizacija komunikacije i jačanje digitalne prisutnosti ključni su za veću vidljivost Viškova kao samostalne, ali i integralne destinacije riječkog prstena.

Prioritet obuhvaća izradu digitalne mape turističkih sadržaja, sustavno korištenje društvenih mreža, razvoj promotivnih kampanja te aktivnu integraciju u regionalne marketinške projekte.

Naglasak je na pozicioniranju Viškova kao outdoor, kulturne i gastronomske oaze riječkog zaleđa te na razvoju suvremenih digitalnih alata za informiranje i rezervaciju. Pozornost također treba posvetiti razvoju i brendiranju ključnih tematskih turističkih proizvoda, podizanju digitalnih kompetencija dionika te uvođenju standardiziranog sustava praćenja digitalnih komunikacija.

Potrebno je unaprijediti online prisutnost i dostupnost informacija, poticati digitalizaciju privatnog smještaja i ugostiteljstva te razvijati inovativne alate za promociju, poput virtualnih tura, digitalnih vodiča i aplikacija s elementima proširene stvarnosti.

Jačanjem brenda Viškova kao dijela riječkog prstena, ali s jasno izraženim lokalnim identitetom, stvara se temelj za dugoročno pozicioniranje i tržišnu konkurentnost destinacije.

Kroz ovih 6 strateških prioriteta provlači se intenziviranje suradnje s destinacijama riječkog prstena kroz zajedničke projekte, promotivne kampanje i tematske rute. Umrežavanje omogućuje zajednički nastup na tržištu i stvara dodanu vrijednost za sve sudionike. To uključuje razvoj integriranog outdoor koridora, zajedničkih proizvoda i godišnjih projekata s destinacijama riječkog prstena te sustavne modele međusobnog uključivanja turističkih atrakcija. Zajedničkim nastupom na tržištu i međusobnim povezivanjem, Viškovo učvršćuje svoju poziciju kao aktivni dio riječkog prstena, ali i kao samostalna, prepoznatljiva destinacija koja doprinosi ukupnoj atraktivnosti regije.

Definirani strateški prioriteti predstavljaju okvir za izradu operativnog dijela Plana, u kojem će se detaljno razraditi mjere, projekti, pokazatelji i nositelji provedbe.

Time se osigurava sustavan i realno ostvariv razvoj turizma Viškova u sljedećem planskom razdoblju, u skladu s njegovim identitetom i prostornim ograničenjima, ali i s potencijalima koji ga čine jedinstvenim dijelom riječkog zaleđa.

IDENTIFICIRANJE CILJEVA

U skladu sa strateškim usmjerenjem Viškova i definiranim prioritetima, utvrđeni su ciljevi za razdoblje obuhvaćeno Planom upravljanja. Ciljevi su usklađeni sa Smjernicama Ministarstva turizma i sporta te odražavaju razvojne potrebe destinacije, ključne resurse, očekivanja lokalne zajednice i smjer održivog upravljanja. Ciljevi proizlaze iz analize stanja, vrijednosnih načela te strateškog pravca definiranog u prethodnom poglavlju, a predstavljaju temelj za operativnu razradu mjera i aktivnosti.

Svi ciljevi definirani su kao rezultati, a ne aktivnosti, te su povezani s pojedinim strateškim prioritetima.

Ciljevi za strateški prioritet 1: Turistička valorizacija kulturne baštine

- 1.A. Povećati vidljivost kulturne baštine Viškova kao temeljnog identiteta destinacije, s naglaskom na glazbenu, tradicijsku i nematerijalnu baštinu
- 1.B. Ustanovu Ivan Matetić Ronjgov razviti u suvremeni interpretacijski centar
- 1.C. Uspostaviti povezanu mrežu ključnih kulturnih punktova (KHZ, Rodna kuća IMR, rodna kuća braće Baštijan, Delavska katedra, Halubajska zora, ruralna cjelina Brnasi) kroz koherentnu interpretaciju i zajedničku turističku prezentaciju
- 1.D. Povećati broj posjetitelja kroz stvaranje doživljaja.

Ciljevi za Strateški prioritet 2: Turistička valorizacija prirodne baštine uz održivo upravljanje prostorom

- 2.A. Očuvati ključne prirodne cjeline Viškova i zaštititi ih od nekontroliranog širenja izgrađenih zona
- 2.B. Urediti, interpretirati i turistički valorizirati postojeće šetnice i staze, vidikovce, mjesta odmora i prirodne mikro-lokacije
- 2.C. Unaprijediti infrastrukturu biciklističkih ruta i povezati ih s gastronomskim točkama
- 2.D. Planiranje, zaštita i uređenje Park šume Plešivac
- 2.E. Kreirati tematske staze koje povezuju prirodu i identitet Viškova – flora i fauna.

Ciljevi za Strateški prioritet 3: Turistička valorizacija lokalne gastronomije

- 3.A. Kreirati novo gastronomsko događanje izvan sezone, što će doprinijeti i očuvanju halubajske kuhinje
- 3.B. Stvoriti jedinstveni lokalni gastro program "Okusi Halubja" kao prepoznatljiv brend.

Ciljevi za Strateški prioritet 4: Podizanje kvalitete i raznovrsnosti smještajnih kapaciteta

- 4.A. Unaprijediti kvalitetu smještaja kroz standardizaciju i savjetovanje
- 4.B. Pripremiti preduvjete i poticati investiciju u manji hotel
- 4.C. Razviti diverzificiranu ponudu smještajnih objekata u skladu s trendovima potražnje
- 4.D. Povećati tržišnu vidljivost pružatelja smještaja kroz digitalne kanale.

Ciljevi za Strateški prioritet 5: Uključivanje lokalne zajednice i razvoj kapaciteta TZ-a

- 5.A. Osnažiti uključivanje stanovnika, udruga, ustanova i privatnog sektora u oblikovanju i realizaciji turističkih sadržaja
- 5.B. Podignuti razinu stručnih kompetencija dionika kroz kontinuirane edukacijske programe
- 5.C. Ojačati kapacitete Turističke zajednice Viškova kao koordinatora razvoja turizma
- 5.D. Uspostaviti održiv model volonterskih programa koji doprinose očuvanju prirode, baštine i organizaciji događanja.

Ciljevi za Strateški prioritet 6: Brendiranje, pozicioniranje, promocija i digitalna transformacija

- 6.A. Ojačati prepoznatljivost Viškova kao outdoor, kulturne i gastro destinacije riječkog zaleđa kroz brendiranje i pozicioniranje na regionalnom, nacionalnom i međunarodnim tržištima
- 6.B. Razviti i brendirati ključne tematske proizvode kao nositelje brenda Viškova
- 6.C. Uvesti interaktivne digitalne alate za interpretaciju na terenu
- 6.D. Uvesti standardiziran sustav praćenja i evaluacije digitalnih komunikacijskih aktivnosti

MJERE I AKTIVNOSTI

Strateški prioritet 1: Turistička valorizacija kulturne baštine

Cilj 1.A.

Povećati vidljivost kulturne baštine Viškova kao temeljnog identiteta destinacije, s naglaskom na glazbenu, tradicijsku i nematerijalnu baštinu

1.A.1 Donošenje Operativnih smjernica za provedbu Strateškog plana kulturnog turizma

Postojeće Kulturno vijeće, u suradnji s Općinom i Turističkom zajednicom, trebalo bi pripremiti Operativne smjernice za provedbu ciljeva i aktivnosti Strateškog plana kulturnog turizma Viškova kao i kontinuirano predlagati godišnje planove aktivnosti. Te dokumente zatim bi trebali službeno usvojiti Općina Viškovo i/ili Turistička zajednica Viškova. U Kulturno vijeće je potrebno uključiti predstavnike turističkog sektora, predstavnike ostalih ustanova u kulturi te predstavnika Općine Viškovo, kako bi se osigurala bolja povezanost kulture i turizma.

Nositelji: Članovi Kulturnog vijeća Općine Viškovo, Općina Viškovo, TZ općine Viškovo, sve udruge i javne ustanove na području Općine Viškovo

Rok provedbe: lipanj, 2026., a godišnji planovi kontinuirano

1.A.2. Implementirati identitetske elemente iz Kulturne strategije u turističku promociju

Koristiti već definirane identitetske motive iz Kulturne strategije kao glavne vizualne i sadržajne elemente u svim komunikacijskim materijalima, turističkim kampanjama, manifestacijama i uređenju javnih prostora kod realizacije, izgradnje ili rekonstrukcije.

Nositelji: TZ Viškovo, dizajneri, Kulturno vijeće, udruge i javne ustanove

Rok provedbe: kontinuirano

1.A.3. Intenziviranje digitalnog marketinga i storytellinga o kulturnoj i nematerijalnoj baštini

Kreirati seriju digitalnih priča (kratki video formati, foto eseji, mini-dokumentarci) o ključnim elementima kulturne i nematerijalne baštine Viškova. Uvesti AR i VR elemente u interpretaciju sukladno mogućnostima financiranja (npr. ophod Halubajskih zvončara, zvučne kulise dvoglasja tijesnih intervala), postaviti QR kodove na lokacijama te razviti audio vodiče i multimedijske sadržaje za tumačenje zvončarske tradicije, suhozidne gradnje i mediteranske prehrane.

Nositelji: TZ Viškovo, kreatori sadržaja i aplikacija

Rok provedbe: kontinuirano

1.A.4. Poticati organizaciju edukacija za vještine nematerijalne baštine

Poticati organizaciju radionica i tečajeva za edukaciju lokalnog stanovništva, posebno mladih, o nematerijalnoj kulturnoj baštini Halubja. Stručnjaci i nositelji tradicije prenosit će znanje i vještine vezane uz ophod halubajskih zvončara, umijeće suhozidne gradnje, dvoglasje tijesnih intervala te mediteransku prehranu. Poseban naglasak stavit će se na uključivanje obrazovnih ustanova kako bi nove generacije postale aktivni nositelji očuvanja baštine. Programi edukacije mogu se provoditi i kroz događaje, festivale i manifestacije, pri čemu sama edukacija postaje važan doživljaj kulturnog turizma i „duha mjesta“. Time se lokalnom stanovništvu i posjetiteljima omogućuje da se na interaktivan i zanimljiv način približe nematerijalnoj baštini Viškova.

Nositelji: Općina Viškovo, Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ općine Viškovo, KHZ, Udruga Halubajski zvončari, ostale ustanove, udruge i ostali dionici povezani s nematerijalnom kulturnom baštinom

Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 1.B.

Ustanovu Ivan Matetić Ronjgov razviti u suvremeni interpretacijski centar

1.B.1. Konceptualno oblikovanje interpretacijskog centra „Kuće istarske ljestvice“ (spomen dom IMR)

Izraditi cjelovit programski, interpretacijski i multimedijски koncept „Kuće istarske ljestvice“ koji obuhvaća glazbene radionice, interaktivne instalacije, multimedijске prikaze života i rada Ivana Matetića Ronjgova, suvremenu audio-vizualnu tehnologiju i doživljajne programe za različite ciljne skupine. Ustanovu IMR potrebno je postupno transformirati u suvremeni interpretacijski centar za tradicijsku glazbu i baštinu, koji će biti krovna platforma za organizaciju programa tijekom cijele godine.

Treba izvidjeti mogućnosti kako uključiti restoran Ronjgi u interpretaciju lokalne gastronomске baštine.

Nositelj: Općina Viškovo, Ustanova Ivan Matetić Ronjgov, Ugostitelji restorana Ronjgi, Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ Općine Viškovo, muzeološki stručnjaci

Rok provedbe: 31.12.2027.

Cilj 1.C.

Uspostaviti povezanu mrežu ključnih kulturnih punktova kroz koherentnu interpretaciju i zajedničku turističku prezentaciju

1.C.1.: Uređenje lokacija i implementacija interpretacijskih elemenata za nove tematske rute

Postavljanje edukativnih ploča, storytelling panel, audio točaka, signalizacije i osnovne infrastrukture (klupe, rasvjeta, pristupi).

Nositelj: Općina Viškovo, TZ Viškovo

Rok provedbe: kontinuirano

1.C.2. Povezivanje atrakcija u tematske rute

Destinacija već radi na povezivanju UNESCO-vih dobara (npr. šetnica Zeleni put suhozida) te se planira daljnje povezivanje. Kreiranje tematskih ruta (kulturne, enogastro, outdoor, legende i mitovi) koje povezuju atrakcije.

Nositelj: Općina Viškovo, TZ Viškovo

Rok provedbe: kontinuirano

1.C.3. Uspostava interpretacijskih standarda za sve kulturne lokacije

Definirati sadržaje, infrastrukturu, interpretacijske točke, QR kodove i način brendiranja mreže kulturnih punktova. Razraditi standarde materijala, tonova, vizualnog identiteta i načina pripovijedanja kako bi kulturne lokacije imale ujednačen doživljaj.

Nositelj: TZ Viškovo, konzervatori, relevantne udruge

Rok provedbe: kontinuirano

1.C.4.: Turistička valorizacija zaštićene ruralne cjeline Brnasi – Viškovo

Ruralna cjelina Brnasi-Viškovo trenutačno se nalazi u privatnom vlasništvu. Općina je kontaktirala vlasnike jer prostor sadrži potencijal za atraktivan turistički doživljaj. Izrada projekta obnove i interpretacije cjeline s ciljem stavljanja u turističku funkciju.

Nositelji: Općina Viškovo, TZ Viškovo, vlasnici ruralne cjeline

Rok provedbe: 2029.

1.C.5. Provođenje edukacija za interpretaciju baštine

Uvesti sustavnu edukaciju novih polaznika u području interpretacije baštine, s naglaskom na interpretacijsko planiranje i interpretacijska vođenja, kako bi se autentični fenomeni „duha mjesta“ pretvorili u kvalitetne turističke doživljaje. U sklopu programa posebno razviti edukaciju o kostimiranoj interpretaciji, kojom se oživljavaju povijesne osobe i teme ključne

za kulturni turizam Viškova.

Provesti i edukaciju domaćina–interpretatora za sve davatelje usluga koji žele unaprijediti ili diversificirati svoje proizvode i usluge kroz interpretaciju baštine.

Nositelji: Općina Viškovo, Kulturno vijeće Općine Viškovo, KHZ, Ustanova IM Ronjgov, TZ Općine Viškovo, dionici razvoja kulturnog turizma

Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 1.D.

Povećati broj posjetitelja kroz stvaranje doživljaja

1.D.1. Kreiranje paketa koji spajaju više atrakcija

Izrada cjelodnevnih ili vikend programa koji integriraju posjet Kući halubajškoga zvončara, Spomen-domu IMR i lokalnim ugostiteljskim objektima te uživanje u prirodnim atrakcijama. Cilj je produljiti boravak posjetitelja i povećati potrošnju kroz integrirane kulturno–gastronomsko–outdoor pakete.

Nositelji: Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ općine Viškovo, dionici razvoja kulturnog turizma (KHZ, JU Halubajska zora, JU IMR)

Rok provedbe: kontinuirano

1.D.2. Razvoj novog kulturnog programa i događanja izvan glavne sezone.

Ključno je razvijati atraktivna događanja tijekom cijele godine kako bi se destinacija profilirana kao destinacija održivog kulturnog turizma koja će privlačiti posjetitelje, domaće i strane, tijekom svih godišnjih doba. Prijedlozi novih festivala od kojih treba odabrati jedan sukladno organizacijskom kapacitetu destinacije: Festival tradicijske glazbe, Što se kuha u Halubju ili Festival održivog življenja (vezan uz umijeće gradnje suhozida). Festivali su posebna događanja, veće produkcije, koja povezuju krajolik s načinom života te slave određenu lokalnu specifičnost, a imaju i važnu ulogu u osnaživanju zajednice. Postojeće manifestacije nužno je dodatno razvijati u okviru neke od predloženih tema.

Nositelji: Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ općine Viškovo, Općina Viškovo, dionici razvoja kulturnog turizma (KHZ, JU Halubajska zora, JU IMR), nositelji i provoditelji festivalskih aktivnosti, izvođači

Rok provedbe: kontinuirano

1.D.3. Razvoj ponude turističkih i interpretacijskih vođenja i tura

Potrebno je potaknuti kreiranje ponude programa turističkih i interpretacijskih vođenja i tura. Programe turističkih i interpretacijskih vođenja i tura razvijat će turistički vodiči i agencije, a posebnu ponudu činit će kostimirana interpretacijska vođenja i avanturističke ture koje uključuju šetnje, trčanje, biciklizam i planinarenje.

Nositelji: Kulturno vijeće Općine Viškovo, turistički vodiči, TZ općine Viškovo, zainteresirani dionici razvoja kulturnog turizma
Rok provedbe: kontinuirano

Strateški prioritet 2: Turistička valorizacija prirodne baštine uz održivo upravljanje prostorom

Cilj 2.A.

Očuvati ključne prirodne cjeline Viškova i zaštititi ih od nekontroliranog širenja izgrađenih zona

2.A.1. Izrada integrirane krajobrazno-prirodne baze Viškova (Digitalni atlas prirodnih vrijednosti)

Na temelju dostupnih podloga županijskih institucija te vlastitog terenskog istraživanja potrebno je izraditi jedinstvenu, digitalnu krajobrazno-prirodnu bazu Viškova. Baza predstavlja operativni alat za planiranje outdoor infrastrukture, zaštitu prirodnih vrijednosti i razvoj novih turističkih sadržaja. Uključuje detaljno mapiranje šumskih cjelina, potoka i vodenih lokaliteta, vrijednih krajobraznih elemenata, vidikovaca, mikro-lokacija, staza, rekreacijskih točaka, područja bioraznolikosti, NATURA 2000 elemenata, flore i faune, tradicijskih obilježja (suhozidi, stare komunikacije) te prostornih fenomena karakterističnih za halubajski krajolik. Podaci će biti objedinjeni u krajobrazno-prirodnoj bazi uz označene koordinate na karti, a sadržavat će i početne interpretacijske elemente. Izrađena baza poslužit će kao temelj za razvoj novih outdoor proizvoda, tematskih staza, uređenje prirodnih punktova, postavljanje signalizacije te zaštitu prostornih cjelina od nekontroliranog širenja izgrađenih zona.

Nositelj: Općina Viškovo, TZ Viškovo, udruga Biom, županijska ustanova za zaštitu prirode JU Priroda, relevantne udruge i volonteri, Hrvatske šume
Rok provedbe: 2029.

2.A.2. Definiranje zona zaštite i ograničavanja širenja izgrađenih površina

U suradnji s prostornim planerima postaviti jasne granice očuvanih zona i preporuke za održivo korištenje prostora u turističke svrhe.

Nositelj: Općina Viškovo, urbanisti
Rok provedbe: kontinuirano

2.A.3. Uključiti lokalnu zajednicu u brigu o prirodi i prostoru

Ojačati postojeću akciju Zelena čistka kroz program „Moje Viškovo – moja šuma“ kao godišnji ciklus volonterskih akcija čišćenja, uređenja staza, informiranja o prirodi i edukativnih programa u školama i vrtićima.

Nositelj: TZ Viškovo, KD Viškovo, škole, sve udruge, Općina Viškovo

Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 2.B.

Urediti, interpretirati i turistički valorizirati postojeće šetnice I staze, vidikovce, mjesta odmora i prirodne mikro-lokacije

2.B.1. Uređenje i opremanje šetnica i vidikovaca

Sustavno unaprijediti postojeće šetnice, biciklističke rute i vidikovce kako bi se podigla njihova doživljajna vrijednost, sigurnost i dostupnost. Mjera obuhvaća uređenje podloge, odmorišta i mikrolokacija (klupe, stolovi, koševi, stalci za bicikle), uklanjanje invazivnih biljaka te poboljšanje pristupa kako bi staze bile prilagođene različitim korisničkim skupinama (obitelji, rekreativci, seniori, posjetitelji). Dio šetnica prilagodit će se osobama s invaliditetom i starijim osobama (uređenje pristupačnih trasa, taktilni elementi, prilagođena oprema).

Nositelj: Općina Viškovo, TZ Viškovo, komunalno društvo, udruge

Rok provedbe: kontinuirano

2.B.2. Unaprjeđenje sustava interpretacije

Na području Viškova postoje uređene tematske šetnice i staze, ali lokaliteti su tek sporadično označeni dok je signalizacija kretanja minimalna. Zbog nedostatka ujednačene interpretacije i cjelovitog sustava interpretacijskih i signalizacijskih oznaka, postojeće oznake nisu u potpunosti iskoristile mogućnosti doživljaja duha mjesta. Uspostaviti standardiziran, višeslojni sustav interpretacije prirodne baštine koji omogućuje posjetiteljima bolje razumijevanje halubajskih šuma, flore, faune, geomorfoloških i tradicijskih elemenata krajolika. Mjera uključuje postavljanje novih interpretacijskih tabli na čakavskom, hrvatskom i engleskom jeziku, ujednačenog dizajna i sadržaja, te uvođenje digitalnih formata koji povećavaju doživljaj i pristupačnost. Sustav će objedinjavati fizičku interpretaciju (table, karte, oznake) i digitalnu interpretaciju (QR vodiči, audio sadržaj, mini-videi, digitalne karte i mobilne aplikacije).

Nositelj: TZ Viškovo, dobavljači digitalnih usluga, ekološke udruge

Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 2.C.

Unaprijediti infrastrukturu biciklističkih ruta i povezati ih s gastronomskim točkama

2.C.1. Unaprjeđenje infrastrukture biciklističkih ruta

Planira se cjelovito unaprjeđenje biciklističke infrastrukture kroz reviziju postojećih ruta, uključujući provjeru njihove prohodnosti, sigurnosti, kvalitete podloge i postojećih oznaka. Nakon revizije slijedi uređenje ključnih dionica kako bi rute bile sigurnije za korištenje tijekom cijele godine.

Posebna pažnja posvetit će se provjeri je li uspostavljena standardizirana, jasna i vizualno prepoznatljiva signalizacije za sve biciklističke pravce. Cilj je da rute budu jasno označene, sigurne i konkurentne na regionalnoj razini outdoor ponude.

Nositelji: TZ Viškovo, sportske udruge, drugi dionici

Rok provedbe: kontinuirano

2.C.2. Povezivanje rekreacije u prirodi s gastronomijom

Razviti integrirane „outdoor + gastro“ ponude u suradnji s lokalnim ugostiteljima, kako bi se prirodni doživljaj Viškova povezao s lokalnim okusima (piknik košare, degustacije na stazi, šumske degustacije, rute „priroda i okusi Halubja“). Istražiti mogućnosti suradnje s nekoliko postojećih OPG-a te mogućnosti aktivacije ostalih.

Nositelj: TZ Viškovo, ugostitelji, OPG-ovi, sportske udruge

Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 2.D.

Planiranje, zaštita i uređenje Park šume Plešivac

2.D.1. Zaštita šume Plešivac

Već kratkom šetnjom kroz šumu Plešivac, uočava se da se u šumi osim mnogobrojnih suhozida, skrivaju i ostatci tradicijskih kuća (Jeberinova kuća, Tonjakova kuća...). Cijelo šumsko područje valjalo bi zaštititi kako bi se spriječilo njezino krčenje i gradnja. Osim vrijednosti u smislu zelene oaze koja je dom brojnim biljnim i životinjskim vrstama, ovo je područje vrijedno i kao kulturni krajolik koji svjedoči o tradicijskom načinu života. Nužno je analizirati stanje i izraditi studiju i potrebnu dokumentaciju za zahtjev za proglašenje šume zaštićenim područjem.

Nositelji: Općina Viškovo, Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ općine Viškovo, Komunalno društvo Viškovo, dionici

Rok provedbe: 2029.

Cilj 2.E.

Kreirati tematske staze koje povezuju prirodu i identitet Viškova.

2.E.1. Razvoj tematskih staza flore i faune

Kreiranje botaničkih staza, s edukativnim i kulturnim elementima, koje predstavljaju lokalne ljekovite i medonosne biljke te rijetke endemične vrste. Organiziranje vođenih tura za skupljanje gljiva ili jestivog bilja (koje nije zaštićeno), fotografiranje flore i faune, promatranje ptica i divljih životinja u šumskim predjelima. Kreiranje lokalnih piknika, šumskih degustacija i tematskih ruta „priroda i okusi Halubja” u sklopu outdoor ruta.

Nositelj: TZ Viškovo, Kulturno vijeće Općine Viškovo, udruge iz tog područja, županijska ustanova za prirodu JU Priroda

Rok provedbe: prosinac, 2028.

Strateški prioritet 3: Turistička valorizacija lokalne gastronomije

Cilj 3.A.

Uspostaviti izvansezonsku gastro manifestaciju

3.A.1. Organizacija izvansezonske gastro manifestacije

Razviti godišnje događanje u predsezoni ili posezoni (jesenski gastro-festival, tematski vikend s degustacijama, kuhanjem uživo, tematskim radionicama i edukativnim sadržajima) radi produljenja turističke sezone i povećanja posjetiteljskog interesa. Manifestacija treba biti jasno povezana s brendom Okusi Halubja te pozicionirana u predsezoni ili posezoni.

Kroz novu manifestaciju „Baština na pijatu” aktivirati lokalna kućanstva, udruge i škole u očuvanju tradicije kroz natjecanja, kuhanja na otvorenom, prikupljanje recepata i promociju starih jela te kreirati digitalnu zbirku recepata i video radionice kojima se osigurava trajna dostupnost sadržaja i prijenos znanja.

Nositelj: TZ Viškovo, ugostitelji, kulturne udruge, OPG, chefovi, škole

Rok provedbe: 2026. prosinac

Cilj 3.B

Stvoriti jedinstveni lokalni gastro program „Okusi Halubja“ kao prepoznatljiv brend

3.B.1. Razvoj i brendiranje gastro identiteta „Okusi Halubja“

Izraditi gastronomski identitet baziran na tradicijskim lokalnim jelima i namirnicama te utemeljen na kuharici Bokunić užanci. Razviti vizualni identitet brenda, tematske jelovnike, priče o podrijetlu namirnica, gastro storytelling o halubajskoj kuhinji, definirati preporučene proizvode te sustav oznake kvalitete za ugostitelje koji rade s lokalnim namirnicama.

Nositelj: TZ Viškovo, dizajneri, ugostitelji, OPG-ovi

Rok provedbe: prosinac 2027

Strateški prioritet 4: Uređenje i podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta

Cilj 4.A.

Unaprijediti kvalitetu smještaja kroz standardizaciju i savjetovanje

4.A.1. Edukacijski ciklus za iznajmljivače

Organizirati redovite edukacije (online i uživo) o kvaliteti usluge, digitalnom marketingu, upravljanju rezervacijama, fotografiji smještaja, uređenju interijera, održivosti i standardima.

Nositelj: TZ Viškovo

Rok provedbe: kontinuirano

4.A.2. Mini vodič za vlasnike smještaja

Razviti dalje već postojeći mini vodič za vlasnike smještaja koji uključuje preporuke za uređenje, doček gostiju, lokalne informacije, storytelling o Viškovu, kulturnoj i prirodnoj baštini te personalizirane doživljaje.

Nositelj: TZ Viškovo, vlasnici smještaja

Rok provedbe. Prosinac 2027.

Cilj 4.B.

4.B.1. Priprema preduvjeta i poticanje investicije u hostel

Provesti integriranu analizu tržišnih potreba, očekivanih prihoda i profiliranja ciljnih segmenata (poslovni gosti, sportske ekipe, sudionici manifestacija, gosti kulturnog i outdoor

turizma) za planirani hostel.

Nositelji: Općina Viškovo, TZ Viškovo, vanjski konzultanti

Rok provedbe: prosinac 2029.

Cilj 4.C.

Razviti diverzificiranu ponudu smještajnih objekata u skladu s trendovima potražnje

4.C.1. Razvoj tematskog smještaja

Poticanje razvoja tematskih objekata (obiteljski, pet friendly, bike friendly, sportski, poslovni i wellness orijentirani), u skladu s prostornim mogućnostima il interesom investitora.

Identificirati potencijalne objekte i vlasnike, predložiti investicijske smjernice i pružiti stručnu podršku za preoblikovanje smještaja u tematske jedinice koje odgovaraju ciljanim tržištima.

Nositelj: TZ Viškovo, arhitekti, dizajneri interijera, investitori

Rok provedbe: prosinac 2029.

Cilj 4.D.

Povećati tržišnu vidljivost pružatelja smještaja kroz digitalne kanale

4.D.1. Edukacija i digitalizacija smještaja.

Provesti edukacije za iznajmljivače o digitalnom marketingu, online vidljivosti i korištenju rezervacijskih platformi.

Nositelji: TZ Viškovo, iznajmljivači, vanjski suradnici

Rok provedbe: prosinac 2027.

4.D.2. Unapređenje web ponude smještaja

Unaprijediti i dodatno razviti web ponudu smještaja u destinaciji koja objedinjuje sve kategorizirane smještajne jedinice u Viškovo, pruža mogućnost pretrage, uključuje fotografije, karte i poveznice na rezervacijske platforme. Web će služiti kao centralno mjesto informiranja o smještaju u Viškovo i podrška vidljivosti na tržištu.

Nositelj: TZ Viškovo, vlasnici smještaja, dobavljači IT usluge

Rok provedbe: prosinac 2027.

Strateški prioritet 5: Uključivanje lokalne zajednice i razvoj kapaciteta Turističke zajednice Viškova

Cilj 5.A.

Osnažiti uključivanje stanovnika, udruga, ustanova i privatnog sektora u oblikovanju i realizaciji turističkih sadržaja

5.A.1. Uvesti program poticanja lokalnih dionika na aktivno sudjelovanje u kreiranju turističkih sadržaja

Definirati strukturiran program uključivanja lokalnih udruga, OPG-ova, poduzetnika, škola, kulturnih ustanova, kreativaca i volontera u turističke projekte. Program omogućuje jednostavnu prijavu suradnje, jasno definirane uloge, komunikacijske kanale i modele uključivanja u manifestacije, rute i sadržaje. Provođenje radionica i zajedničkih projekata za uključivanje lokalnih dionika, poduzetnika i udruga u planiranje i provedbu turističkih projekata.

Nositelj: TZ Viškovo, udruge, škole, OPG-ovi, poduzetnici, kulturne ustanove
Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 5.B.

Podignuti razinu stručnih kompetencija dionika kroz kontinuirane edukacijske programe

5.B.1. Kontinuirane edukacije za dionike.

Organizirati stalne edukacije za sve ključne dionike (iznajmljivače, ugostitelje, udruge, vodiče, volontere) o temama poput digitalnog marketinga, održivosti, interpretacije baštine, storytellinga, razvijanja turističkih sadržaja i slično.

Nositelj: TZ Viškovo, stručni predavači, konzultanti
Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 5.C.

Ojačati kapacitete Turističke zajednice Viškova kao profesionalnog koordinatora razvoja turizma

5.C.1. Jačanje stručnih i operativnih kapaciteta TZ-a

Unaprijediti kompetencije zaposlenika TZ-a kroz kontinuirane edukacije (digitalni marketing, upravljanje projektima, interpretacija baštine, destinacijski menadžment) i digitalnu transformaciju poslovanja uključujući modernizaciju internih procesa i alata za učinkovitije

upravljanje aktivnostima. Uspostaviti suradnju s vanjskim stručnjacima i partnerima (marketinške agencije, digitalni konzultanti, projektni stručnjaci, kulturne i outdoor institucije) radi provedbe specijaliziranih zadataka koje TZ ne može obavljati internim resursima.

Nositelj: TZ Viškovo

Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 5.D.

Uspostaviti održiv model volonterskih programa koji doprinose očuvanju prirode, baštine i organizaciji događanja

5.D.1. Razvoj volonterskih programa.

Uspostava novih i jačanje postojećih modela volonterskih programa s fokusom na očuvanje suhozida, čišćenje okoliša, održavanje staza i pomoć u organizaciji manifestacija. Program uključuje edukaciju volontera, sustav prijave i koordinacije te redovite terenske aktivnosti.

Nositelji: TZ Viškovo, sve udruge, KD Viškovo, stanovnici

Rok provedbe: kontinuirano

Strateški prioritet 6: Brendiranje, pozicioniranje, promocija i digitalna transformacija

Cilj 6.A.

Ojačati prepoznatljivost Viškova kao outdoor, kulturne i gastro destinacije.

6.A.1. Izrada i implementacija ciljanih promotivnih kampanja

Razviti integrirane promotivne kampanje koje kombiniraju outdoor aktivnosti, kulturnu baštinu i gastronomiju. Kampanje će koristiti digitalne i offline kanale, uključujući TV, društvene mreže, influencer marketing, i ciljane digitalne kampanje na tržištima Slovenije, Italije, i Austrije.

Nositelj: TZ Viškovo, marketinške agencije

Rok provedbe: kontinuirano

6.A.2. Uspostava regionalnog *cross-selling* modela

Uključivanje viškovskih atrakcija u ponudu destinacija riječkog prstena kroz zajedničke itinerere, preporuke i paket-aranžmane.

Nositelj: TZ Viškovo, turističke zajednice riječkog prstena

Rok provedbe: kontinuirano

6.A.3. Nastaviti razvijati integrirane promocijske kampanje s partnerima

Nastavak suradnje u kreiranju zajedničkih promotivnih materijala, digitalnih kampanja, video serijala i zajedničke prisutnosti na sajmovima i eventima.

Nositelj: TZ Viškovo, susjedne turističke zajednice

Rok provedbe: kontinuirano

Cilj 6.B.

Razviti i brendirati ključne tematske proizvode kao nositelje brenda Viškova

6.B.1. Kreiranje zajedničke regionalne manifestacije destinacija riječkog prstena

Uspostavljanje velikog zajedničkog godišnjeg projekta, poput Festivala baštine, Regionalnog *outdoor* vikenda ili gastro festivala s destinacijama riječkog prstena.

Nositelji: sve turističke zajednice riječkog prstena

Rok provedbe: prosinac, 2029.

Cilj 6.C.

Uvesti interaktivne digitalne alate za interpretaciju na terenu

6.C.1. Razvoj digitalne karte Viškova sa svim relevantnim sadržajima

Izraditi interaktivnu digitalnu kartu koja uključuje sve kulturne, prirodne, gastronomske i smještajne sadržaje Viškova. Karta će biti dostupna online i kroz mobilne aplikacije, a treba omogućiti filtriranje sadržaja, navigaciju i poveznice na relevantne vanjske informacije.

Nositelji: TZ Viškovo, dobavljači IT usluge

Rok provedbe: prosinac 2027.

6.C.2. Poboljšati digitalnu infrastrukturu

Poširiti javne Wi-Fi zone na širi centar Viškova, ključne atrakcije i pojedine točke outdoor ruta radi poboljšanja korisničkog iskustva i digitalnih interpretacijskih sadržaja. Pozicionirati

Viškovo kao modernu i inovativnu destinaciju koja koristi digitalne tehnologije za upravljanje turizmom.

Nositelji: Općina Viškovo, TZ Viškovo

Rok provedbe: prosinac 2029.

Cilj 6.D.

Uvesti standardiziran sustav praćenja i evaluacije digitalnih komunikacijskih aktivnosti

6.D.1. Uvođenje sustava praćenja pokazatelja digitalne komunikacije

Definirati i pratiti ključne pokazatelje (posjećenost web stranica, dosezi kampanja, angažman korisnika interakcije s digitalnom kartom, konverzije prema partnerima i slično). Rezultate redovito analizirati i koristiti za optimizaciju budućih promotivnih aktivnosti.

Nositelji: TZ Viškovo, vanjski suradnici, IT stručnjaci

Rok provedbe: prosinac, 2026.

SMJERNICE I PREPORUKE ZA OPĆINU VIŠKOVO

Općina Viškovo, kao jedinica lokalne samouprave, ima ključnu ulogu u oblikovanju održivog turističkog okruženja, zaštiti kulturne i prirodne baštine te podrži lokalnim inicijativama, osiguravajući dugoročnu održivost i konkurentnost turističkog sektora. Smjernice za Općinu Viškovo izravno su povezane sa strateškim prioritetima definiranim u Planu upravljanja destinacijom. Svaka smjernica doprinosi postizanju rezultata u specifičnom području razvoja turizma, zaštite prostora i upravljanja destinacijom.

Strateško upravljanje prostorom i zaštita baštine

Općina ima primarnu odgovornost u održivom gospodarenju prostorom i zaštiti prirodnog krajolika. Nužno je zaštititi preostale prirodne cjeline postavljanjem jačih uvjeta u prostorno-planskoj dokumentaciji. Svi budući projekti moraju poštovati prostorne i infrastrukturne kapacitete te osigurati očuvanje prepoznatljivosti prirodnih krajobraza.

Ključno je aktivno sudjelovanje u definiranju zona zaštite, ograničavanju širenja izgrađenih površina, te usklađivanju uređenja prostora, javnih prostora, signalizacije i krajobrazne opreme s identitetom Viškova.

Za potrebe razvoja turizma i zaštite, ključna je izrada krajobrazne baze prirodnih vrijednosti Viškova, koja će služiti kao digitalna baza za mapiranje šuma i krajobraznih elemenata. Također, potrebno je osigurati plansku zaštitu Plešivca, uključujući proces proglašenja zaštićenim područjem i definiranje mjera očuvanja. JLS je zadužen za primjenu ekoloških i energetskih standarda te reguliranje gradnje turističkih objekata kako bi se spriječila degradacija okoliša. Turizam mora biti integriran u prostorno planiranje, osobito kroz razvoj tematskih ruta, outdoor koridora i interpretacijskih lokacija.

Kulturna baština i interpretacija

Potrebno je početi s provođenjem Strateškog plana kulturnog turizma. Općina mora ulagati u kulturnu infrastrukturu. Nužna je revitalizacija kulturno-povijesnih lokaliteta tj. objekata baštine (zaštićena ruralna cjelina Brnasi) uz poštovanje jasnih konzervatorski uvjeta.

Za podršku programima kulturne interpretacije i festivalima od interesa za lokalnu zajednicu i turizam potrebno je predvidjeti financijske instrumente. Uz to, važno je uključiti sve javne ustanove koje djeluju na području Općine Viškovo, školske i obrazovne ustanove kao trajne partnere u prijenosu nematerijalne baštine. Kreiranje tematskih ruta koje povezuju prirodne atrakcije s kulturnim također je dio strategije.

Razvoj outdoor i komunalne infrastrukture

Općina mora osigurati ulaganje u kvalitetnu turističku i komunalnu infrastrukturu. Nužno je dodatno ulagati u sustave odvodnje otpadnih voda, uređenje javnih površina, zelene zone, groblja i komunalnu čistoću.

Outdoor infrastruktura: Općina bi trebala institucionalno podržati razvoj integriranog outdoor koridora Viškovo–Kastav–Jelenje–Čavle, uključujući usklađivanje trasa i zajedničku signalizaciju. Potrebno je sustavno ulagati u održavanje šetnica, biciklističkih ruta i vidikovaca, rješavajući pritom imovinsko-pravne odnose, komunalnu opremu i sigurnosne standarde. Također se podržava stvaranje tematskih i botaničkih staza uz suradnju s ekološkim udrugama. Nužno je dugoročno upravljanje prirodnim vrijednostima.

Komunalna i prometna rješenja: Ključna je planirana komunalna infrastruktura (parkirališta, javni WC-i, rasvjeta, odmorišta) na ključnim točkama. Općina mora osigurati dosljedan razvoj pristupačne turističke i javne infrastrukture za osobe s invaliditetom. To uključuje uređenje pristupačnih staza, pločnika, parkirališta i prilaza svim ključnim atrakcijama te uklanjanje prepreka koje onemogućuju samostalno kretanje. Potrebno je osigurati postavljanje taktilnih vodiča, rampi i kontrastne signalizacije kako bi se povećala sigurnost i mobilnost osoba s različitim vrstama invaliditeta. Istodobno, važno je osigurati da manifestacijski prostori budu potpuno pristupačni, što obuhvaća pristupne putove, površine za kretanje te prilagođena mjesta za praćenje događanja.

Na interpretacijskim točkama predlaže se postaviti table s Brailleovim pismom i druge inkluzivne informacijske formate. Sve navedene mjere trebaju biti dio šireg procesa uklanjanja arhitektonskih barijera na javnim površinama i objektima u nadležnosti Općine, čime se doprinosi univerzalnom dizajnu i uključivosti svih korisnika prostora.

Digitalna transformacija i analitika

Općina mora jačati digitalizaciju usluga i ulagati u pametna rješenja. Preporučuje se uvođenje digitalne baze atrakcija Viškova s kartom kao službenog alata za turizam, upravljanje prostorom i komunikaciju, s uključenim turističkim rutama i ponudom. Potrebno je osigurati kvalitetnu digitalnu infrastrukturu, što uključuje uvođenje besplatnog interneta (Wi-Fi) na glavne atrakcije i javne prostore.

Financirati razvoj aplikacija koje potiču ekološko ponašanje, pružaju informacije o recikliranju i promoviraju održivi prijevoz te financirati i podržavati edukacijske programe za lokalno stanovništvo kako bi se povećala njihova digitalna pismenost i kompetencije za uključivanje u turističku ponudu. Ove aktivnosti izravno podupiru ciljeve digitalne transformacije destinacije definirane u Strateškom prioritetu 6.

Poticanje lokalnog gospodarstva i OPG-ova

Općina mora kreirati sustav potpora ili rasterećenja (sufinanciranje edukacija, promocija) te financijske poticaje i subvencije za OPG-ove, male proizvođače i ugostitelje koji razvijaju lokalne proizvode i održive projekte. Razvoj OPG-ova dodatno bi ojačao brendiranje 'Okusa Halubja' i integrirao lokalne proizvode u turističku ponudu.

Razvoj manjeg hotela predstavlja jedan od ključnih strateških iskoraka za Viškovo, s obzirom na ograničenu ponudu komercijalnog smještaja i rastuće potrebe različitih skupina posjetitelja. Trenutačna struktura smještaja ne omogućuje prihvat poslovnih gostiju, sportskih ekipa ili grupa, što značajno ograničava cjelogodišnji razvoj turizma. Hotel manjih kapaciteta omogućio bi stvaranje stabilne i profesionalne smještajne infrastrukture, povećanje prosječne potrošnje gostiju te otvaranje mogućnosti za organizaciju novih događanja i programa tijekom cijele godine. Općina ima važnu ulogu u prepoznavanju i prostornom planiranju potencijalnih lokacija, stvaranju jasnih uvjeta za investitore i pružanju savjetodavne podrške, čime se osigurava održiv i kvalitetan razvoj ovog ključnog kapaciteta.

Potrebno je poticati razvoj gastro identiteta Halubja kroz suradnju sa sektorima poljoprivrede, kulture i turizma.

Intersektorska suradnja

Za provedbu ovih smjernica nužna je kontinuirana međuresorna suradnja između upravnih odjela Općine, Turističke zajednice, javnih ustanova u kulturi kao i drugih lokalnih dionika kroz strukturirane procese planiranja, operativne koordinacije i zajedničkog donošenja odluka.

SMJERNICE ZA TZ OPĆINE VIŠKOVO

Turistička zajednica Općine Viškovo ključni je operativni nositelj razvoja turističke ponude, komunikacije, koordinacije dionika i upravljanja doživljajem destinacije. Njezina uloga je povezivanje kulturnih, gastronomskih i *outdoor* potencijala, podizanje kvalitete ponude te osiguravanje prepoznatljivog, održivog i konkurentnog razvoja destinacije. Uloga TZ-a podrazumijeva i proaktivno vođenje razvojnih inicijativa koje prelaze promotivni karakter, uključujući upravljanje proizvodima, digitalnu transformaciju i sustavno praćenje rezultata.

Upravljanje, koordinacija i ljudski kapaciteti

TZ Viškovo mora preuzeti ulogu operativnog koordinatora provedbe Plana upravljanja destinacijom (PUD) i ojačati svoje unutarnje i vanjske partnerske strukture.

a. Koordinacija i izvještavanje: Uspostaviti sustav godišnjih planova aktivnosti koji izravno proizlaze iz ciljeva i mjera Plana upravljanja. Uspostaviti digitalni sustav praćenja provedbe te uvesti standardizirane interne procedure za praćenje rokova, odgovornosti i rezultata provedbe.

Turističko vijeće dužno je dostaviti izvješće o provedbi Plana predstavničkom tijelu JLS-a do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

b. Kapaciteti i edukacija: Ojačati ljudske resurse TZ-a kroz edukacije, stručnu podršku i partnerske modele, bez nužnog povećanja broja zaposlenih. Redovito educirati zaposlenike TZ-a u području digitalnog marketinga, interpretacije baštine, upravljanja projektima i kulturnog turizma.

c. Volonterski programi: Aktivirati volonterske programe kao dio lokalnog identiteta (poput pomoći u manifestacijama, šumskim akcijama ili suhozidima). Uključiti lokalne udruge u organizaciju i realizaciju manifestacija. Uvoditi modele volontiranja u turizmu kroz akcije uređenja, interpretacije i pomoć u događanjima.

Razvoj turističkih proizvoda i podizanje kvalitete

TZ mora voditi razvoj tematskih proizvoda u skladu sa strateškim prioritetima destinacije.

a. Kulturni turizam: Kontinuirano provoditi Strateški plan kulturnog turizma. Koordinirati promociju svih kulturnih punktova i novih interpretacijskih sadržaja.

b. Baština i edukacija: Podržavati revitalizaciju objekata baštine (Ronjgi, zaštićena cjelina Brnasi, kulturni punktovi). Uključiti školstvo i obrazovne ustanove kao trajne partnere u prijenosu nematerijalne baštine. Standardizirati interpretaciju baštine i osigurati njezinu dosljednu primjenu na svim lokacijama.

c. Outdoor i ekoturizam: Institucionalno podržati razvoj integriranog outdoor koridora Viškovo–Kastav–Jelenje–Čavle (Riječki prsten). Voditi koordinaciju revizije, optimizacije i proširenja pješačkih i biciklističkih ruta. Potrebno je koordinirati stvaranje tematskih i botaničkih staza u suradnji s ekološkim udrugama i stručnjacima.

d. Gastronomija i lokalni proizvodi: Poticati razvoj gastro identiteta Halubja kroz suradnju sa sektorima poljoprivrede, kulture i turizma. Uspostaviti i voditi brend „Okusi Halubja“ kroz brendiranje objekata, proizvoda i događanja. Razviti godišnji plan gastronomskih programa (radionice, manifestacije, brendiranje).

e. Smještaj: Provoditi edukacije, savjetovanja i stručne preglede objekata. Aktivno raditi na tematskoj diversifikaciji smještaja. TZ treba poticati razvoj „bike-friendly“ i „family-friendly“ standarda.

Digitalna transformacija, promocija i analitika

TZ je odgovorna za brendiranje, digitalnu komunikaciju i analitiku posjećenosti.

a. Digitalni alati: Koristiti digitalnu bazu atrakcija Viškova kao alat za turizam i komunikaciju. Razviti digitalnu kartu destinacije.

b. Analitika i monitoring: Nužno je sustavno pratiti podatke i analitiku radi kvalitetnog donošenja odluka. Uspostaviti KPI sustav praćenja učinkovitosti komunikacije (doseg, angažman, posjećenost ruta, broj preuzimanja digitalnih vodiča i slično).

c. Promocija: Voditi razvoj integriranih kampanja (outdoor + kultura + gastronomija) te ciljani marketing prema odabranim tržištima. Izraditi godišnji medijski plan + kalendar sadržaja za društvene mreže. Provoditi evaluacije kampanja i usklađivati sadržaj s rezultatima analitike.

d. Održivo upravljanje posjetiteljima: Koordinirati edukacije o zaštiti prirodne baštine i promicati odgovorno korištenje prostora.

Regionalna suradnja

TZ mora nastaviti osiguravati integraciju turističkog proizvoda Viškova u širi kontekst riječkog prstena kao i doprinijeti jedinstvenom brendiranju regije.

a. Zajednički projekti i promocija: Aktivno sudjelovati u zajedničkim projektima riječkog prstena, posebno u *outdoor*, kulturnim i gastro segmentima i inicirati jedan zajednički projekt godišnje.

b. Usklađivanje: Zajednički razvijati turističke proizvode (tematske rute, festivali, *outdoor* vikendi), osiguravajući jednaku vidljivost svih partnera.

c. Infrastruktura i Promocija: Usklađivati infrastrukturu i promociju s destinacijama riječkog prstena.

d. Umrežavanje: Sudjelovati u županijskim inicijativama vezanim uz digitalizaciju, održivost i edukacije.

SMJERNICE I PREPORUKE ZA OSTALE DIONIKE U DESTINACIJI VIŠKOVO

Brojni dionici — udruge, lokalni poduzetnici, ugostitelji, OPG-ovi, škole, kulturne ustanove, sportske udruge, iznajmljivači i drugi — imaju ključnu ulogu u stvaranju prepoznatljivog doživljaja destinacije. Njihova suradnja, inovativnost i aktivno uključivanje preduvjet su za uspješnu provedbu Plana upravljanja destinacijom.

Udruge (kulturne, ekološke, sportske, volonterske)

a. Aktivno sudjelovanje u razvoju turističkih sadržaja i organizaciju i realizaciju događanja
Uključiti se u razvijanje tematskih ruta, interpretacijskih programa, kulturnih i outdoor događanja. Udruge su nositelji autentičnog znanja (baština, glazba, suhozid, priroda) i mogu značajno doprinijeti iskustvenim sadržajima.

b. Provođenje edukacija i radionica

Kulturne udruge pozivaju se na organizaciju radionica vezanih uz tradicijske vještine, glazbu, običaje, jezik i lokalnu povijest. Ekološke udruge sudjeluju u edukacijama o očuvanju prirode, održivom korištenju prostora i zaštiti šuma.

c. Sudjelovanje u volonterskim programima i akcijama

Uključivanje u akcije uređenja okoliša, revitalizacije suhozida, čišćenja šuma, uređenja staza i potoka.

d. Suradnja s TZ-om na interpretaciji baštine

Osigurati da se priče, znanja i umijeća prenesu autentično, uz sudjelovanje lokalnih stručnjaka, majstora i nositelja tradicije.

Obrazovne ustanove (škole, vrtići, knjižnice)

a. Integracija lokalne baštine u obrazovne programe

Preporučljivo je da škole i vrtići uključe sadržaje o prirodnoj i kulturnoj baštini Viškova u kurikulum, studijske posjete, radionice i školske projekte.

b. Sudjelovanje u nematerijalnoj baštini

Podržati programe „Baština na pijatu“, prikupljanje starih recepata, radionice o tradicijskoj glazbi, dvoglasju, zvončarskim običajima i suhozidima.

c. Suradnja s TZ-om i udrugama

Škole surađuju u kreiranju interpretacijskih sadržaja za djecu i mlade, posebno kroz radionice i tematske dane.

Kulturne ustanove i muzeološke institucije

a. Stručno vođenje razvoja interpretacijskih centara

Poželjno je da institucije poput KHZ-a i IMR-a aktivno vode razvoj multimedijalnih sadržaja, edukacija, izložbi i radionica.

b. Razvoj kulturnih programa tijekom cijele godine

Organizirati programe izvan sezone (radionice, koncerti, predavanja) koji doprinose produljenju turističke godine.

c. Znanstvena i stručna podrška

Uključiti se u pripremu interpretacijskih tekstova, standarda baštine i edukacijskih materijala.

d. Pristupačnost osoba s invaliditetom

Kulturne ustanove trebaju razvijati sadržaje pristupačne osobama s invaliditetom, uključujući audio vodiče, taktilne makete, kontrastne grafičke materijale i pristupačne izložbene prostore.

Lokalni poduzetnici i ugostitelji

a. Podizanje kvalitete usluge i standarda

Pridržavati se preporuka iz edukacija TZ-a (digitalni marketing, usluga, prezentacija jela, storytelling).

b. Uključivanje lokalnih proizvoda u ponudu

Suradnja s OPG-ovima i uključivanje jela i proizvoda u ponudu prema brendu „Okusi Halubja“.

c. Sudjelovanje u turističkim manifestacijama

Aktivno sudjelovanje u izvansezonskim festivalima, gastro vikendima i zajedničkim promotivnim kampanjama.

OPG-ovi i mali proizvođači

a. Razvoj lokalnih proizvoda za turističku ponudu

Sudjelovati u razvoju suvenirskih prehrambenih proizvoda, degustacija, prezentacija i farm-to-table iskustava.

b. Podrška brendiranju „Okusi Halubja“

Uključiti se u certificiranje i suradnju s ugostiteljima te zajednički razvoj gastro priče.

c. Organizacija doživljajnih sadržaja

Razvijati edukacije, obilaske imanja, radionice (med, bilje, tradicijska poljoprivreda) i povezivati ih s outdoor ponudom.

Iznajmljivači i vlasnici smještaja

a. Uključivanje u edukacije TZ-a

Posvetiti se podizanju kvalitete smještaja sukladno preporukama TZ-a, uključujući digitalni marketing, uređenje interijera, standarde usluge i održivost.

b. Razvoj tematskog smještaja

Sudjelovati u konverziji smještaja u specijalizirane oblike (family-friendly, bike-friendly, pet-friendly, outdoor-friendly).

c. Dijeljenje informacija gostima

Uključiti u smještajni materijal lokalne preporuke, tematske rute, gastro ponudu i priče o Viškovu.

Sportske udruge i outdoor organizacije

a. Aktivna uloga u poboljšanju outdoor ponude

Aktivno uključiti u Zajednicu sportskih udruga Općine Viškovo u ove aktivnosti. Sudjelovati u reviziji, označavanju i promociji staza te pružati stručnu podršku TZ-u. Sportske i outdoor udruge pozivaju se na razvoj i označavanje pristupačnih ruta te suradnju s TZ-om na izradi vodiča za osobe s invaliditetom.

b. Organizacija događanja

Sudjelovati u kreiranju outdoor vikenda, utrka, događanja i sportskih manifestacija povezanih s prirodom.

c. Edukacija posjetitelja

Provodi radionice sigurnosti, pravilnog korištenja staza te odgovornog boravka u prirodi.

Komunalna poduzeća i tehničke službe

a. održavanje infrastrukture

Redovito održavanje šetnica, biciklističkih ruta, odmorišta, javne rasvjete, javnih površina i pristupnih puteva.

b. Sudjelovanje u planiranju

Sudjelovati u planiranju komunalne infrastrukture na atrakcijama i outdoor zonama.

c. Sigurnost posjetitelja

Brinuti o sigurnosnim elementima (sanacija opasnih točaka).

IT sektor i digitalni partneri

a. Razvoj digitalnih alata

Sudjelovati u razvoju digitalnih alata.

b. Održavanje i nadogradnja sustava

Osigurati redovno održavanje digitalne infrastrukture i analitičkih sustava.

Turistički vodiči i interpretatori

a. Razvoj interpretacijskih tura

Kreirati nove tematske ture (kulturne, prirodne, gastro, kostimirane ture).

2. Sudjelovanje u edukacijama

Prolaziti obuku iz interpretacije baštine, storytellinga, komunikacijskih vještina i sigurnosti u prirodi.

3. Standardizacija pristupa

Uskladiti vođenja s interpretacijskim standardima definiranima u PUD-u.

PROJEKTI

Plan upravljanja destinacijom općine Viškovo, osim strateških ciljeva, mjera i aktivnosti, obuhvaća i popis konkretnih projekata koji služe operativnoj provedbi Plana u razdoblju njegova važenja. Dio projekata su razrada prijedloga iz poglavlja Mjere i aktivnosti, a dio projekata su projekti posebnog značenja za razvoj destinacije. Riječ je o projektima koji, svaki u svom području, doprinose ostvarivanju ciljeva održivog razvoja turizma, unaprjeđenju kvalitete ponude, očuvanju resursa te poboljšanju kvalitete života lokalne zajednice.

Uloga projekata je osigurati kontinuitet razvoja destinacije kroz postupna poboljšanja infrastrukture, usluga, sadržaja, interpretacije baštine i upravljačkih procesa.

Za svaki projekt izrađena je zasebna projektna tablica koja definira osnovne elemente provedbe, uključujući opis projekta, doprinos pokazateljima održivosti, nositelje i partnere, okvirni vremenski horizont te potencijalne izvore financiranja. Takav pristup omogućuje jasnu preglednost, praćenje provedbe i prilagodbu projekata stvarnim kapacitetima i prioritetima destinacije. Popis projekata otvoren je dokument koji se, sukladno potrebama destinacije i mogućnostima financiranja, može nadopunjavati i ažurirati tijekom provedbe Plana, pri čemu će se voditi računa o načelima održivosti, uključivosti i ravnoteže između turističkog razvoja i interesa lokalne zajednice.

Projekti koji doprinose ostvarenju pokazatelja održivosti

IME PROJEKTA	Donošenje Operativnih smjernica za provedbu Strateškog plana kulturnog turizma
OPIS	Viškovo je 2024. Usvojilo Strateški plan kulturnog turizma. Kulturno vijeće treba pripremiti prijedlog Operativnih smjernica za provedbu ciljeva i aktivnosti Strateškog plana kulturnog turizma Viškova te kontinuirano predlagati godišnje planove aktivnosti. Operativne smjernice službeno donose Općina Viškovo/TZ Općine Viškovo. U Kulturno vijeće je potrebno uključiti predstavnike turističkog sektora, predstavnike ostalih ustanova u kulturi te predstavnika Općine Viškovo, kako bi se osigurala bolja povezanost kulture i turizma.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja turista Povećanje zadovoljstva turista Povećanje broja zaposlenih u turizmu

NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Članovi Kulturnog vijeća Općine Viškovo, Općina Viškovo, TZ općine Viškovo, javne ustanove i udruge u kulturi
ROK	Operativne smjernice - rujan, 2026. godišnji planovi - kontinuirano
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Donesene Operativne smjernice
VRIJEDNOST	-
VLASTITA SREDSTVA	-
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Intenziviranje digitalnog marketinga i storytellinga o kulturnoj i nematerijalnoj baštini
OPIS	Kreirati seriju digitalnih priča (kratki video formati, foto eseji) o ključnim elementima kulturne i nematerijalne baštine Viškova. Razmotriti mogućnost uvođenja AR i VR elemenata u interpretaciju sukladno mogućnostima financiranja (npr. ophod halubajskih zvončara, zvučne kulise dvoglasja tijesnih intervala), postaviti QR kodove na lokacijama te razviti audio vodiče i multimedijske sadržaje za tumačenje zvončarske tradicije, suhozidne gradnje i mediteranske prehrane.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja turista Povećanje zadovoljstva turista
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, kreatori sadržaja i aplikacija
ROK	kontinuirano
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realizirane digitalne priče i novi alati
VRIJEDNOST	15.000 eura
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Edukacije za vještine nematerijalne baštine
OPIS	Organizirati radionice i tečajeve za edukaciju lokalnog stanovništva, posebno mladih, o nematerijalnoj kulturnoj baštini Halubja. Stručnjaci i nositelji tradicije prenosit će znanje i vještine vezane uz ophod halubajskih zvončara, umijeće suhozidne gradnje, dvoglasje tijesnih intervala te mediteransku prehranu. Poseban naglasak stavit će se na uključivanje obrazovnih ustanova kako bi nove generacije postale aktivni nositelji očuvanja baštine. Time se lokalnom stanovništvu i posjetiteljima omogućuje da se na interaktivan i zanimljiv način približe nematerijalnoj baštini Viškova.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Veće zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo, Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ općine Viškovo, KHZ, Udruga Halubajski zvončari, ostale ustanove, udruge i ostali dionici povezani s nematerijalnom kulturnom baštinom
ROK	kontinuirano
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Održane edukacije
VRIJEDNOST	-
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	-
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Uređenje lokacija i implementacija interpretacijskih elemenata za nove tematske rute
OPIS	Postavljanje edukativnih ploča, storytelling stela, audio točaka, signalizacije i osnovne infrastrukture (klupe, rasvjeta, pristupi). Posaditi jorgovan kao simbol Majevice na slobodnim javnim površinama uz šetnice.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Veće zadovoljstvo turista
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo, TZ Viškovo, planinarska društva
ROK	2026. -2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Postavljeni elementi

VRIJEDNOST	15.000 eura
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNA DOKUMENTACIJA	DA

IME PROJEKTA	Projekt Brnasi-Viškovo – turistička valorizacija
OPIS	Ruralna cjelina Brnasi-Viškovo trenutačno se nalazi u privatnom vlasništvu. Općina je kontaktirala vlasnike jer prostor sadrži potencijal za atraktivan turistički doživljaj. Izrada projekta obnove i interpretacije cjeline s ciljem stavljanja u turističku funkciju.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Očuvanje autohtonosti destinacije Povećanje broja turista Povećanje prihoda od turizma
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo, TZ Viškovo, vlasnici ruralne cjeline
ROK	2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Ruralna cjelina u turističkoj funkciji
VRIJEDNOST	600 – 700 tisuća eura
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	EU fondovi
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNA DOKUMENTACIJA	DA

IME PROJEKTA	Kreiranje paketa koji integriraju više atrakcija
OPIS	Izrada cjelodnevnih ili vikend programa koji integriraju posjet Kući halubajkega zvončara, Spomen-domu IMR i lokalnim ugostiteljskim objektima te uživanje u prirodnim atrakcijama. Cilj je produljiti boravak posjetitelja i povećati potrošnju kroz integrirane kulturno–gastronomsko–outdoor pakete.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Produljen boravak Povećani prihodi od turizma Veće zadovoljstvo turista

NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	turističke agencije, Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ Općine Viškovo, dionici razvoja kulturnog turizma
ROK	2027.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realizirani paketi
VRIJEDNOST	-
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	-
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Razvoj novog kulturnog ili gastro programa
OPIS	Ključno je razvijati atraktivna događanja tijekom cijele godine kako bi se destinacija profilirana kao destinacija održivog kulturnog turizma koja će privlačiti posjetitelje, domaće i strane, tijekom svih godišnjih doba. Prijedlozi novih festivala međunarodnog karaktera od kojih treba odabrati jedan sukladno organizacijskom kapacitetu destinacije: Festival tradicijske glazbe, Što se kuha u Halubju ili Festival održivog življenja (vezan uz umijeće gradnje suhozida). Festivali su posebna događanja, veće produkcije, koja povezuju krajolik s načinom života te slave određenu lokalnu specifičnost, a imaju i važnu ulogu u osnaživanju zajednice.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja turista Povećani prihodi od turizma Povećanje zadovoljstva turista Povećanje zadovoljstva lokalnog stanovništva
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ općine Viškovo, Općina Viškovo, dionici razvoja kulturnog turizma, nositelji i provoditelji festivalskih aktivnosti, izvođači
ROK	2027.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realiziran program
VRIJEDNOST	10.000 eura
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Izrada integrirane krajobrazno-prirodne baze Viškova (Digitalni atlas prirodnih vrijednosti)
OPIS	Na temelju dostupnih podloga županijskih institucija te vlastitog terenskog istraživanja potrebno je izraditi jedinstvenu, digitalnu krajobrazno-prirodnu bazu Viškova. Baza predstavlja operativni alat za planiranje outdoor infrastrukture, zaštitu prirodnih vrijednosti i razvoj novih turističkih sadržaja. Uključuje detaljno mapiranje šumskih cjelina, potoka i vodenih lokaliteta, vrijednih krajobraznih elemenata, vidikovaca, mikro-lokacija, staza, rekreacijskih točaka, područja bioraznolikosti, flore i faune, tradicijskih obilježja (suhozidi, stare komunikacije) te prostornih fenomena karakterističnih za halubajski krajolik. Podaci će biti objedinjeni u krajobrazno-prirodnoj bazi uz označene koordinate na karti, a sadržavat će i početne interpretacijske elemente. Izrađena baza poslužit će kao temelj za razvoj novih outdoor proizvoda, tematskih staza, uređenje prirodnih punktova, postavljanje signalizacije te zaštitu prostornih cjelina od nekontroliranog širenja izgrađenih zona.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Zaštita prirode i održivost
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo, TZ Viškovo, udruga Biom, županijska ustanova Priroda, relevantne udruge i volonteri, planinarska društva, Hrvatske šume
ROK	Završetak 2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Kreirana baza
VRIJEDNOST	20.000 eura kroz četiri godine
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	EU fondovi
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA	DA

IME PROJEKTA	Uređenje i opremanje šetnica i vidikovaca
OPIS	Sustavno unaprijediti postojeće šetnice, biciklističke rute i vidikovce kako bi se

	podigla njihova doživljajna vrijednost, sigurnost i dostupnost. Mjera obuhvaća uređenje podloge, odmorišta i mikrolokacija (klupe, stolovi, koševi, stalci za bicikle), uklanjanje invazivnih biljaka te poboljšanje pristupa kako bi staze bile prilagođene različitim korisničkim skupinama (obitelji, rekreativci, seniori, posjetitelji). Dio šetnica prilagodit će se osobama s invaliditetom i starijim osobama (uređenje pristupačnih trasa, taktilni elementi, prilagođena oprema).
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja turista Povećanje zadovoljstva turista Povećanje zadovoljstva lokalnog stanovništva Povećanje dostupnosti za osobe s invaliditetom
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo, TZ Viškovo, komunalno društvo, udruge, planinarska društva
ROK	2028. dovršetak
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Uređene i opremljene šetnice i vidikovci
VRIJEDNOST	15.000 kroz 3 godine
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNÁ DOKUMENTACIJA	DA

IME PROJEKTA	Unapređenje interpretacije na šetnicama
OPIS	Na području Viškova postoje uređene tematske šetnice i staze, lokaliteti su odgovarajuće označeni. No, ključno je ujednačiti interpretaciju i povezati je u tematsku cjelinu kako bi se iskoristile mogućnosti doživljaja duha mjesta. Uspostaviti standardiziran, višeslojni sustav interpretacije prirodne baštine koji omogućuje posjetiteljima bolje razumijevanje halubajskih šuma, flore, faune, geomorfoloških i tradicijskih elemenata krajolika. Mjera uključuje postavljanje novih interpretacijskih tabli na čakavskom, hrvatskom i engleskom jeziku,

	ujednačenog dizajna i sadržaja, te uvođenje digitalnih formata koji povećavaju doživljaj i pristupačnost. Sustav će objedinjavati fizičku interpretaciju (table, karte, oznake) i digitalnu interpretaciju (QR vodiči, audio sadržaj, mini-videi, digitalne karte i mobilne aplikacije).
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećano zadovoljstvo turista Povećano zadovoljstvo lokalnog stanovništva Povećan broj turista
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, dobavljači usluga, ekološke udruge, planinarska društva
ROK	2028. dovršetak
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Postavljena interpretacija
VRIJEDNOST	8000 eura
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTN A DOKUMENTACIJA	DA

IME PROJEKTA	Unaprjeđenje infrastrukture biciklističkih ruta
OPIS	Planira se cjelovito unaprjeđenje biciklističke infrastrukture kroz reviziju postojećih ruta, uključujući provjeru njihove prohodnosti, sigurnosti, kvalitete podloge i postojećih oznaka. Nakon revizije slijedi uređenje ključnih dionica kako bi rute bile sigurnije za korištenje tijekom cijele godine.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Veće zadovoljstvo turista Veće zadovoljstvo lokalnog stanovništva Veći broj rekreativnih turista
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, Zajednica sportskih udruga Općine Viškovo, drugi dionici
ROK	2027. dovršetak
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Unaprjeđene biciklističke rute
VRIJEDNOST	10.000 eura kroz dvije godine
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTN A DOKUMENTACIJA	DA

IME PROJEKTA	Povezivanje rekreacije u prirodi s gastronomijom
OPIS	Razviti integrirane „outdoor + gastro“ ponude u suradnji s lokalnim ugostiteljima, kako bi se prirodni doživljaj Viškova povezao s lokalnim okusima (npr. piknik košare, degustacije na stazi, šumske degustacije, rute „priroda i okusi Halubja“). Istražiti mogućnosti suradnje s nekoliko postojećih OPG-a te mogućnosti aktivacije ostalih.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećan broj turista Povećano zadovoljstvo turista Povećan prihod od turizma
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, ugostitelji, OPG-ovi, sportske i druge udruge, javne ustanove u kulturi, agencije
ROK	2029. dovršetak
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Kreirana ponuda
VRIJEDNOST	-
VLASTITA SREDSTVA	-
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Zaštita šume Plešivac
OPIS	Već kratkom šetnjom kroz šumu Plešivac, uočava se da se u šumi osim mnogobrojnih suhozida, skrivaju i ostatci tradicijskih kuća (Jeberinova kuća, Tonjakova kuća). Cijelo šumsko područje valjalo bi zaštititi kako bi se spriječilo njezino krčenje i gradnja. Osim vrijednosti u smislu zelene oaze koja je dom brojnim biljnim i životinjskim vrstama, ovo je područje vrijedno i kao kulturni krajolik koji svjedoči o tradicijskom načinu života. Nužno je analizirati stanje i izraditi studiju i potrebnu dokumentaciju za zahtjev za proglašenje šume zaštićenim područjem.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Zaštita prirodnog krajobraza
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo, Kulturno vijeće Općine Viškovo, TZ općine Viškovo, Komunalno društvo Viškovo, dionici, županijska ustanova za zaštitu prirode JU Priroda
ROK	2029.

KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Ostvarena zaštita
VRIJEDNOST	20.000 eura
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	DA

IME PROJEKTA	Razvoj tematskih staza i tura flore i faune
OPIS	Kreiranje botaničkih staza, s edukativnim i kulturnim elementima, koje predstavljaju lokalne ljekovite i medonosne biljke te rijetke endemične vrste. Organiziranje vođenih tura za skupljanje gljiva ili jestivog bilja (koje nije zaštićeno), fotografiranje flore i faune, promatranje ptica i divljih životinja u šumskim predjelima.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećano zadovoljstvo turista Povećano zadovoljstvo lokalnog stanovništva Povećan broj posjetitelja
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, Kulturno vijeće Općine Viškovo, udruge iz tog područja, udruga Biom i druge udruge, vanjski stručnjaci i suradnici, županijska ustanova za prirodu JU Priroda
ROK	2028.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Kreirane staze i ture
VRIJEDNOST	15.000 eura kroz dvije godine
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Nova izvansezonska gastro manifestacija
OPIS	Razviti godišnje događanje u predsezoni ili posezoni (jesenski gastro-festival, tematski vikend s degustacijama, kuhanjem uživo, tematskim radionicama i edukativnim sadržajima) radi produljenja turističke sezone i povećanja posjetiteljskog interesa. Manifestacija treba biti jasno povezana s brendom Okusi Halubja te pozicionirana u

	predsezoni ili posezoni. Manifestacija „Baština na pijatu“ predviđa aktiviranje lokalnih kućanstava, udruga i škola u očuvanju tradicije kroz natjecanja, kuhanja na otvorenom, prikupljanje recepata i promociju starih jela. Predviđeno je stvaranje digitalne zbirke recepata i video radionica kojima se osigurava trajna dostupnost sadržaja i prijenos znanja.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva Zadovoljstvo turista Pojačano brendiranje destinacije Zadovoljstvo lokalnog stanovništva Očuvanje lokalne gastronomske tradicije
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, ugostitelji, kulturne udruge, OPG, chefovi, škole
ROK	2027. prosinac
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realizirana manifestacije
VRIJEDNOST	10.000 eura
VLASTITA SREDSTVA/EU FONDOVI	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Kontinuirane edukacije za dionike i za iznajmljivače
OPIS	Organizirati redovite edukacije (online i uživo) o kvaliteti usluge, digitalnom marketingu, upravljanju rezervacijama, fotografiji smještaja, uređenju interijera, održivosti i standardima za iznajmljivače. Organizirati stalne edukacije za sve ključne dionike (iznajmljivače, ugostitelje, udruge, vodiče, volontere) o temama poput digitalnog marketinga, održivosti, interpretacije baštine, storytellinga, razvijanja turističkih sadržaja i slično
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje kvalitete usluge Povećanje zadovoljstva turista Rast broja turista
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, konzultanti, stručni predavači
ROK	kontinuirano
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Odrađene edukacije

VRIJEDNOST	5.000 eura godišnje
VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Unapređenje postojećeg vodiča za vlasnike smještaja
OPIS	Razviti dalje već postojeći mini vodič za vlasnike smještaja koji uključuje preporuke za uređenje, doček gostiju, lokalne informacije, storytelling o Viškovu, kulturnoj i prirodnoj baštini te personalizirane doživljaje.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Zadovoljstvo gostiju
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, vlasnici smještaja
ROK	Prosinac 2027. dovršetak
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Gotov vodič
VRIJEDNOST	5.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Unapređenje web ponude smještaja
OPIS	Unaprijediti i dodatno razviti web ponudu smještaja u destinaciji koja objedinjuje sve kategorizirane smještajne jedinice u Viškovu, pruža mogućnost pretrage, uključuje fotografije, karte i poveznice na rezervacijske platforme. Web će služiti kao centralno mjesto informiranja o smještaju u Viškovu i bit će podrška vidljivosti na tržištu.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Zadovoljstvo turista
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, vlasnici smještaja, dobavljači IT usluge
ROK	prosinac 2027.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realizirana nova ponuda smještaja na webu

VRIJEDNOST	3.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Kreiranje zajedničke regionalne manifestacije destinacija riječkog prstena
OPIS	Uspostavljanje velikog zajedničkog godišnjeg projekta, poput Festivala baštine, Regionalnog <i>outdoor</i> vikenda ili gastro festivala s destinacijama riječkog prstena.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećan broj turista Povećano zadovoljstvo turista Povećani prihodi od turizma
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Sve turističke zajednice riječkog prstena
ROK	prosinac, 2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realizirana manifestacija
VRIJEDNOST	5.000 eura svaka turistička zajednica
VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNJA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Razvoj digitalne karte Viškova sa svim relevantnim sadržajima
OPIS	Izraditi interaktivnu digitalnu kartu koja uključuje sve kulturne, prirodne, gastronomske i smještajne sadržaje Viškova. Karta će biti dostupna online i kroz mobilne aplikacije, a treba omogućiti filtriranje sadržaja, navigaciju i poveznice na relevantne vanjske informacije.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje zadovoljstva turista
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, dobavljači IT usluge
ROK	prosinac 2028.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realizirana karta
VRIJEDNOST	15.000 eura kroz 2 godine

VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTN DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Izgradnja atletske staze
OPIS	Izgradnjom atletske staze u SRZ Halubjan stvorit će se dodatni sadržaji za sportaše i rekreativce.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja posjetitelja na području općine Viškovo (sportaši, rekreativci, gledatelji) Povećanje zadovoljstva posjetitelja Povećanje zadovoljstva lokalnih stanovnika.
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo
ROK	2028.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Izgrađena staza
VRIJEDNOST	450.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	da
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTN DOKUMENTACIJA	Imovinsko-pravni odnosi su u postupku rješavanja. Dokumentacija je potrebna, ali nije još pripremljena.

IME PROJEKTA	Razvoj lokalnih suvenira
OPIS	Kreiranje suvenira povezanih i inspiriranih prirodnom i kulturnom baštinom Viškova. Očuvati i predstaviti identitet mjesta kroz motive prirode i baštine, jačanje svijesti o lokalnoj vrijednosti, povezivanje posjetitelja sa kulturnom zajednicom, poticanje lokalne ekonomije.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Podizanje zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji, poticanje održivog razvoja, promocija i valorizacija kulturne i prirodne baštine
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškova
ROK	kontinuirano
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Osmišljavanje koncepta suvenira s razvojem i dizajnom, izrada suvenira, marketing i promocija, predstavljanje na manifestacijama

VRIJEDNOST	5.000 eura godišnje
VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Provedba promocijskih aktivnosti
OPIS	Projekt je usmjeren na jačanje vidljivosti destinacije kroz strateške promocijske aktivnosti. Uključuje izradu promotivnog videa destinacije, razvoj pješačke i biciklističke karte, brošure te medijske nastupe na domaćim i stranim tržištima. Poticanje veće prepoznatljivosti, interesa posjetitelja i turista te rast turističkog učinka.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Modernizacija komunikacije i jačanje digitalne prisutnosti, pozicioniranje i promocija, informiranje posjetitelja i turista.
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	TZ Viškovo, KHZ i ustanova IMR, lokalni dionici
ROK	kontinuirano
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Definiranje promocijskih aktivnosti, medija i alata, provođenje, praćenje i evaluacija
VRIJEDNOST	8.500 eura godišnje
VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva, Općina Viškovo, sredstva realizirana na natječajima HTZ-a i TZ Kvarnera
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNA DOKUMENTACIJA	NE

IME PROJEKTA	Uređenje ljetne pozornice u okolišu rodne kuće Ivana Matetića Ronjgova
OPIS	Planirano je uređenje ljetne pozornice, trga i gledališta u okolišu rodne kuće Ivana Matetića Ronjgova te izgradnja objekta ispod postojeće pozornice u kojem bi se nalazile učionice za potrebe manifestacija ustanove Ivan Matetić Ronjgov i pomoćne prostorije. Također je planirana gradnja pomoćnog ugostiteljskog objekta na mjestu

	gdje je postojao sličan objekt uništen u požaru. Svrha projekta je stvaranje preduvjeta za podizanje standarda u kulturi i povećanje broja kulturno-društvenih događanja.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja posjetitelja na području općine Viškovo (izletnici, turisti)
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo
ROK	Prosinac 2029
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Uređena pozornica
VRIJEDNOST	600.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	Vlastita sredstva Općine Viškovo
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	DA

Projekti od posebnog značenja za razvoj destinacije

U okviru Plana upravljanja destinacijom, kao zasebna kategorija izdvajaju se projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije. Riječ je o projektima koji, sukladno važećem zakonodavnom i strateškom okviru, imaju izražen strateški, razvojni i financijski učinak na turizam i povezane sektore te značajno doprinose ostvarivanju ciljeva razvoja destinacije.

Projektom od posebnog značaja za razvoj destinacije smatra se projekt koji doprinosi ostvarenju strateškog i/ili posebnog cilja definiranog aktima strateškog planiranja razvoja turizma, predviđa značajan i mjerljiv, izravni ili neizravni pozitivni financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti, započinje s provedbom tijekom razdoblja važenja Plana upravljanja destinacijom te ima izrađenu minimalnu studijsku odnosno projektnu dokumentaciju u skladu s propisima kojima se uređuje odobravanje investicijskih projekata za koje se preuzimaju obveze u proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Dodatno, projekt mora imati minimalnu ukupnu vrijednost ulaganja od 1.000.000 eura.

U nastavku poglavlja prikazani su projekti koji ispunjavaju navedene uvjete te su, temeljem analize stanja i provedbenih mogućnosti, prepoznati kao projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije.

IME PROJEKTA	Prezentacijski koncept Interpretacijski centar Ronjgi
OPIS	Provedbom projekta planirana je adaptacija rodne kuće Ivana Matetića Ronjgova i prenamjena u Interpretacijski centar nematerijalne baštine Kuća istarske ljestvice. Glazbena ostavština Ivana Matetića Ronjgova te dvoglasja tijesnih intervala Istre

	i Hrvatskog primorja koje je na listi nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a temelj su ovog novog IC-a. Objekt će se koristiti za kulturno-društvena događanja i muzejsku djelatnost. Objekt će valorizirati i obnoviti kulturnu baštinu, educirati lokalno stanovništvo i posjetitelje o glazbenoj ostavštini Ivana Matetića Ronjgova te jačati kulturno-turističku ponudu.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja posjetitelja na području općine Viškovo (izletnici, turisti) Povećanje zadovoljstva turista Valorizacija i revitalizacija kulturne baštine
NAČIN DOPRINOSA STRATEŠKOM I POSEBNOM CILJU	Projekt direktno doprinosi 1. strateškom prioritetu: Turistička valorizacija kulturne baštine kao i posebnom cilju 1B: Ustanovu Ivan Matetić Ronjgov razviti u suvremeni interpretacijski centar
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo
LOKACIJA	Općina Viškovo
POČETAK PROVEDBE	ožujak 2026.
ZAVRŠETAK PROVEDBE	prosinac 2027.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Realizacija projekta
VRIJEDNOST UKUPNA	1.453.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	217.950 eura
OSTALI IZVORI FINANCIRANJA	ITU mehanizam
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Riješeni, osnova za raspolaganje nekretninom je vlasništvo.
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	Projekt se može graditi prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima.

IME PROJEKTA	Nathodnik Marčelji - Ronjgi
OPIS	Izgradnja pješačko-biciklističkog nathodnika iznad županijske ceste Ž5215 kako bi se ponovo uspostavila veza između Marčelja i Ronjgi putem šetnice koju su koristili pješaci i biciklisti za komunikaciju između navedenih dijelova naselja te za rekreaciju šetača i biciklista. Izgradnjom državne ceste D427 (Rujevica – Marišćina), sada županijske ceste Ž5215, došlo je do presijecanja postojećih pješačkih i biciklističkih koridora, odnosno šetnice,

	čime je značajno narušena sigurnost i pristupačnost za stanovnike koji se svakodnevno kreću između tih naselja. Cilj projekta je povećanje sigurnosti prometa, osiguravanje kontinuiteta pješačko - biciklističke infrastrukture i unapređenja funkcionalne povezanosti naselja na području općine Viškovo.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja posjetitelja na području općine Viškovo (izletnici, turisti, rekreativci, sportaši) Povećanje zadovoljstva turista
NAČIN DOPRINOSA STRATEŠKOM I POSEBNOM CILJU	Projekt direktno doprinosi 2. strateškom prioritetu: Turistička valorizacija prirodne baštine uz održivo upravljanje prostorom Projekt doprinosi 2C posebnom cilju: Unaprijediti infrastrukturu biciklističkih ruta
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo
LOKACIJA	Općina Viškovo
POČETAK PROVEDBE	srpanj 2026.
ZAVRŠETAK PROVEDBE	prosinao 2027.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Ponovna uspostava pješačkog i biciklističkog koridora na šetnici između Marčelja i Ronjgi.
VRIJEDNOST UKUPNA	1.060.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	159.000 eura
OSTALI IZVORI FINANCIRANJA	ITU mehanizam
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	U postupku rješavanja
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNIA DOKUMENTACIJA	Izrađen glavni projekt. Postoji i građevinska dozvola.

IME PROJEKTA	Izgradnja sportske dvorane s hostelom u SRZ Halubjan
OPIS	Izgradnja polivalentne sportske dvorane koja će služiti sportu, rekreaciji, udrugama, a pružat će i uslugu smještaja (hostel) te ugostiteljske usluge. Predviđa se velika sportska dvorana, 3 manje dvorane, sportska ambulanta, sanitarije, svlačionice, fitnes, garaža i hostel te pomoćne i prateće prostorije za ove sadržaje kao i tehničke prostorije potrebne za funkcioniranje objekta. Dvorana će zadovoljavati uvjete za

	održavanje utakmica profesionalnih sportaša te će se moći održavati utakmice nacionalnih liga kao i međunarodne utakmice. Ovako će se doprinijeti razvoju rekreacijskog turizma te zadovoljenju svakodnevnih potreba za sport i rekreaciju mještana općine i ovog dijela županije. Hostel će moći primati i posjetitelje koji nisu vezani uz sport, kao naprimjer turiste, izletnike i putnike.
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	Povećanje broja raspoloživih kreveta za turističku djelatnost, povećanje broja posjetitelja (sportaši, rekreativci, gledatelji, izletnici, turisti)
NAČIN DOPRINOSA STRATEŠKOM I POSEBNOM CILJU	Doprinosi realizaciji 4. strateškog prioriteta: Podizanje kvalitete i raznovrsnosti smještajnih kapaciteta Doprinosi realizaciji posebnih ciljeva 4.C. Pripremiti preduvjete i poticati investiciju u manji hotel i 4.D. Razviti diverzificiranu ponudu smještajnih objekata u skladu s trendovima potražnje
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo
LOKACIJA	Općina Viškovo
POČETAK PROVEDBE	siječanj 2027.
ZAVRŠETAK PROVEDBE	prosinao 2029.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	Povećanje standarda u području sporta i rekreacije na području općine, doprinos daljnjem razvoju sporta i turizma na području općine i u ovom dijelu Primorsko-goranske županije.
VRIJEDNOST UKUPNA	20.625.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	20.625.000 eura
OSTALI IZVORI FINANCIRANJA	-
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	riješeni
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNNA DOKUMENTACIJA	Nema izrađene dokumentacije

IME PROJEKTA	Rekonstrukcija i dogradnja objekta NK Halubjan
OPIS	Rekonstrukcijom i dogradnjom postojećeg objekta uz stadion NK Halubjan dobit će se dodatni prostori odnosno dvije momčadske svlačionice, dvije sudačke svlačionice,

	<p>prostorija za delegata te pomoćne prostorije. Također će se adaptirati postojeće prostorije da bi se prilagodile klupskim potrebama. Ovako će se povećati kapacitet postojećeg objekta te će se poboljšati uvjeti i mogućnosti korištenja prostora.</p>
DOPRINOS OSTVARENJU POKAZATELJA ODRŽIVOST	<p>Povećanje broja posjetitelja na području općine Viškovo (sportaši, rekreativci, gledatelji) Povećanje zadovoljstva posjetitelja</p>
NAČIN DOPRINOSA STRATEŠKOM I POSEBNOM CILJU	<p>Povećanje broja posjetitelja na području općine Viškovo (sportaši, rekreativci, gledatelji)</p>
NOSITELJI I PARTNERI PROJEKTA	Općina Viškovo
LOKACIJA	Općina Viškovo
POČETAK PROVEDBE	ožujak 2026.
ZAVRŠETAK PROVEDBE	prosinao 2026.
KLJUČNE TOČKE OSTVARENJA	<p>Podizanje standarda u korištenju objekta uz stadion NK Halubjan kroz povećanje kapaciteta postojećeg objekta te poboljšanja uvjeta i mogućnosti prilikom njegovog korištenja</p>
VRIJEDNOST UKUPNA	1.100.000 eura
VLASTITA SREDSTVA	1.100.000 eura
OSTALI IZVORI FINANCIRANJA	-
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	riješeni
POTREBNA STUDIJSKA/PROJEKTNNA DOKUMENTACIJA	Izrađen glavni projekt. Izdana građevinska dozvola.

MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI

Učinkovita provedba Plana upravljanja destinacijom temelji se na sustavnom praćenju napretka, redovitoj evaluaciji aktivnosti i transparentnom izvještavanju. Svrha sustava praćenja je osigurati da se definirani ciljevi i mjere provode u skladu s planom, da se na vrijeme prepoznaju prepreke u realizaciji te da se mjere po potrebi prilagode stvarnim potrebama destinacije i promjenama na turističkom tržištu.

Praćenje provedbe odvija se tijekom cijele godine i počiva na načelima kontinuiteta, transparentnosti, utemeljenosti na dokazima i suradnje među svim uključenim dionicima. Turistička zajednica Općine Viškovo, u suradnji s Općinom i ostalim partnerima, vodi operativni proces praćenja kroz redovitu evidenciju statusa aktivnosti, komunikaciju s odgovornim dionicima i praćenje rokova. Za svaku mjeru evidentira se status provedbe, ostvareni rezultati, eventualne prepreke te potrebne korekcije.

Dva puta godišnje provodi se evaluacija napretka koja obuhvaća pregled realizacije po strateškim prioritetima, analizu učinkovitosti provedenih aktivnosti i pregled izazova koji utječu na dinamiku provedbe. U evaluaciji sudjeluju TZ Viškovo, Općina Viškovo, komunalna društva, udruge, OPG-ovi, turistički vodiči, iznajmljivači i druge relevantne institucije. Polugodišnja evaluacija služi detaljnoj analizi ostvarenja ciljeva i pokazatelja održivosti, s ciljem pravodobnog donošenja odluka o korekcijama i prilagodbama planiranih mjera. Evaluacija se radi na temelju izvještajnog obrasca.

Redni broj	Aktivnost	Nositelj	Partneri	Potrebna sredstva (€)	Status provedbe	Kratki opis rezultata	Razlozi odstupanja	Daljnji koraci

Tablica 13. Mjerenje napretka

Usvajanjem Plana na Općinskom vijeću Plan postaje obvezujući za Općinu Viškovo i TZ Viškovo te se osigurava provedba svih odredbi Plana. U skladu sa zakonskim obvezama, Turistička zajednica Viškova izrađuje godišnje izvješće o provedbi Plana upravljanja destinacijom koje dostavlja Općinskom vijeću najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu. Godišnje izvješće sadrži pregled provedenih aktivnosti, procjenu ostvarenog napretka, analizu izazova i preporuke za poboljšanje provedbe. Izvješće se objavljuje i javno, čime se osigurava transparentnost i uključivanje lokalne zajednice.

Posebna pažnja posvećuje se uključivanju dionika u proces praćenja i evaluacije. Redoviti sastanci i radionice omogućuju razmjenu informacija, zajedničko rješavanje izazova i koordinirano planiranje budućih aktivnosti. Povratne informacije lokalnog stanovništva, posjetitelja i turističkih subjekata predstavljaju važan izvor podataka za donošenje odluka.

ZAKLJUČAK

Plan upravljanja destinacijom Općine Viškovo predstavlja strateški okvir kojim se usmjerava razvoj turizma na održiv, inkluzivan i dugoročno konkurentan način. Njime se utvrđuju prioriteti, ciljevi, smjernice i mehanizmi koordinacije koji omogućuju da Viškovo iskoristi svoje komparativne prednosti — kulturnu baštinu, identitet halubajskog kraja, prirodne i outdoor resurse te blizinu urbanih, obalnih i ruralnih središta — kako bi se pozicioniralo kao prepoznatljiva i atraktivna cjelogodišnja destinacija riječkog prstena. Planom se Viškovo pozicionira kao autentična destinacija koja koristi svoje prirodne, kulturne i gastronomske resurse čiji je cilj postizanje otpornog i cjelogodišnjeg turizma temeljenog na tri ključna elementa (outdoor aktivnosti, kulturna baština i gastro brend). Krajnji cilj Plana je unaprjeđenje kvalitete života lokalnog stanovništva, zaštita prirodnih i kulturnih dobara te poboljšanje iskustva posjetitelja.

Provedene analize jasno pokazuju da Viškovo posjeduje čvrstu osnovu za razvoj održivoga turizma, ali i da se suočava s izazovima koji zahtijevaju strateški i koordinirani pristup. Velik udio nekomercijalnog smještaja, nedostatak hotela i specijaliziranih objekata, neravnomjeran razvoj komunalne infrastrukture, visoka sezonalnost, fragmentirana interpretacija baštine i potreba za snažnijim digitalnim alatima predstavljaju ključna područja u kojima su potrebna poboljšanja. Istodobno, kulturna i nematerijalna baština halubajškoga kraja, manifestacije koje okupljaju zajednicu i posjetitelje, tradicije zvončara i glazbenog stvaralaštva, mreža šetnica, blizina prirodnih vrijednosti te aktivna lokalna zajednica stvaraju snažnu razvojnu platformu za budućnost.

Strateški prioriteti definirani Planom usmjeravaju razvoj destinacije u šest ključnih područja: turistička valorizacija i interpretacija kulturne baštine, očuvanje prirodnih vrijednosti i održivo upravljanje prostorom, razvoj i povezivanje outdoor infrastrukture i sadržaja, jačanje lokalne gastronomije, podizanje kvalitete smještaja, jačanje marketinga, promocije i digitalnu transformaciju destinacije te uključivanje lokalne zajednice i jačanje upravljačkih kapaciteta.

Ključnu ulogu imat će i dosljedno upravljanje prostorom, planiranje komunalne i turističke infrastrukture, revitalizacija kulturno-povijesnih lokaliteta, standardizacija interpretacije, razvoj pristupačnog i inkluzivnog turizma te kontinuirano ulaganje u vidljivost destinacije kroz digitalne platforme, kvalitetan sadržaj i strateško brendiranje. Važan element uspjeha bit će i jačanje kapaciteta lokalnih dionika, edukacije i uspostava partnerskih modela upravljanja.

Uspostavljeni model praćenja i evaluacije — polugodišnje praćenje napretka, koordinacija dionika i obvezno godišnje izvještavanje Općinskom vijeću — osigurava transparentnost, fleksibilnost i mogućnost pravovremenih korekcija Plana. Time se stvara temelj za dugoročno učinkovito upravljanje destinacijom, u kojem odluke proizlaze iz stvarnih potreba zajednice, rezultata mjerenja te promjena na turističkom tržištu.

Kroz provedbu ovog Plana Viškovo ima mogućnost ostvariti razvoj temeljen na uravnoteženom odnosu turizma, prostora, baštine i kvalitete života građana. Vizija Viškova

kao destinacije koja poštuje svoje prirodne i kulturne vrijednosti, potiče lokalno gospodarstvo, nudi cjelogodišnje sadržaje i aktivno uključuje zajednicu nije samo realna, nego i ostvariva uz jasno definirane obveze i partnerski rad svih uključenih.

Dugoročno, Viškovo može postati primjer upravljanja destinacijom u kojoj turizam služi kao alat za unapređenje lokalnog života, očuvanje identiteta i poticanje održivog razvoja. Ovaj Plan postavlja temelje za tu transformaciju i predstavlja zajednički okvir koji će u nadolazećim godinama voditi razvoj destinacije u smjeru konkurentnosti, prepoznatljivosti i otpornosti — uz isticanje vrijednosti koje Viškovo čine jedinstvenim u kontekstu riječkog prstena i šire regije.

POPIS GRAFOVA

Graf 1. Dolasci 2020. – 2024.

Graf 2. Struktura stranih dolazaka u 2024.

Graf 3. Dolasci po mjesecima u 2024.

Graf 4. Struktura uzorka turista 2025.

Graf 5. Država iz koje dolazi turist

Graf 6. Vrsta smještaja u kojem boravi turist

Graf 7. Dob turista

Graf 7. Dob turista

Graf 8. Obrazovanje turista

Graf 9. Mjesečna primanja kućanstva turista

Graf 10. Prometno sredstvo dolaska

Graf 11. Prijašnji boravak u destinaciji ili prvi posjet destinaciji

Graf 12. Zadovoljstvo boravkom i ispunjenost očekivanja

Graf 13. Estetske kvalitete destinacije

Graf 14. Zadovoljstvo smještajem i rekreativnom ponudom

Graf 15. Zadovoljstvo kulturnom i zabavnom ponudom

Graf 16. Zadovoljstvo ponudom ugostitelja, izleta i mogućnosti kupnje

Graf 17. Gužva i buka

Graf 18. Zadovoljstvo kvalitativnim i sigurnosnim aspektima destinacije

Graf 19. Zadovoljstvo prometom

Graf 20. Stalno prebivalište u Viškovu

Graf 21. Duljina života u Viškovu

Graf 22. Spol ispitanika

Graf 23. Dob ispitanika

Graf 24. Obrazovanje ispitanika

Graf 25. Mjesečna primanja kućanstva

Graf 26. Utjecaj turizma na kvalitetu života

- Graf 27. Buka tijekom turističke sezone
- Graf 28. Gužva na ulicama tijekom sezone
- Graf 29. Utjecaj turizma na prikladnost javnog prostora potrebama građana
- Graf 30. Sveukupno zadovoljstvo razvojem turizma
- Graf 31. Prihodi obitelji od turizma
- Graf 32. Utjecaj turizma na izgled Viškova
- Graf 33. Učinak apartmanizacije na život stanovnika Viškova
- Graf 34. Utjecaj turizma na autentičnost Viškova
- Graf 35. Utjecaj turizma na očuvanje tradicije i kulture
- Graf 36. Stres uzrokovan turizmom
- Graf 37. Osjećaj gubitka kontrole nad životom
- Graf 38. Gužva u prometu tijekom sezone
- Graf 39. Odlaganje otpada tijekom turističke sezone

POPIS TABLICA

1. Tablica 1. Profil općine Viškovo
2. Tablica 2. Pregled nekomercijalnog smještaja
3. Tablica 3. Pregled komercijalnog smještaja
4. Tablica 4. Nekomercijalni smještaj
5. Tablica 5. Komercijalni smještaj
6. Tablica 6. Struktura gostiju prema državi porijekla
7. Tablica 7. Konkurencija
8. Tablica 8. Obavezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti
9. Tablica 9. Pokazatelji okolišnih aspekata održivosti
10. Tablica 10. Pokazatelji ekonomskih aspekata održivosti
11. Tablica 11. Pokazatelji upravljanja destinacijom
12. Tablica 12. Pokazatelji prostornih aspekata održivosti

POPIS LITERATURE I IZVORA

1. Strateški okvir razvoja turizma Općine Viškovo, Horwath consulting, 2009.
<https://visitviskovo.hr/wp-content/uploads/2019/08/Strate%C5%A1ki-okvir-razvoja-turizma-Op%C4%87ine-Vi%C5%A1kovo.pdf>
2. Prostorni plan Općine Viškovo i izmjene i dopune Plana
<https://opcina-viskovo.hr/sidebar/prostorni-plan>
3. Izvešće o stanju u prostoru općine Viškovo za razdoblje od 2017. do 2020. godine
https://opcina-viskovo.hr/sites/default/files/files/sn_br_18_viskovo_-2021-merged-121-275.pdf
4. Lokalna razvojna strategija LAG-a "Terra liburna" za razdoblje 2023. – 2027.
<https://www.terra-liburna.hr/wp-content/uploads/2025/02/LRS-LAG-TL-2023.-2027.-I.1-12-24-Final.pdf>
5. Strateški razvojni program Općine Viškovo
<https://opcina-viskovo.hr/sites/default/files/datoteke/be/beae817f-664f-4635-83ce-7e3aa8966916.pdf>
6. Strateški plan razvoja održivog kulturnog turizma za Općinu Viškovo, Muze, 2023.
7. Vrijeme sadašnje, vrijeme prošlo, monografija Općine Viškovo, urednici: Marina Jurić, Doris Brusić i Marina Frlan Jugo, 2025.
8. Provedbeni program Općine Viškovo za razdoblje od 2022. do 2025. godine
https://opcina-viskovo.hr/sites/default/files/files/provedbeni_program_opcine_viskovo_od_2022_do_2025_godine_pdf.pdf
9. Razvojna strategija Primorsko-goranske županije 2016.–2020.
https://www.pgz.hr/dokument/razvojna-strategija-primorsko-goranske-zupanije-za-2016-2020/?utm_source=chatgpt.com
10. Plan razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2022.-2027. godine
https://prigoda.hr/wp-content/uploads/2021/12/Plan-razvoja-PGZ-2022.-2027..pdf?utm_source=chatgpt.com
11. Plan razvoja turizma Primorsko-goranske županije do 2030.
https://www2.pgz.hr/doc/financije/javna-nabava/2025/plan-razvoja-turizma/Plan%20razvoja%20turizma%20PG%C5%BD_compressed.pdf?utm_source=chatgpt.com
12. Javna ustanova „Priroda“
<https://ju-priroda.hr/hr/>
13. TZ Općine Viškovo
<https://visitviskovo.hr/>
14. Općina Viškovo
opcina-viskovo.hr
15. Kuća halubajškega zvončara
khz.hr
16. Ustanova Ivan Matetić Ronjgov
<https://ustanova-imronjgov.hr/>

17. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

18. Ministarstvo turizma i sporta
mint.gov.hr

19. Ministarstvo kulture
min-kulture.gov.hr